

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
558

Subotica, 13. prosinca 2013. Cijena 50 dinara

PRIČA KOJA GOVORI O NAMA

»NAZOR« PLEŠE

MEDIJI I KULTURA
U ŠKRIPCU

VOJVOĐANI NA SAJMU
KNJIGA U ISTRI

INTERVJU
PERE ISTVANČIĆ

HKC »Bunjevačko kolo«

Ključ uspjeha strpljenje i rad

Javno komunalno preduzeće „SuboticaGas“ - Subotica
Szabadkai Gázművek Kommunális Kőzvéallalat - Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ - Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

Najbolja praznična kupovina u TippNetu!

DAR uz svako kupljeno računalo: besplatan servis i mjesec dana besplatnog Interneta!

Pravo je vrijeme za kupovinu! Čekaju Vas praznične cijene i povoljni uvjeti plaćanja!

Ne odlažite kupovinu! Požurite, preduhitrite najavljeno siječanjско povećanje PDV-a na informatičku opremu!

*Od 1.1.2014. očekuje se porast PDV-a na informatičku opremu na 20%.

Kupite sada, a platite kasnije!

Platite čekovima građana, ili putem sindikalnog kredita!

*Kupovina na rate i za penzionere i poljoprivrednike.

Karadorđev put 2, Subotica 024/555-765

Uspjeh čine ljudi

Naša polisa...Vaša sigurnost

Tel: +381 (0) 24 555-867 • www.milenijum-osiguranje.rs

Izložba božićnjaka

U Vestibulu Gradske kuće u Subotici u ponedjeljak, 9. prosinca, otvorena je XVII. izložba božićnjaka u organizaciji Etnološkog odjela »Blaško Rajić«, koji djeluje pri Katoličkom društvu za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«.

Ovoj izložbi prethodile su razne radionice za izradu božićnjaka, što na župama, školama, tako i u vrtićima i domovima. Sve su organizirane s ciljem da se ovaj lijepi i jedinstveni običaj naših starih ne zaboravi. Radionice je organizirao Etnološki odjel na čelu s pročelnicom Jelenom Piuković, koja je napomenula važnost ovog običaja bunjevačkih Hrvata iz Bačke.

Izloženi su božićnjaci iz - Subotice, Sombora, Male Bosne, Đurđina, Tavankuta i Bácsálmása, a izložbu je otvorio dugogodišnji pročelnik ovoga odjela Grgo Kujundžić, koji je ovom prilikom svoje mjesto i službeno predao novoj pročelnici Jeleni Piuković.

Na izložbi je govorio i predsjednik ovoga Društva mons. Stjepan Beretić, koji je na dirljiv način opisao značaj božićnjaka u obitelji, ali i Crkvi. Te je poručio mladima i djeci da jednoga dana, kad oni budu mame i tate, ne dopuste da njihov Božić bude bez božićnjaka. Ovu izložbu upotpunio je dječji zbor župe sv. Josipa Radnika iz Đurđina, pod ravnanjem vjeroučiteljice Verice Dulić, kao i njihov tamburaški orkestar pod vodstvom Vojislava Temunovića.

Na istome mjestu ujedno je i postavljena prodajna izložba slamarskog odjela HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta, kao i likovnog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo« iz Subotice.

Izložba se može pogledati do 16. prosinca.

Ž. V.

Propuštena prilika

Sljedećeg se tjedna završava javna rasprava o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina. Vjerojatno je malo tko i primijetio da se ona vodi. U medijima o tome malo tko piše, malo se tko i oglašava. Među rijetkim priložima javnoj raspravi je prilog Beogradskog centra za ljudska prava na njihovom portalu. U prilogu se ističe kako se prijedlogom izmjena i dopuna predviđaju izmjene zakona isključivo u dijelu koji se odnose na izbor nacionalnih vijeća, mada se u dosadašnjoj primjeni pokazalo kako postoje brojni problemi u ostvarivanju nacionalnih prava nacionalnih manjina u svim područjima koja ovaj zakon regulira. Propušta se dobra prilika da se povede javna rasprava o svim rješenjima koja ovaj zakon predviđa, a ne samo o izbornoj proceduri, navodi se u prilogu. Prema stavu koji je zauzela ova ugledna nevladina organizacija, izostavljanjem reguliranja pitanja nadležnosti nacionalnih vijeća u obrazovanju, kulturi, informiranju i službenoj uporabi jezika postaje izvjesno da niti poslije izbora i konstituiranja novih nacionalnih vijeća oni neće biti u mogućnosti na valjan način i u punom obujmu obavljati poslove radi kojih su konstituirani. Bez obzira na to kakva će biti odluka Ustavnog suda o pojedinim odredbama ovoga zakona.

Na javnu raspravu, a u povodu obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava, podsjetila je i Suzana Paunović, direktorica Ureda za ljudska i manjinska prava Republike Srbije. Ona je ukazala na probleme u implementaciji zakona koji se tiču ljudskih prava, a koji jednim dijelom proizlaze iz odrednice – da za provođenje zakona nisu potrebna dodatna proračunska sredstva. Kako objašnjava, kako bi zakon bio usvojen u nekom roku, pribjegavalo se rješenju da se napiše kako nisu potrebna dodatna sredstva za provođenje zakona, pa kad je zakon usvojen i trebalo je doći do njegove primjene – za to nema novca. A nije moguće da se novi zakon uvodi i implementira u punoj mjeri, bar najveći broj njih, ukoliko za to nema dovoljno sredstava u proračunu, kazala je Paunović.

Treba li dodati – u obrazloženju spomenutog nacrtu zakona posljednja rečenica glasi – za provođenje ovog zakona nije potrebno osigurati posebna sredstva u proračunu Republike Srbije.

J. D.

13. prosinca 2013.

SADRŽAJ

AKTUALNO

SJEDNICA SKUPŠTINA APV.....6

TEMA

Zakon o proračunskom sustavu doveo u škrupac manjinske medije i područje kulture

ZAKONOM IZBRISANI DOPISNICI –PLJUSKA ČITATELJIMA.....8-9

INTERVJU

Pere Ištvančić, glazbenik

TREBA NJEGOVALI TRADICIJU I KULTURU.....12-13

SUBOTICA

Oko svih 14 prijedloga, koji su dio Platforme za sanaciju Palića, pokrenute su aktivnosti

BIOMANIPULACIJOM DO ČISTIJE VODE.....22-23

DOPISNICI

Nije podržana inicijativa HKD-a »Vladimir Nazor« iz Stanišića

NEMA IZMJENA KRITERIJA25

KULTURA

Predstava »Bunjevački blues« gostovala u Somboru i Subotici

PRIČA KOJA GOVORI O NAMA..32-33

SPORT

Leona Rogić, klizačica

SANJAM DVOSTRUKE AKSL.....49

Dan zahvalnosti veliki je američki praznik. To je otprilike kao naša Dužijanica, dan zahvale za darove žetve. Nakon Thanksgivingsa - Dana zahvalnosti, smatra se kako nastupa božićna sezona. U petak prije prve nedjelje adventa u radnjama startaju akcijske prodaje kako bi se što prije navelo kupce na potrošnju. Taj se petak iz ne sasvim jasnih razloga naziva crnim. Crni petak je dan kada trgovci idu i u minus samo kako bi privukli što više mušterija. Black Friday se oteo kontroli. Od prije dvije godine najveći američki tržišni centri otvaraju se u ponoć kako bi se što više uhvatio zamah kompulsivno-opsesivne kupnje. I ove je godine došlo do tuča među kupcima koji su se grabili za robu, zabilježeno je i da je netko bio izboden nožem zbog svađe o parkirališnom mjestu. Alternativni američki mediji izvješćuju o tome kao o sumraku civilizacije.

Između dvaju prekrasnih blagdana trgovci izluđuju ljude kroz manipulaciju ponude i tražnje. Sveti otac papa Franjo baš je nekoliko dana nakon Crnog petka kritizirao kapitalizam. On je osudio »kralja Novac«. Kritizirao je neuposlenost među mladima, koja u nekim europskim zemljama doseže i 40 posto. Papa je osudio kapitalizam kao novu tiraniju. Ova njegova poruka baš i nije prenesena kao neke ranije.

Bi li svijet bio bolje mjesto da je namjesto kapitalizma pobijedio socijalizam? Da je pobijedio socijalizam jugoslavenskog tipa, uvjeren sam da bi. Ali, za realsocijalizam baš i nisam uvjeren. Patološki strah od domaćih izdajnika i stranih neprijatelja sumnjam da bi nestao čak i da je taj i takav socijalizam okupirao cijeli planet. Pa, onda kako shvatiti Papine riječi? Ako je kapitalizam loš, a ni socijalizam očito nije rješenje, gdje je nada, imamo li nekamo drugdje krenuti? Ljudska je rasa isprobala toliko društvenih sustava: robovlasništvo, feudalizam, tiraniju, despotiju, kraljevstva i carstva. Sve se srušilo, a ruši se i demokracija. Kada države nadgledaju, prisluškuju svoje građane, u najrazvijenijim zemljama im ne daju mirno prosvjedovati u gradovima, sve je otišlo k vragu. Istodobno se podigao Moloh iznad svih ranijih razina, upravo pod krinkom kapitalizma.

Totalno kužim Svetog Oca. Apartheid liberalnog gospodarstva zaslađen teorijama otvorenog društva ne ispunjava potrebe vjerujućih. Nazire se oštar sukob vjere sa sustavom, ovaj će društveni model morati pasti, makar i nemamo ideju što kasnije uraditi. Čini mi se kako Papa razmišlja u tom smjeru. Moramo iskočiti iz vlaka koji juri ka litici, makar nas ostali putnici u tome sprečavali, makar se ugruvali prilikom pada. Rizik opuštanja u toplom kupeu velika je varka.

Nikola Perušić

Od planiranih 47 milijardi ostvareno 28,6

Skupština AP Vojvodine održala je 5. prosinca dvadesetpetu sjednicu, tijekom koje su pokrajinski zastupnici razmatrali tri točke dnevnog reda. Na ovoj je sjednici usvojeno izvješće o izvršenju pokrajinske skupštinske odluke o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za razdoblje siječanj –rujan 2013. godine. Obrazlažući izvješće, pokrajinski tajnik za financije *Zoran Radoman* kazao je kako su u prvih devet mjeseci ove godine ostvareni prihodi u iznosu od oko 51 milijarde dinara, dok su ostvareni rashodi iznosili oko 43 milijarde dinara. Najznačajnija stavka u prihodima pokrajinskog proračuna bila su transferna sredstva iz republičkog proračuna, koja su ostvarena u visini od 28,6 milijardi od planiranih 47 milijardi. Namjenski transferi za kapitalne projekte iz republičkog proračuna, koji su planirani u iznosu od 8,5 milijardi dinara, nisu uopće ostvareni, odnosno u prvih devet meseci Republika nije za ovu namjenu prenijela nikakva sredstva pokrajinskom proračunu. Skupština AP Vojvodine donijela je pokrajinsku skupštinsku odluku o donošenju strategije razvitka školskog sporta u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini za razdoblje od 2013. do 2017. godine i odluku o izmjenama i dopunama odluke o izboru predsjednika i članova odbora Skupštine Autonomne Pokrajine Vojvodine.

M. H.

Večeras sjednica HNV-a i praznik zajednice

Redovita sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća bit će održana večeras (petak, 13. prosinca) u sjedištu Vijeća u Subotici. Na dnevnom redu će biti prijedlog odluke o davanju suglasnosti na plan i program rada i financijski plan NIU »Hrvatska riječ« za 2014. godinu, prijedlog odluke o rebalansu financijskog plana HNV-a za 2013. godinu, prijedlog odluke o dodjeli priznanja HNV-a za 2013. godinu, te prijedlog odluke o davanju mišljenja u postupku promjene naziva ulica u Gradu Subotici.

Nakon sjednice, u amfiteatru Nove općine (Trg Lazara Nešića 1) u Subotici bit će održana proslava Dana izbora za prvo Hrvatsko nacionalno vijeće, jednog od četiriju praznika hrvatske zajednice u Republici Srbiji. Osim prigodnog kulturno-umjetničkog programa, tijekom proslave bit će svečano dodijeljena priznanja zaslužnim pripadnicima hrvatske zajednice. Početak proslave je u 19,30 sati.

PREDSTAVLJENI PLANOV I UDRUGE HRVATSKA NEOVISNA LISTA

Inicijativa za obnavljanje Drame na hrvatskom jeziku

Antun Horvat, Ivan Stipić, Zlatko Ifković i Marijeta Beloševac

Hrvatska neovisna lista prvi se puta u javnosti pojavila u svibnju 2012. godine pred tadašnje izbore, kao dio koalicije »Preokret« okupljene oko Liberalno demokratske stranke. Prema riječima *Zlatka Ifkovića*, tada nositelja liste i danas predsjednika udruge, do koalicije s »Preokretom« došlo je nakon što su iscrpljene sve mogućnosti da se formira zajednička lista na kojoj bi hrvatske stranke nastupile zajednički i samostalno na izborima. Poslije bezuspješnih pregovora, HNL je prihvatila ponudu koalicije »Preokret«, te kako kaže Ifković, procjene su da je upravo to donijelo odlučujući broj glasova zahvaljujući kojemu je koalicija prešla cenzus.

Prije godinu dana HNL je prerasla u udrugu građana s ciljem okupiti i potaknuti na aktivnosti pripadnike hrvatske nacionalne manjine. »Po procjenama, svega je deset posto Hrvata aktivno u hrvatskim

strankama i institucijama, a razlozi za tako malu angažiranost su nepovjerenje prema aktualnim vodstvima tih stranaka i institucija, djelomice zbog njihova nedovoljnog angažiranja na ostvarivanju prava, zbog neravnopravnog financiranja udruga i nedemokratičnosti unutar stranaka i institucija«, kaže Zlatko Ifković.

On ističe kako će aktivnosti udruge HNL biti usmjerene na obnavljanje institucija koje su nekada postojale na ovim prostorima, kao i u pravcu potpore školovanja na hrvatskom jeziku, ostvarivanja prava na ravnopravno informiranje, iniciranje novog načina financiranja udruga unutar hrvatskih institucija, jačanje djelovanja prema Hrvatima koji žive izvan Vojvodine, ali udruga ima namjeru inicirati i promjenu izbornog zakona.

Jedna od realiziranih aktivnosti je izdavanje mjesečnika »Hrvatske novine«, čiji je glavni i odgovorni urednik

Antun Horvat. U Subotici su prije Drugog svjetskog rata izlazile novine pod istim naslovom, ali Horvat objašnjava kako sadašnje uredništvo nije sljednik budući da su to »Subotičke novine«. Trenutačno su »Hrvatske novine« dostupne samo u elektroničkoj formi, objavljene su na web portalu HNL-a, kao i na Facebook stranici, te kako ističe Horvat, s obzirom da je riječ o novom mjesečniku već je postigao iznenađujuće veliku čitanost. Novine se bave temama iz kulture, povijesti, znanosti i društvenim temama.

Dopredsjednik HNL-a *Ivan Stipić* ističe kako se udruga zalaže za obnavljanje hrvatske Drame u subotičkom Narodnom kazalištu, te podsjeća da je ukinuta 1958. godine do kada je postojala s dramama na srpskom i mađarskom jeziku. Nakon toga je bila osnovana Drama na srpskohrvatskom jeziku, međutim, od 90-ih godina i

raspadom Jugoslavije Drama na hrvatskom jeziku ne postoji. »Pokrenuli smo to pitanje, tijekom prošle godine pokrenuli smo i peticiju i prikupili oko 500 potpisa. Imamo i dobru osnovu za obnavljanje Drame, a to je Međudržavni sporazum o zaštiti prava manjina između Republike Hrvatske i Republike Srbije iz 2004. godine. Tražimo pravno reguliranje statusa Drame na hrvatskom jeziku, osiguravanje sredstava u proračunu Grada Subotice za 2014. i imenovanje v.d. ravnatelja ili ravnateljice Drame«, kaže Stipić.

U udruzi Hrvatska neovisna lista ističu kako je njihovu inicijativu podržalo i Hrvatsko nacionalno vijeće, kao i vijećnička skupina DSHV-a koja će inicijativu za obnovu Drame na hrvatskom jeziku pokrenuti u Skupštini Grada Subotice, a očekuju da će potpora stići i od stranke Savez vojvođanskih Mađara.

S. M.

Zakonom izbrisani dopisnici – pljuska čitateljima

Usvojenim se zakonom ograničava i ukupan broj privremeno angažiranih radnika na 10 posto ukupnog broja zaposlenika u instituciji koja se financira iz proračuna

Zastupnici Skupštine Srbije usvojili su prošloga petka izmjene desetak zakona. Među novim propisima su i izmjene Zakona o proračunskom sustavu Republike Srbije, kojima se na dvije godine zabranjuje zapošljavanje radnika u javnom sektoru, a usvojenim zakonom se ograničava i ukupan broj privremeno angažiranih radnika na 10 posto ukupnog broja zaposlenika u instituciji koja se financira iz proračuna, a novi radnici se mogu zaposliti samo uz suglasnost Vlade.

Konkretno, što je nepremostiv problem informativnih kuća koje se financiraju iz proračuna, prema odredbama ovoga zakona? Usvojene izmjene i dopune Zakona o proračunskom sustavu propisuju da ukupan broj zaposlenika na određeno vrijeme zbog povećanog obujma posla, osoba angažiranih po ugovoru o djelu, ugovoru o privremenim i povremenim poslovima, preko omladinske i studentske zadruge i osoba angažiranih po drugim osnovama, kod korisnika javnih sredstava ne može biti veći od 10 posto ukupnog broja zaposlenika. Dakle, u slučaju NIU »Hrvatska riječ« to znači ova ustanova može imati samo dvije osobe kojima će se isplaćivati honorari.

SIZIFOV POSAO

Članica Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužena za područje informiranja *Ankica Jukić-Mandić* kaže kako će mjere

zajednici diljem Vojvodine, doista predstavlja ogroman gubitak. Sami uposlenici unutar tjednika daju veliki doprinos da tjednik postoji i djeluje, ali je od velikog značaja i postojanje dopisnika. Sama sam svjedokinja borbe

gotovo anuliran. Ne znam tko je radio na ovim izmjenama zakona, ali je činjenica da se u ovoj državi izmjene zakona i novi zakoni samo rađaju, kao i da u izradu istih nerijetko nisu uključeni predstavnici manjinskih zajednica,

koje su predviđene izmjenama Zakona o proračunskom sustavu, a koje se odnose na ograničavanje broja osoba koje se mogu angažirati temeljem, primjerice, ugovora o djelu, dovesti u dramatičnu situaciju tjednik »Hrvatska riječ«.

»Ograničena mogućnost angažiranja honorarnih dopisnika koji svojim uradcima daju veliki broj obavijesti o događanjima u hrvatskoj

koju ste vodili i vodite kako biste ustanovili dopisničku mrežu koju sada imate. To su bile Sizifove muke i samo vi znate koliko je teško pronaći jednog dopisnika, a koliko truda, rada i volje je potrebno za uspostavljanje kvalitetne dopisničke mreže, koja sada funkcionira nesmetano. Znam da je ovo i za vas veliki hendikep, jer toliki trud i rad koji je uložen u stvaranje nečega, sada će biti

te samim tim cijenim kako manjinska problematika nije nešto što je bitan uvjet kada se odlučuje o onome što će propis regulirati. Mišljenja sam da se niti ovdje nije dovoljno vremena posvetilo razmatranju posljedica koje bi ova rješenja mogla izazvati u praksi, a ona će biti itekako vidljiva – ne samo u sferi informiranja, nego i u sferi kulture.«

Ankica Jukić-Mandić kaže kako nije sigurna da se na

KULTURE

bilo koji način može utjecati na promjenu ovoga zakona u ovom momentu.

»Kada nastane problem, puno ga je teže riješiti nego dok je on u nagovještaju, mada je činjenica da i sudjelovanja na javnim raspravama i ukazivanja na nelogična, nekorektna ili rješenja koja su suprotna drugim pozitivnim propisima, često nisu urodila plodom. Mislim da će u svjetlu svih najavljenih promjena naš posao ponovno biti Sizifov posao.«

INKOMPETENCIJA POZICIJE I IMPOTENCIJA OPOZICIJE

Direktor NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan* naglašava kako su reakcije na ovaj prijedlog izmjena zakona bile blijede prije usvajanja, te da su protivni argumenti oporbe u Skupštini Srbije bili blijedi i neuvjerljivi.

»Rasprava u Skupštini je pokazala inkompetenciju pozicije i impotenciju opozicije. Argumenti protiv donošenja ovoga zakona, koje je iznosila oporba, bili su loše prezentirani i neuvjerljivi. Pa čak i da su ti argumenti bili dobro prezentirani, većina to ne bi prihvatila. Oporba je trebala pokazati veće zalaganje za interese institucija koje koriste sredstva iz proračuna. Pri ovome ne mislim samo na manjinske medije i druge medije koje financijski potpomaže Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje, već i na zdravstvene, obrazovne i kulturne institucije i ustanove. Svi smo mi pogođeni donošenjem ovakvog zakona. Nadam se da će vrlo brzo uslijediti donošenje izmjena

i dopuna ovog zakona, ili pak tumačenje zakona koje bi omogućilo da rješenja koja su do sada postojala za manjinske institucije i dalje ostanu. U protivnom, mi ćemo morati svoj način rada prilagođavati vrlo brzo, već od konca mjeseca, u skladu s ovim zakonom, a to bi značilo da mi moramo prije konca godine otkazati sve ugovore, autorske ugovore i ugovore o djelu, a glede nakladničke djelatnosti naše ustanove ne znam kako će se stvari odvijati s obzirom da smo aplicirali na natječaje na kojim se sredstva dobivaju i za honorare autora. Javlja se i problem realiziranja naših podlistaka za djecu i mladež 'Hrcko' i 'Kužiš'. Izgleda da ćemo morati uposliti lektora i još nekoliko novinara, pa da samo stalno zaposlenici pripremaju sva naša izdanja.«

Ivan Karan ističe i kako će rad ove ustanove na uspostavljanju i širenju dopisničke mreže ovakvim zakonom biti anuliran.

»Hrvatska nacionalna manjina je iznimno disperzirana na teritoriju Vojvodine. Imamo dopisnike koji pokrivaju sva događanja u hrvatskoj zajednici ovdje u Vojvodini, te dopisnike iz matične domovine, a i one koji su pisali iz Mađarske. Ovim se naš rad na razvijanju dopisničke mreže anulira. O događanjima ćemo i dalje pisati, 'pokrivajući' to na način da naši novinari na stalnom radu idu na teren i pišu o tim događajima o kojima smo do sada izvještavali, iako će to poskupjeti taj proces, jer ako treba novinar iz Subotice ići u Zemun pisati o događaju, onda treba znati da to košta 10 puta više, nego da o tome piše dopisnik s tog teritorija.«

SASIJECANJE DOPISNIKA I LOKALIZACIJA NOVINA

Glede problema angažiranja dopisnika, direktorica tjednika »Het Nap« *Edit Laszlo* kaže kako je razgovarala s direktoricom novina »Magyar Szó« *Rozalijom Ökresz* i direktorom NIU »Hrvatska riječ« *Ivanom Karanom*, nakon čega su uputili dopise Pokrajinskom tajništvu za kulturu i javno informiranje.

»Ono što je nesporno, ne samo za manjinske medije nego i za neke druge medije, jest da ovakvi zakonski propisi znače sasijecanje dopisnika i lokalizaciju novina. Naš manjinski tjednik prati događanja iz života mađarske nacionalne manjine iz cijele Vojvodine, trudimo se tekstom i distribucijom 'pokriti' sve regije gdje žive Mađari u Vojvodini, a ovaj zakon onemogućava rad dopisnika i to je vice versa pljuska prema našim čitateljima koji ne žive u Subotici.«

OPRAVDAVANJA ZBOG ČEGA SE NETKO BAVI KULTUROM!

Ruže u području kulture također neće cvjetati nakon usvojenih izmjena Zakona o proračunskom sustavu. O tome govori i predsjednica skupštinskog Odbora za kulturu i informiranje *Vesna Marjanović*, koja ističe kako su ustanove kulture dovedene u dramtičnu situaciju, jer im je ograničena mogućnost angažiranja umjetnika po ugovoru o djelu i ugovoru o privremenim i povremenim poslovima.

»Opće je poznato kako svakodnevni život ustanova kulture ovisi o angažiranju umjetnika, a ovim je zakonom onemogućeno da ustano-

ve mogu angažirati dovoljan broj redatelja, kostimografa, solista, likovnih umjetnika«, rekla je *Marjanović Tanjugu*.

Prema njenim riječima, usvojenim amandmanom Odbora za financije omogućeno je ustanovama kulture da do 31. ožujka podnesu obrazloženi prijedlog zašto im je potrebno više od 10 posto angažiranih umjetnika po ugovoru, a onda će to tijelo Vlade, a koje još nije formirano, odlučiti je li njihov zahtjev opravdan.

Član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za područje kulture *Andrej Španović* konstatira također kako je glasovanjem zastupnika u Skupštini Srbije nastao škripac za medije koji se financiraju iz proračuna, kao i za institucije u području kulture.

»Usvojene izmjene Zakona o proračunskom sustavu koje se odnose na broj privremeno angažiranih radnika u institucijama koje se financiraju iz proračuna nije dobar. U hrvatskoj zajednici to će se odraziti na rad tjednika 'Hrvatska riječ' i na rad Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Jednostavno, ograničava se mogućnost angažiranja suradnika, a što je neophodno za kvalitetan rad spomenutih institucija. U tjedniku 'Hrvatska riječ' ima puno tekstova dopisnika, redovito su izvještavali o događajima u hrvatskoj manjinskoj zajednici, a sada takvo izvještavanje postaje nemoguće. U svezi s ovom problematikom sigurno ću kandidirati pitanje na IO HNV-a, tražit ću da se o tome raspravlja i na sjednici Vijeća, a pitat ću i narodnog zastupnika i predsjednika DSHV-a *Petra Kuntića* postoji li mogućnost rješavanja ovoga problema.«

Zvonko Sarić

MEĐUNARODNI DAN LJUDSKIH PRAVA

Uspostavljanje mehanizma za praćenje ostvarivanja ljudskih prava

Paunović je pozvala predstavnike svih relevantnih institucija i organizacija da upute prijedloge i komentare na predstavljeni mehanizam

Ured za ljudska i manjinska prava u suradnji s Uredom Ujedinjenih naroda za ljudska prava i Programom Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP) organizirala je 10. prosinca, na Međunarodni dan ljudskih prava, konferen-

Srbije da podnosi redovite izvještaje tijelima UN, na temelju kojih dobiva preporuke u cilju unapređenja ljudskih i manjinskih prava.

Početkom 2013. godine Srbija je prošla kroz drugi ciklus Univerzalnog periodičnog pregleda. Jedna od

očekivanju da se otvore pristupni pregovori s poglavljem 23, a koje se odnosi na pravosuđe i ljudska prava Srbiji, je potreban mehanizam koji će pridonijeti da svi zakoni i politike u ovim područjima budu u punoj mjeri primijenjeni i kako bi i na ovaj način bili ostvareni institucionalni kapaciteti kojima Srbija raspolaže, a sve u kontekstu ostvarivanja ljudskih prava, istaknula je Paunović.

Suzana Paunović je na samom kraju konferencije pozvala predstavnike svih relevantnih institucija i organizacija da upute prijedloge i komentare na predstavljeni mehanizam.

IZMJENE ZAKONA PA IZBORI

Izmjene Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina mogle bi se naći u proceduri usvajanja početkom 2014. godine, a izbori za članove tih vijeća da se održe polovicom sljedeće godine, najavila je Suzana Paunović. Prema njenim riječima, novi model izbora za nacionalna vijeća trebao bi omogućiti njihovu depolitizaciju, a na pripadnicima nacionalnih manjina je da se uključe i izaberu svoje predstavnike. Najavila je da će u sljedećoj godini Ured za ljudska i manjinska prava »pomaknuti svoje aktivnosti prema lokalnu«. U proračunu za 2014. predviđeno je da Ured dobije 250 mili-

juna dinara, za 10 milijuna više nego ove godine. Najveći dio tih sredstava se prebacuje vijećima nacionalnih manjina, a Ured dio svojih aktivnosti financira i sredstvima EU i donacijama različitih zemalja.

Paunović je podsjetila kako je u tijeku javna rasprava o nacrtu izmjena Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina i istaknula kako je pokraj države i političkih stranaka odgovornost i na nacionalnim vijećima, koja trebaju izgraditi takav mehanizam da se prije svega bave interesom nacionalne zajednice.

»Jedan broj nacionalnih vijeća ili pripadnika nacionalne zajednice jest nezadovoljan svojim predstavnicima u vijećima, ali lipanj ili polovica godine bit će prilika da izaberu nove lidere i da pokažu interes za to tko će ih u idućem razdoblju predstavljati«, rekla je ona.

Upitana o tome što Srbija mora učiti na planu ljudskih prava kako bi mogla otvoriti poglavlje 23 u pregovorima o članstvu s EU, čije se formalno pokretanje očekuje najkasnije u siječnju, ona je rekla kako je ključna primjena zakonskog okvira koji je inače dobar.

Problem često predstavljaju proračunska sredstva, rekla je Suzana Paunović i dodala kako je neophodna bolja koordinacija tih sredstava i suradnja unutar sustava, uključujući insitucije i civilno društvo.

J. D.

Suzana Paunović

ciju na temu: »Uspostavljanje nacionalnog mehanizma za praćenje provođenja preporuka tijela UN za ljudska prava«.

Potporu ovom skupu pružio je veliki broj predstavnika državnih institucija, veleposlanstava, nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, međunarodnih organizacija i organizacija civilnog društva, navodi se na portalu Ureda.

Konferenciju je otvorila direktorica Ureda dr. *Suzana Paunović* čestitajući nazočnima i svim građanima i građankama Međunarodni dan ljudskih prava i poželjela je da se o ljudskim pravima ubuduće govori češće i da svjesnost o jednakosti u ostvarivanju ljudskih prava bude na najvišoj mogućoj razini.

Paunović je podsjetila nazočne na obvezu Republike

preporuka koju je Vijeće za ljudska prava UN-a uputilo i koja je prihvaćena od strane Republike Srbije, odnosila se na uspostavljanje mehanizma za praćenje preporuka, kako bi se pratila primjena i utjecaj politika i mjera usvojenih s ciljem promicanja jednakosti prava i nediskriminacije svih građana, istaknula je Paunović. Tim je povodom Ured u suradnji s resornim ministarstvima i uz podršku UN-a u Srbiji, definirao prijedlog modela za njihovo praćenje koji je na konferenciji predstavljen i koji će biti predan na usvajanje Vladi Republike Srbije.

Usvajanje ovog mehanizma je od velikog značaja za daljnju europsku budućnost Srbije i otvaranje pristupnih pregovora s Europskom unijom. U

VOJVOĐANI NA SAJMU KNJIGE U ISTRI

Predstavljena i književnost vojvođanskih Hrvata

U okviru zasebnog izložbenog prostora te programa »Vojvodina – Regija u regionu« posjetiteljima ove ugledne manifestacije dostupno je i književno stvaralaštvo ovdašnjih Hrvata

Na ovogodišnjem XIX. sajmu knjige u Istri, koji se održava od 4. do 15. prosinca, predstavlja se vojvođanska književnost u okviru tematskog programa pod nazivom »Vojvodina –

VIŠEJEZIČNA SCENA

U okviru programa »Vojvodina – Regija u regionu« u utorak je održano predstavljanje pod nazivom »Sve vojvođanske književnosti«.

Program »Sve vojvođanske književnosti«

Regija u regionu«. Ovaj se program realizira na osnovi suradnje Istarske županije i AP Vojvodine, a organizira ga Zavod za kulturu Vojvodine u suradnji s Pokrajinskim tajništvom za kulturu i javno informiranje.

Vojvođanska književna scena ima svoj izložbeni prostor na pulskom sajmu, na kojemu se, među ostalim, može upoznati i recentna književna produkcija Hrvata u Vojvodini. Naime, u okviru štanda Vojvodine posjetitelji mogu vidjeti knjige u nakladi Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, NIU »Hrvatska riječ«, Hrvatskog akademskog društva, Hrvatske čitaonice i dr.

Program je vodio hrvatski književnik *Neven Ušumović* (podrijetlom iz Subotice), a sudjelovali su: *Vladimir Kopicl*, *Laslo Vegel*, *Mića Vujičić*, *Srđan V. Tešin*, *Tomislav Žigmanov*, *Srđan Srdić* i *Laslo Blašković*. Oni su nazočnima predstavili dio vojvođanske bogate i osebujne književnosti. O povijesti, aktualnom trenutku i značajkama književnosti Hrvata u Vojvodini ovom je prigodom govorio književnik i ravnatelj ZKVH-a *Tomislav Žigmanov*.

Istaknuto je kako je zbog višejezične komponente Istra slična Vojvodini, te da kada se govori o književnosti u Vojvodini, treba govoriti u množini, jer je tu prisutno čak šest jezika, od srpskog preko

mađarskog, rumunjskog, hrvatskog, rusinskog i slovačkog. Književnik i ravnatelj Zavoda za kulturu Vojvodine *Vladimir Kopicl* govorio je o višestrukim aspektima literature u toj regiji, gdje je, kako je naglasio, književnost često korespondirala sa životnim prilikama, a činjenica da postoji više jezika dovela je do osnaživanja literature, piše »Glas Istre«.

GOSTOVANJA, GLAZBA I FILM

U okviru programa »Vojvodina – Regija u regionu« vojvođanski su pisci

gostovali u Poreču, Pazinu i Umagu, održan je okrugli stol »Regija u regionu, Vojvodina-Istra«, a predstavljen je i kikindski časopis »Sjeverni bunker«. Također, predstavljena je i knjiga »Uvod u prošlost«, koja se bavi stvaralaštvom filmskog redatelja *Želimira Žilnika*, a Boris Kovač & La Campanella održali su koncert pod nazivom »Romantic Deca Dance from Mittell Europe«.

Ovo gostovanje umjetnika i kulturnih djelatnika iz pokrajine ujedno predstavlja i ovogodišnji program manifestacije »Dani Vojvodine u Istri«.

Sajam knjige u Istri zatvara se u nedjelju, a u njegovu su žarištu uz program »Vojvodina – Regija u regionu« još dvije teme: »Socijalizam na klupi« i »Izlet u Rusiju«. Tijekom deset sajamskih dana predstavlja se 250 pisaca, a ljubitelji knjiga mogu birati između 15 tisuća naslova 250 hrvatskih i stranih nakladnika. D. B. P.

IZLOŽBA DARKA VUKOVIĆA U PULI

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika – podružnice u Puli i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, u ponedjeljak 9. prosinca otvorena je izložba plakata, knjiga, logotipa, rješenja vizualnih identiteta i izložbenih postavki grafičkog dizajnera *Darka Vukovića* iz Novog Sada. Izložba se može pogledati u prostorijama podružnice, a izložbu je otvorio akademski slikar *Igor Gustini*, citirajući teoretičara dizajna *Francka Picktomu* da je dobar dizajn inteligencija koja je postala vidljiva. Gustini je Vukovića opisao kao autora »koji je sveprisutan svojim djelima, ali i tih i nenametljiv osobno, a u umjetničkom izričaju uvijek drugačiji i neponovljiv.«

PERE ISTVANČIĆ, GLAZBENIK

Treba njegovati tradiciju i kulturu

*Veseli me što je tamburaška glazba vrlo cijenjena u Hrvatskoj,
a vidim kako na prostoru Subotice ne manjka kvalitete u sferi tamburaške glazbe *
Pokazalo se kako tambura može izražajno, lijepo i originalno djelovati na filmu*

Razgovor vodio: Ivica Dulić

Prije zaposlenja na Hrvatskoj radioteleviziji, *Pere Istvančić* je radio u profesionalnom ansamblu Lado, nastavljajući stopama koje je započeo u Tavankutu i Subotici, kada je bio aktivni član HKPD »Matija Gubec« u Tavankutu, svirao u tamburaškom sastavu Ravnica, te godinama u Subotičkom tamburaškom orkestru, u kojem je, kako navodi, naučio kako na poseban način pristupiti tamburi i tamburaškoj glazbi. Osnovni instrument mu je basprim, iako je tijekom srednje glazbene škole u Subotici, kod profesora *Ladislava Lakatoša*, svirao kontru. Danas Pere svira sve tamburaške instrumente: bisernicu, samicu, primu, basprim, čelo, kontrabas i bas.

HR: Pratite li zbivanja na kulturnoj sceni vojvodanskih Hrvata? Ukoliko pra-

tite, kako ocjenjujete stanje na ovoj sceni?

Kulturnu scenu bačkih Hrvata pratim koliko mi vrijeme dopušta, a to je putem medija i putem društvenih mreža npr. Facebooka. Vidim kako je aktualizirano pitanje bačkih Hrvata, posjetom dvojice predsjednika Tavankutu.

Mi koji danas više ne živimo u Tavankutu s ponosom smo gledali izvješća iz Tavankuta, a mislim kako je samim Tavankučanima to još od većeg značaja. Mislim da je Tavankut pokazatelj kako treba njegovati tradiciju i kulturu – bez obzira na pritiske i probleme na koje se nailazi, treba biti ustrajan i raditi dalje. Moram priznati kako najviše pratim i najviše me interesiraju događanja u Tavankutu i Subotici. Ja sam izišao iz Subotičkog tamburaškog orkestra kao obučeni i naučen svirač pod vodstvom

Stipana Jaramazovića, te u svim glazbenim tamburaškim krugovima s ponosom napominjem kako me je *Stipan Jaramazović* naučio posebnoj metodi sviranja. Imao sam čast i sreću svirati sa *Stipanom* i *Jelenom Jaramazović*, a također ništa manje bitna osoba je naš *Stipan Prčić Bača*. Ti tamburaški glazbeni korijeni koje sam postavio u Tavankutu i Subotici vjerojatno su razlog zašto se ja, evo cijeli život, bavim tamburom i glazbom. Veseli me što je ta vrsta glazbe vrlo cijenjena u Hrvatskoj, a vidim kako na prostoru Subotice ne manjka kvalitete u sferi tamburaške glazbe. Tu se mora napomenuti veliki broj mladih tamburaški sastava. Također Hrvatska glazbena udruga je institucija koja za nas Hrvate mora imati veliku ulogu u očuvanju kulturno-glazbene scene. Posebno

bih istaknuo Seminar bunjevačkog stvaralaštva, koji se organizira u Tavankutu, a u svom programu ima predavanja vezana uz tradiciju tamburaške glazbe, tako da sada svi koji žele upoznati tamburašku glazbu bunjevačkih Hrvata mogu uz vrlo stručna predavanja pohađati seminar u Tavankutu. Dosta mojih prijatelja se interesiralo za ovaj seminar, neki su ga i pohađali, te su pričali kako su postigli dobre rezultate.

HR: Imate li u planu neki projekt vezan za vojvodanske prostore?

Do sada sam dva-tri puta sudjelovao na Festivalu bunjevački pisama. Radio sam glazbu za dugometražni dokumentarni film *Branka Istvančića* »Od zrna do slike«. Najnoviji moj uradak, što se tiče projekata s vojvodanskim Hrvatima, jest glazba za kazališnu predsta-

vu »Bunjevački blues«, koja je napravljena prema tekstu *Tomislava Žigmanova* »Saga o svitu koji nestaje«, a koju je režirao *Vlatko Dulić*, renomirani hrvatski glumac, također podrijetlom s ovih prostora.

HR: Vaša je skladba »Tambura je sve što imam« osvojila prvu nagradu na Festivalu bunjevački pisama 2010. godine. Kako ocjenjujete značaj i kvalitetu ovog festivala?

Ovaj je festival od velikog glazbenog i kulturnog značaja za našu zajednicu općenito, samim tim što se pjesme koje se izvode najčešće pjevaju na dijalektu bunjevačkih Hrvata – ikavici. Nekoliko sam puta radio skladbu za neke od pjesama ovog festivala, od koji je jedna 2010. godine osvojila prvo mjesto. Sam festival daje mogućnost mladim talentima koji se do sada nisu uspjeli probiti na kulturnoj sceni, a sposobni su skladati

U sklopu Hrvatske radiotelevizije radio sam nekoliko aranžmana i skladbi za razne izvođače, gdje se mi unutar orkestra podijelimo kome koji kraj više paše, tko ima više afiniteta prema Slavoniji, a tko prema Dalmaciji. Zasebno sam radio neke skladbe za *Ćiru Gašparca* za tamburaški festival u Pitomači, a sada se unutar orkestra planiramo angažirati za Krapinski festival.

HR: Koliko je glazbena baština vojvođanskih Hrvata poznata u glazbenoj stručnoj javnosti u Hrvatskoj?

Poznata je i jako je cijenjena. Kad god razgovaram sa *Sinišom Leopoldom*, te s umjetničkim direktorom Lada *Ivanom Ivančanom*, oni s velikim poštovanjem govore o bunjevačkoj baštini općenito. Zaključio sam kako oni imaju veliko poštovanje prema nama Bunjevcima,

me je uveo u svijet glazbene filmske produkcije. Neki od redatelja s kojima sam radio su *Silvio Mirošničenko*, *Ante Marić*, *Gordan Stojić*, *Branko Ištvančić* i dr. Samo skladanje glazbe za film je, rekao bih, jedna vrsta umjetničkog rada. Puno puta kada trebam uraditi neku glazbu pomislim kako

ga opremio tako da mogu raditi i veće produkcijske zahvate – snimati manje sastave, raditi audio filmsku montažu, editirati, miksati i masterirati audio sadržaje. Naziv studija je Glazbeni studio »Campanera«, osnovan je 2011. u Brezovici s ciljem snimanja, miksiranja

POČETAK U SUBOTICI

Pere Ištvančić je rođen u Subotici 1975. godine, gdje je završio srednju Muzičku školu. Na Muzičku akademiju u Zagrebu upisao se 1995. godine, a diplomirao je 2006. te stekao zvanje profesor glazbene kulture. Bio je član Subotičkog tamburaškog orkestra, kojim su ravnali Zoran Mulić i Stipan Jaramazović. 1998. godine se zaposlio u Ansamblu narodnih plesova i pjesama Hrvatske LADO na mjesto glazbenika svirača, a svirao je kontrabas i srijemski A-brač. Od 2003. do 2008. godine je voditelj orkestra ansambla. Od 2008. je zaposlen u Tamburaškom orkestru Hrvatske radiotelevizije gdje svira kontrabas.

Nastupao je na mnogobrojnim koncertima u zemlji i inozemstvu, sudjelovao u snimanju preko 20 nosača zvuka. Stalni je član party banda »Kužiš stari moj«, te novonastalog tamburaškog orkestra »Campanera«. Sklada i programira filmsku glazbu, a piše aranžmane i sklada za tamburaške orkestre.

GLAZBENA OBITELJ

Oženjen je Draganom Ištvančić iz Šibenika, opernom pjevačicom, uposlenom u zboru Hrvatske radiotelevizije. U braku imaju dvojicu sinova – Luku i Lovru. Lovro je rođen 2001. godine, pohađa šesti razred osnovne škole u Brezovici i paralelno peti razred glazbene osnovne škole, svira gitaru. Luka je rođen 2000. godine, pohađa osmi razred osnovne škole, peti razred osnovne glazbene škole, a svira klavir.

ili pisati tekstove za pjesme koje će jednog dana postati znane široj javnosti. Također me osobito raduje što ovaj festival ima veoma stručan žiri, kako za tekst tako i za glazbu, što je jako bitno za ovakvu vrstu festivala.

HR: Sudjelujete li sa skladbama na drugim tamburaškim festivalima u Hrvatskoj?

našoj tradiciji i našoj kulturnoj tradiciji.

HR: Okušali ste se u skladanju filmske glazbe. Što možete reći o tome poslu?

Danas je teško zbrojiti filmove za koje sam radio, ali najviše sam radio za dokumentarne filmove, njih 47, te za dva kratkometražna igrana filma. Radio sam jako puno s mojim bratom Brankom, on

neću uspjeti, ali onda dođe inspiracija i to jednostavno preneseš u studiju. Glazba mora pasati uz sliku i pokrete, a to uopće nije jednostavno napraviti. Gledam u posljednje vrijeme što više ubaciti zvuk tambure, čisti originalni, bez kompjutera. Pokazalo se kako tambura može izražajno, lijepo i originalno djelovati na filmu.

HR: Imate dobro opremljeni glazbeni studio...

Studio je nastao iz potrebe za snimanjem glazbenog materijala. Uglavnom je to bila filmska glazba, koju sam morao sam snimiti i producirati. Vremenom sam

i izdavanja audio zapisa. Studio nudi kompletnu audio produkciju, a po potrebi nudi i usluge aranžiranja. Također se bavi i audio post produkcijom za dokumentarne i igrane filmove.

HR: Kao čovjek koji radi u svijetu glazbe, na kojim ste poslovima trenutno angažirani?

Trenutačno sviram kontrabas u tamburaškom orkestru Hrvatske radiotelevizije pod ravnanjem *Siniše Leopolda*. Kada sam došao u Hrvatsku radioteleviziju prvo sam svirao basprim, ali nakon upražnjenog mjesta prebacili su me svirati kontrabas.

Braći (samo!) Bunjevcima

Jesu li Hrvati svi Istrani, Ličani, Primorci, Dalmatinci, Hercegovci, Bosanci, Slavonci, Baranjci, Podravci, Zagorci, Međimurci, Prigorci, Turopoljci, Žumberčani, Banijci, Kordunaši... jesu li svi – naši? Jesu – ako to hoće biti.

Piše: Božica Zoko

Niste ni Hrvati ni Srbi, vi ste samosvojna slavenska zajednica. To je jedna od poruka Bunjevcima trenutačnog srbijanskog predsjednika *Tome Nikolića* povodom proslave pripajanja Vojvodine Srbiji. Jest, Bunjevci su samosvojna (i) slavenska zajednica, ali Bunjevci su i – Srbi! Jer, nisu li oni ravnopravni građani Republike Srbije? Kako vole reći za se apatridi u Hrvatskoj da su (samo) politički Hrvati – tako mogu i Bunjevci biti – politički Srbi! A jesu li i Hrvati? Makar i nepolitični. Jesu li Hrvati svi Istrani, Ličani, Primorci, Dalmatinci, Hercegovci, Bosanci, Slavonci, Baranjci, Podravci, Zagorci, Međimurci, Prigorci, Turopoljci, Žumberčani, Banijci, Kordunaši... jesu li svi – naši? Jesu – ako to hoće biti. U protivnom – na raspolaganju su im svi rodni krajevi ovoga svijeta – barem danas svak može biti što hoće! Osamdesetih godina prošlog stoljeća u Ninu je izlazio feljton o albanskom prirodnom prirastu s nedvosmislenim zaključcima kako se Albanci »namjerno razmnožavaju« ne bi li potisnuli Srbe s Kosova. Bilo namjerno ili nenamjerno, napučiše i preuzeše Kosovo. Ako su Albanci, Arnauti, Šiptari... ikad i bili narodnost – sad više – nisu! Sad su, doduše, Kosovari, ali nji-

hov jezik je albanski i još su uvijek i Albanci. A što je sa Srbima u Hrvatskoj? Što su oni i koji su njihovi jezici? Onaj Lukijana Mušickog, Dositeja Obradovića, Branka Radičevića ili Vuka Karadžića? Ne, nijedan od njih. U Dalmaciji govore isto kao Dalmatinci, u Lici kao Ličani, u Bosni kao Bosanci, u Slavoniji kao Slavonci, u Srijemu kao Srijemci, manje-više. Jesu li oni Srbi? Jesu li Hrvati? Jesu li (po)krajšnici? Sve to troje! I šire – svi smo i Europljani pa Indoeuropljani. Može li šire? Može, svi smo Zemljani! A Srbi su neko vrijeme za se govorili da su nebeski narod. To je u redu. Svi smo. Bez neba ne bi bilo zemlje. To je dvoje u nama svima sljubljeno. I, na kraju, svi smo SVEMIRCI. Jer, u svemiru smo. Tko može spriječiti Bunjevce da budu – samo Bunjevci?! Ako ne žele sudjelovati u drugim stupnjima svoga bitka, bića, svoga ića i pića, svoje biti i suštine – još je sve u redu, ali tu su samo korak do – ništavila! Šokac mi je ime, a Hrvat prezime, pjeva *Kiće Slabinac*. Tko može natjerati Bunjevce da uzmu hrvatsko – prezime? Tko ih može spriječiti da ostanu (samo) – narodnost! Ako oni žele ostati na tom stupnju razvoja, svaka čast. Samo da ne bude prekasno kad otkriju da su tako nečije slijepo crijevo koje se

ne smije niti malo – upaliti! Onda smjesta mora van!

Bili slijepo crijevo ne bili, palili se ne palili, ipak je to (u)nazadno kretanje, mora se primijetiti. Nazadno i isključujuće. Njime se smanjuje narodnostno biće i njegovo surjeđe, onemogućuju se mnoge mogućnosti i uzi se put dok ne postane oštar brid po kojemu nije moguće hodati i začas više nisi samosvojan. Na koncu, najsamosvojnije ostane samo ono što stane u jednu – bunju! Minijature vlastitosti – tako je *Tomislav Žigmanov* naslovio svoje najnovije pjesmotvore – te riječi u sitnoslikama ipak svojim ozračjem šire prostor bivstva i bivovanja na čudesan način. Naša vlastitost može biti malena – spram Boga, svemira, zemlje Srbije, Euroazije ili kugle zemaljske – ali, opet začudo – što bi rekao *Tomislav Ivančić* – sve to stane u nas. I *Aleksa Kokić* se poziva na našu malenost u svojim pjesmama-molitvama tako ponekad sličnima onome što pjeva *Tin* – kad kaže za se da je – shrvan mališ ili kad veli – čak i da sam Titan, Bog je tako velik, ja sam tako sitan! Jest, svi smo mi sitni i sitničavi ponekad, ali zemlja koja nas drži i nebo koje nas uzdiže – velikodušno je. To nitko ne može poreći. Zašto Srbima smeta da su Hrvati i Bunjevci i Šokci? Zašto srpskoj književnosti Srbi pripri-

suju redom – hrvatske pisce. Već smo rekli – iz plemenitih pobuda. Da sve bude njihovo, a kad već imaju SANU – zašto ne bi i oni imali san da umjesto književnopovijesne rupe za vrijeme vladanja iz ložnice i turske svojte s kojom se moglo dosta dobro martoložiti imaju i petrarkizam i renesansu i barok i prosvjetiteljstvo – e još kad bi htjeli i raj i pak'o i čistilište i Danteovu divnu glumu – mogli bi reći da sve imaju – ali nju neće – tamo

su zapisani kao falsifikatori, a to, brat bratu, nitko ne voli. Sve navedeno bit će onoga tko bude čitao i prenosio dalje. Tko bude cijenio i volio. Ako ja proučim *Nikolu Teslu* najbolje na svijetu, upišem u se njegov lik i djelo i najviše zavolim ga – bit će moj i Božji. Nikakva svojatanja tu neće pomoći. Čak ako i on sam bude tvrdio suprot-

na trenutak makar i na moju žalost – postali teške Srbende. Ako je *Wolfgang Goethe* mogao biti Jova Vukohod, zašto Ivan Gundulić ne može biti Jovan Plovanić?! Zašto (samo!) Bunjevci ne bi bili Samobunjevci? I ako ne osjećaju ništa za Hrvatsku barem moraju priznati da smo – susjedi. Graničimo! (Da! Nekad svi s zdravim razu-

su se rodili kao Hrvati nije njihov izbor (po srodnosti?) niti zasluga i nije bogznašto, skoro da je nepristojno toga se i spominjati. E, moramo to opovrgnuti! Boljeg Hrvata od *Augusta Šenoa* trebalo bi tražiti – njegovi dodoše iz Praga, a u Prag možda iz Njemačke. A Hrvatska ipak postade njegova ljubljena domovina, a Hrvati ljubljen narod – Oj, budi svoj! – zapjeva nam. On je, kao što bismo i mi svi morali – zaslužio i ste kao svoju Hrvatsku i svoje hrvatstvo. Hrvat se rađa, ali se i postaje. Poznati su slučajevi kad su majmuni othranili dijete – je li to dijete zato – majmun? Na neki način i u društvenom smislu – jest. I majmun. I dužan je biti zahvalan majmunskom rodu. Jesu li Hrvati svi oni koji su s rukom na lisnici dizali visoko glavu gore kad se svirala hrvatska himna? Čisto sumnjamo da su veći Hrvati od onih što drže ruke u – džepovima. I možda – fučkaju. I sigurno ne veći od Bunjevaca koji, gle, neće da budu – i Hrvati! Možda su ljudi u pravu – manje je više! Taj slavni slogan može nekad pomoći da se lakše prometneš kroz život. Nekako si lakši. Što?! Zar je teško biti Hrvat? Nipošto! Naprotiv – ništa lakše! Pogotovo ako nikog nisi mrzio, nikome lagao, ništa ukrao, nikog ubio, zapalio, porušio, opljačkao,

silovao, zaklao i zakopao i kosti premetao i šutio o tome i još ako imaš kraj koji i usred zime ima napretek salate... Nitko sretniji od nas! Braćo Samobunjevci – zašto nam se ne pridružite u toj sreći? Smijemo li vas nazvati – braćom? Hrvati Srbe nekad zovu – starijom braćom, možda po Knjizi postanka, možda po *Dostojevskom*. Po Karamazovljevim sinovima – onaj najstariji je dokazivao svojim životom da Boga nema i da je onda – sve gorenavedeno – dopušteno! Prijedimo konačno iz Starog zavjeta u Novi – i ne prisjećajmo se onoga što je vikao devedesetih *Paroški* – da treba ubiti i ono što mokri iza plotu. (Nije vas valjda *Paroški* ustrašio?) Dobar je strah kom ga je Bog dao – stara je mudrost. Boga se bojati, ljudi stidjeti! Jer ako ikog, onda – Boga ima i sve je dopušteno u ratu i u ljubavi. Jesmo li u ratu? Jesmo li u ljubavi? Jesmo – u ratu za ljubav! A Isus je najstariji sin – Prvorođenac – mi smo svi mlađa braća, tako smijemo valjda i vas nazvati braćom. Uzgajate li i vi možda – salatu? Pošaljite, pošaljite – još ima mesa. Hrvatskoga. Da je bolji smok, da je bolji CMOK! Hvala unaprijed! Bog i Bunjevci Hrvati! Ljubi vas vaša sestra – jedna obična mala i velika.

Hrvatica

no – moj je! Tako i pisci i pjesnici i spjevaoci dubrovački, književnici slavonski i bosanski ljetopisci – tko ih bude čitao i volio – toga su. Posvojitelj može biti bolji od roditelja, slažem se. Pak ne mogu odoljeti – izazivam sva stoljeća srpske književnosti na čitanje – što god budu bolje od mene pročitati – makar bila riječ o *Držiću*, *Boškoviću*, *Gunduliću*, *Palmotiću* – priznat ću da su listom svi, makar

mom!) Susjedni smo narod. Jesmo li se barem za to krvlju izborili. Za to susjedstvo? Prisajedinjenje! Koga kome? Vojvodine Srbije? A čija je bila Vojvodina prije, pitat će pučkoškolkica. Čuj, dijete – neka pitanja su bolja bez odgovora. Kao i ono čiji smo mi sve bili. Nekoć. Pravo je pitanje tko smo, što smo sada? U mnogim tiskovinama takozvani politički Hrvati pljučkaju kako tobože to što

Uredništvo »Hrvatske riječi« zadržava pravo da skratili ne objavi komentare koji sadrže osvrte na nečiju osobnost i privatan život, uvrede na račun autora teksta i/ili članova uredništva, »Hrvatske riječi« kao i bilo kakvu prijetnju, uvredu, nepristojan rječnik, govor mržnje, rasne i nacionalne uvrede ili bilo kakav nezakonit sadržaj. Redakcija ne odgovara za stavove čitalaca iznesene u komentarima. Smatra se da ste slanjem komentara potvrdili suglasnost s gore navedenim pravilima. »Hrvatska riječ« nema nikakvu obvezu obrazlaganja odluka vezanih za komentare i njihovo objavljivanje.

Uredništvo HR

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 13. do 19. prosinca

13. PROSINCA 1946.

Počasnim građaninom grada Subotice proglašen je američki umjetnik hrvatskog podrijetla *Zlatko Baloković*. Iste večeri glasoviti je violinist priredio nezaboravni koncert. Koncertna dvorana subotičke Muzičke škole ponijela je ime Zlatka Balokovića.

13. PROSINCA 1991.

U kući poznate dobrotvorke *Marije Mamužić* otvoren je Gerontološki klub Centar II. (u današnjoj ulici Ž. Zrenjanina 16), koji će ne zadugo potom izrasti u najzapaženiju ustanovu te vrste u Srbiji.

15. PROSINCA 1878.

Svečano otvorenje Pučke kasine. Utemeljena je na poticaj *Ambrozija Šarčevića*, sljedbenika preporodnih zamisli biskupa Ivana Antunovića. Prvu upravu Kasine čine: predsjednik *Beno Dulić*, perovođa Ivan Rožić, rizničar *Bodo Kujundžić*, prvi zastupnik *Ago Mamužić*, odnosno odbor starješina od 30 članova biran iz redova najviđenijih Bunjevac.

15. PROSINCA 1912.

U Bajmoku je rođen *Đuro Dulić*, prvoborac, generalpotpukovnik, zapovjednik NOV i POJ i JNA. Narodnim herojem proglašen je 1953. U jesen 1941. prvi je uništio njemački tenk u Srbiji. Umro je 29. kolovoza 2006.

15. PROSINCA 2002.

U nazočnosti oko 200 elektora, predsjednika Sabora Republike Hrvatske *Zlatka Tomčića*, visokih predstavnika Ministarstva za nacionalne manjine RS, diplomata, generalnih konzula RH iz Republike Mađarske i Subotice, te drugih visokih dužnosnika, na Elektorskoj skupštini izabrano je Hrvatsko nacionalno vijeće od 35 članova.

16. PROSINCA 1854.

Predstavom »A két Bárcsai« (Dvoje Barčaijevih), predana je na uporabu zgrada subotičkog kazališta, u čijem je sklopu bio i hotel, prema projektu *Jánosa Skultetija*. Radovi su započeti 1848. ali su zbog društvenih previranja obustavljeni 1949., a nastavljeni 1953. Subotičko kazalište imalo je 450 sjedala na parteru, balkonu i galeriji i 49 loža. Trošak izgradnje iznosio je: 10 tisuća 309 forinata i 52 krajcare.

16. PROSINCA 1960.

Utemeljena je Kulturno-prosvjetna zajednica Subotičkog kotara. Za predsjednicu je izabrana *Estera Ivković*, poznata javna dje-latnica.

16. PROSINCA 1998.

Na konstituirajućoj sjednici Vijeća Hrvatskog narodnog saveza izabrano je čelništvo novoosnovane stranke: *Kalman Kuntić*, predsjed-

nik, *Franjo Vujkov*, dopredsjednik, te *Marija Sekulić*, *Zvonimir Sajfert* i *Branko Horvat*.

17. PROSINCA 1845.

Rođen je *István Iványi* (obiteljski Ivanovski), profesor, upravitelj Gradske knjižnice, povjesničar. Osim dvosveščana djela Szabadka szabad királyi város története (Povijest slobodnog kraljevskog grada Subotice, 1886. i 1892.), autor je još desetak važnijih djela iz prošlosti našega grada i Bačke. Umro je 7. kolovoza 1917.

17. PROSINCA 1915.

Rođen je *Marko Čović*, profesor filozofije, prozni pisac, publicist, urednik, javni djelatnik bačkih Hrvata. Zapažena su mu djela; roman Doktor filozofije, zbirka novela »Žito zove« i autobiografska proza »Priča o lopti«. Umro je 12. travnja 1983.

18. PROSINCA 1919.

Prema pisanju dnevnika Neven«, na poticaj istaknutog borca za uvođenje narodnog jezika u pučke škole dr. *Babijana Malagurskog*, održan je skup istaknutih bunjevačkih odnosno hrvatskih intelektualaca. Zaključak je bio znakovit, a unekoliko i šokantan: »U bunjevštini još ne treba uvoditi višestranački život!«

18. PROSINCA 1851.

Pokrajinski poglavar Srp-

ske Vojvodine iz svog sjedišta u Temišvaru zatražio je otisak službenog žiga Subotice. Do tada je Gradsko vijeće po vlastitu nahodnju rabilo žig sa sljedećim, kružnim natpisom: »Pečat slobodnog kraljevskog grada Subotice 1850.« Nakon dostave poglavar je zabranio njegovo rabljenje.

19. PROSINCA 1896.

Puštena je u rad prva javna elektrana u Subotici. Električna struja je isprve služila za rasvjetu, a od sljedeće 1897. godine postaje izvor energije za vuču u javnom prijevozu – gradskoj željeznici.

19. PROSINCA 1958.

U Tavankutu je rođen *Goran Zelić*, školovao se u Subotici, a studirao u Zagrebu, gdje diplomira na Elektrotehničkom fakultetu, kasnije magistrira i doktorira. Autor je brojnih znanstveno-istraživačkih studija. Suradnik je više znanstvenih institucija u Nizozemskoj, SAD-u i dr.

19. PROSINCA 1997.

Likovnim ostvarenjima nekadašnjih učenika i profesora subotičke gimnazije, te promocijom knjige »Gymnasium 1747-1997.«, obilježeno je dva i pol stoljeća postojanja ove najstarije školske ustanove u Subotici. Utemeljili su je franjevci kao Gramatikalnu školu 1747.

PODNOSE SE ZAHTJEVI ZA STATUS
ENERGETSKI ZAŠTIĆENOG KUPCA

Jeftinije grijanje za najsiromašnije

Subotička Gradska uprava, Tajništvo za društvene djelatnosti, uputila je priopćenje u kojem obavještava sugrađane da mogu podnijeti zahtjeve za obnovu i stjecanje statusa energetske zaštićenog kupca za 2014. godinu.

Uvjet za stjecanje statusa energetske zaštićenog kupca,

odnosno ugroženog kupca, je ostvaren ukupni mjesečni prihod i to: do 13.222 dinara za kućanstva s jednim članom; do 19.251 dinara za kućanstva s dva i tri člana; do 25.276 dinara za kućanstva s četiri i pet članova; do 31.786,00 dinara za kućanstva sa šest i više članova.

Korisnici prava na novčanu socijalnu pomoć i dječjeg doplatka, koji su to pravo ostvarili po propisima kojima se uređuje socijalna skrb, stječu status energetske zaštićenog kupca, odnosno ugroženog kupca, bez podnošenja zahtjeva, na temelju podataka kojima raspolaže ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi.

Energetski zaštićeni kupac, odnosno ugroženi kupac, može steći pravo na umanjenje mjesečne obveze samo za određene količine električne energije ili za određene količine prirodnog plina ili toplinske energije za broj četvornih metara stambenog prostora, a ne kumulativno.

Postupak za stjecanje statusa energetske zaštićenog kupca, odnosno ugroženog kupca pokreće se podnoše-

njem zahtjeva za stjecanje statusa nadležnom tijelu jedinice lokalne samouprave.

Uredbom Vlade Republike Srbije regulirano je da se potvrde o statusu energetske zaštićenog kupca, odnosno ugroženog kupca toplinske energije izdaju s rokom važenja do kraja kalendarske godine, a novi zahtjev za sljedeću kalendarsku godinu može se podnijeti najranije 30 dana prije isteka roka važenja izdane potvrde. Za podnošenje novog zahtjeva, ukoliko nije došlo do promjene u odnosu na prethodno podneseni zahtjev, što će se konstatirati uzimanjem izjave na zapisnik pod kaznom i materijalnom odgovornošću, nije potrebno prilagati dokaze koji su već ranije priloženi, izuzev dokaza o ukupnim mjesečnim primanjima kućanstva.

Gradsko vijeće Grada Subotice, temeljem članka 57. stavak 1. točka 7. i članka 64. stavak 1. Statuta Grada Subotice »Službeni list Općine Subotica«, br. 26/08 i 27/08–ispravak i »Službeni list Grada Subotice«, br. 46/11 i 15/13) i članka 23. 24. i 25. Odluke o Gradskom vijeću Grada Subotice (»Službeni list Grada Subotice«, br. 1/10 i 40/12) raspisuje

JAVNI OGLAS

za postavljenje zamjenika načelnika Gradske uprave Grada Subotice na razdoblje od pet godina

Kandidat osim općih uvjeta predviđenih člankom 6. Zakona o radnim odnosima u državnim tijelima (»Službeni glasnik RS«, br. 48/91, 66/91, 44/98, 49/99, 34/01, 39/02, 49/05-US i 23/13-US), a koji su sljedeći:

da je državljanin Republike Srbije,

da je punoljetan,

da ima opću zdravstvenu sposobnost i

da nije osuđivan za kazneno djelo na bezuvjetnu kaznu zatvora od najmanje šest mjeseci ili za kažnjivo djelo koje ga čini nepodobnim za obavljanje poslova u tijelu lokalne samouprave.

Treba ispunjavati i posebne uvjete:

da ima završen pravni fakultet,

da ima položen ispit za rad u tijelima državne uprave i

da ima najmanje pet godina radnog iskustva u struci.

Uz prijavu kandidat je dužan priložiti dokaz o ispunjenosti uvjeta i osobni i radni životopis.

Dokumentaciju kojom se dokazuje ispunjenost uvjeta iz javnog oglasa kandidat podnosi u originalu ili kao ovjereni preslik.

Prijave kandidata s priložima podnose se Gradskom vijeću Grada Subotice u roku od 8 dana od dana posljednjeg objavljivanja oglasa, putem pošte na adresu Subotica, Trg slobode 1, ili osobno predajom u Gradskom uslužnom centru u prizemlju Gradske kuće u Subotici, Trg slobode 1.

Prijave se dostavljaju u zatvorenoj kuverti s naznakom: »Prijava na oglas za zamjenika načelnika Gradske uprave«.

Neblagovremeno podnesene i prijave s nekompletnom dokumentacijom neće se uzeti u razmatranje.

Gradsko vijeće Grada Subotice će odluku povodom raspisanog javnog oglasa donijeti u roku od 20 dana od dana posljednjeg javnog oglašavanja.

GRADONAČELNIK, Jenő Maglai, dipl. pravnik v. r.

GODIŠNJI KONCERT HKC-A »BUNJEVAČKO KOLO« IZ SUBOTICE

Folkloriši oduševili publiku

Folklorni odjel Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« održao je u nedjelju, 8. prosinca, svoj godišnji koncert u sportskoj dvorani Tehničke škole »Ivan Sarić« u Subotici. Na sceni je nastupilo preko 150 izvođača, uzrasta od 4 do 24 godine, a svoje oduševljenje brojni gledatelji nisu skrivali.

Publika je imala priliku vidjeti različite plesove – šokačke, makedonske, hercegovački lindo, banatske, vlaške, šopske te neizostavni splet bunjevačkih plesova.

»Večeras smo željeli prikazati rad u protekle tri godine«, pojasnio je voditelj folklornog odjela *Andrija Bašić*

Palković. »Svi dobro znamo da je folklorni odjel Centra pretrpio mnoge izmjene. Veliki odliv članova, kao i kasnije priliv novih, otežao je rad. Sve je to trebalo usuglasiti, te je bilo potrebno i strpljenje i vrijeme. Ovo je nakon tri godine jedan veliki godišnji koncert.«

OŽIVLJAVANJE ODJELA

Od ove godine aktivirao se i veliki broj djece, te je оформljena dječja skupina koju vodi *Anica Čipak*. Pripremni ansambl je po riječima *Andrije Bašića Palkovića* kasnije оформljen i za sada je malobrojan, ali ipak vrijedno radi i ta skupina se pod

vodstvom *Mirjane Čupurdije* odmah priprema za reprezentativni sastav. Taj sastav vodi *Andrija Bašić Palković* i oni su se ove godine na brojnim natjecanjima i smotrama folklora pokazali u najboljem svjetlu. Od jeseni ove godine

ponovno je оформljen folklorni odjel – ogranak ovoga Centra u Starom Žedniku, gdje s djecom i mladima radi *Stevan Tonković – Pipuš*. Nakon samo dva mjeseca rada i oni su nastupili na ovome koncertu i pokazali

13. prosinca 2013.

Inicijativa za spas Bunjevačkog kola je uspjela i mogli bi reći da je to jedan od najvećih pothvata za ovu godinu. Ako za nikog drugog, onda za sve te mlade, djecu i roditelje, koji ponovno imaju gdje se okupljati, družiti i učiti

kako se upornost i želja za radom uvijek isplati.

Plesače je pratio Tamburaški odjel HKC-a »Bunjevačko kolo«, koji je započeo s radom prije tri mjeseca pod vodstvom *Mladena Bašića Palkovića* i trenutno

broji 10 članova. Zapažen nastup imali su i gosti koncerta KUD »Crkvari« iz Crkvara pokraj mjesta Orahovica iz Hrvatske, koji su se predstavili pjesmama i plesovima Slavonije. S ovim društvom suradnja postoji već 10 godi-

na na obostrano zadovoljstvo.

NAJVEĆI POTHVAT

Dobro je poznato kako je HKC »Bunjevačko kolo« prolazilo kroz težak period i borbu za opstanak. Da je to tako potvrđuju podaci o stečaju, ali isto tako i podaci o otplaćenim dugovima za koje još uvijek nitko nije odgovarao. Inicijativa za spas Bunjevačkog kola je uspjela i mogli bi reći da je to jedan od najvećih pothvata za ovu godinu. Ako za nikog drugog, onda za sve te mlade, djecu i roditelje koji ponovno imaju gdje dovesti svoju djecu. Ponovno se imaju gdje okupljati i

družiti, što je po riječima voditelja folklornog odjela, koji je ujedno i predsjednik Izvršnog odbora Centra, i jedini cilj. »Želja nam je da vrata HKC-a 'Bunjevačko kolo' budu svima otvorena, ne samo mladima nego i starijim ljudima, da ovo u pravom smislu te riječi bude Centar svih koji to žele.«

Kako bi zaokružili ovu godinu i prikazali sve radove, važno je napomenuti kako je uz veliku pomoć sponzora na maloj dvorani nedavno obnovljen krov, s ulične strane izidan je novi zid (stari je bio u fazi rušenja), te se mijenjaju dotrajali prozori. Radovi se, kao i ova godina, privode kraju.

Ž. V.

13. prosinca 2013.

Božićnjak

Božićnjak iz Aljmaša

Uponediljak, 9. prosinca 2013, u mistu za izložbe u našoj dičnoj Varoškoj kući otvorena je 17. po redu izložba božićnjaka, koju je priredilo Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice. To je počelo. Za gledače će izložba bit otvorena nedilju dana, do 16. prosinca tj. do prvog dana posli Materica.

Poslidnji godina u ovu izložbu su se polagano počeli uvlačiti, čak mišat med božićnjake, i predmeti koji s Božićom, sa proslavom spomendana rođenja Isusa, nemaju baš nmikake veze. Mislim ponajprija na razna peciva koja su po svom izgledu, porukom, zavridili pozornost gledača, ali ne i za istim astalom s božićnjacima. Ove godine izlagači su se zauzeli da će na izložbi pokazati samo božićnjake i narodne rukotvorine koje će sićat gledače na slavlje ovog blagdana, koji nam je tu prid vratima.

O božićnjaku se dosad pisalo, pripovijadalo, pa se mož pitati dal se tim pritralo, nijel možda dosadilo. Nek o tom sude štio-

ci. Kako vrime odmiče svake godine stasaje novi gledači, željni saznanja zašto se peče i baš tako kiti kvasni kolač božićnjak, uvik s istim žarom.

Naspram raniji godina ove godine su ugodno iznenađeni priređivači izložbe, ne zato što su marne reduše donele malo više od četrdeset bogato okićeni božićnjaka, već najviše zato jel je pokazano desetak pravi starovinski božićnjaka. Ugodno je izvenadenje božićnjak iz Almaša (Bácsalmás – Madžarska) jel je zaustavio vrime – ko da je spremljen prija podrug (jedan i po) vika. Almaški božićnjak ispečen adetom kojeg su se držale reduše iz Baje i okolni sela, pokazo je da je nasto u malo drugačijim božićnim adetima el je još izvorniji od subatičkosomborski božićni adeta. Na upućenima je da se pozabave ovim upitom.

Izložba božićnjaka je pokazala da se i ove godine latilo više novi mlađi reduša, pa i velike dice, koje su napravile božićnjak. To je poticaj priređivačima da nagodinu u više mista skupe čeljad na nauk

i uput kako širit pravljenje božićnjaka, kako bi što više obitelji okitilo astal za blagovanje u vrime Božića. Nek cilj bude sačuvati izvorno pravljenje božićnjaka, dike rukotvorine bunjevački Hrvata, talovanju od pridaka. To nije samo ispečen kolač, već je on povod da se i neupućenima pokaže kako se na jednom pecivu mož pokazati obiteljski betlem u malom, nalik betlemu u crkvi – likovnom prizoru u rođenja Isusa u Betlehemu.

Znači, božićnjak nije kriv, već obredno pecivo sa pokazom prizora rođenja Isusa. Zato se s njim kite i oltari u crkvama. To je osnova nakane pravljenja božićnjaka, samo tako će se sačuvati od novi (prikriveni) nakana, koje se valja iza brda, od podikoje tzv. prikomponovane čeljadi stasale u novom adetu tzv. prikomponovanju vlasti. Naslućuje se nakana nasrćanja na ovu diku bunjevački Hrvata, koji su ga osmislili i do danas sačuvali za dobrobit ljudi.

Nek nas na očuvanje izvornog božićnjaka potakne priznanje koje je dobio 2001. g.

na svickoj izložbi obrednog peciva u Ulmu (Nimačka), di mu je radi jedinstvene likovne poruke dato priznanje pokazom na počasnom mistu izmed obredni peciva izlagača iz dvadesetak država.

Sad se vidi da nije dosta skupiti svet na otvaranje izložbe, već se triba i zauzet da se izložba kao kulturna vridnost nacionalne manjine pokazuje i kao osobenost bunjevački Hrvata. Ova vridnost je zavridila da je vide i drugi narodi, da se o njoj više pripovijada, piše i predstavljaju na druge načine puku koji slavi rođenja Isusa, a za to bi se na svoj način tribale zauzeti i druge hrvatske ustanove. Čuvanje kulturne vridnosti Bunjevački Hrvata nije zadaća samo Katoličkog društva »Ivan Antunović« već i drugi ustanova koje su pod okriljem Hrvatskog nacionalnog vijeća. Na priliku: jedna od vlasti zvanično propisani zadaća osmogodišnjeg školskog obrazovanja je i izučavanje osobnosti krajolika... Zar ova izložba tj. adet nije dosta važna osobenost ovog krajolika? Puku je na otvaranju izložbe božićnjaka palo u oči da većina vodeći pridnjaka Hrvatskog nacionalnog vijeća i institucija ispod njegovog okrilja, a ni predstavnik Konzulata Republike Hrvatske, nisu pojavom udostojili pokazati pažnju kome: božićnjaku, izboru osoba koje su priredile izložbu, možda marnim redušama koje su o svom trošku pokazale talovan uradak, el ... Uistinu, kome?!

Vi, koji ste izostali, zašto ste puk ostavili u nedoumici da se hamade (skoro) mora upitati poznatim vikovima ponavljanim, ode malo ispravljenim poznatim vapajom: čime smo vas uvridili ili ožalostili, odgovorite nam...

JUBILEJ KATEDRALNOG ZBORA »ALBE VIDAKOVIĆ« IZ SUBOTICE

Četiri desetljeća pjesmom slave Gospodina

Skupna fotografija sa župnikom i biskupom

Polusatnim koncertom i biskupskom svetom misom zahvalnicom kojom su se ujedno prisjetili svih pokojnih suradnika, pjevača i glazbenika, Katedralni zbor »Albe Vidaković« iz Subotice je u nedjelju proslavio 40 godina djelovanja. Za ovaj svečarski nastup u svojem matičnom prostoru – subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske – zbor je uz Vidakovićev »Magnificat« izveo nekoliko skladbi *Milana Asića*, koje je ovaj skladatelj

posvetio upravo ovom zboru (»Psalam 136«, »Omnia omnibus«, »O Marijo zvijezdo mora«), ali i dvije koralne predigre *J. S. Bacha* (»Sada dolazi Spasitelj naroda«, »U tebi je radost«). Zborom je ravnao aktualni voditelj zbora i zborovođa katedrale *Miroslav Stantić*, a orgulje je svirao mr. *Kornelije Vizin*.

POČECI RADA

»Prije 40 godina, na blagdan Bezgrešnog začeća 1973. godine, na ovom je mjestu tada novoosnovani Mješoviti katedralni zbor imao svoj prvi samostalni nastup izvevši 'Dругу staroslavensku misu' Albe Vidakovića. Taj je nastup bio snažni poticaj članovima i osnivačici zbora s. *Mirjam Pandžić*, da nastave rad koji evo traje do današnjih dana. Godine 1980. zbor dobiva ime po muzikologu i skladatelju, Subotičaninu *Albi Vidakoviću*«, kaže za

HR nakon koncerta *Miroslav Stantić*.

On ističe kako je osnovna zadaća zbora uljepšavanje liturgijskih slavlja u katedrali, dok je drugo polje kulturni doprinos u vidu koncerta, proslava jubileja, nastupa na kulturnim manifestacijama poput književnih večeri. Katedralni je zbor, ističe naš sugovornik, tijekom godina nastupao u Zagrebu, Osijeku, Novom Sadu, Nišu, Beogradu i mnogim drugim gradovima.

SURADNJE

Stantić podsjeća i na glazbenike koji su surađivali ili još uvijek surađuju sa zborom. »Mnogo je takvih glazbenika. Primjerice, kada govorimo o orguljašima to su: *Libor*

Dudas, Ante Sekulić mlađi, s. Imakulata Malinka, Alen Kopunović Legetin, Sandor Kadar, a glede solista spomenuo bih: *s. Ceciliju Pleša, o. Stanka Vasilja, Evu Herodek, s. Karmelu Kovačević, Ivicu Perčić* i dr. Zborom su ravnali dirigenti: *o. Stanko Vasilj, Milan Asić, s. Mirjam Pandžić* od 1973. do 2012. a od rujna 2012. zbor vodim ja«, podsjeća *Miroslav Stantić*, napominjući kako zbor 25 godina surađuje i sa Subotičkim tamburaškim orkestrom povodom nastupa pod misom polnoćkom i skupnog božićnog koncerta. A tako će biti i ove godine, jer pjevači i tamburaši pripremaju program za predstojeći veliki kršćanski blagdan.

D. B. P.

ZAHVALNICE

Ovom prigodom mons. dr. *Ivan Penzeš* uručio je zahvalnice članovima zbora koji najduže sudjeluju u njegovom radu: *Margi Buljovčić* za 40 godina, *Ivici Krečaku* za 31 godinu, *Zlatku Matkoviću* i *Neveni Gabrić* za 24 godine, te *Ireni Fačol* za 18 godina sudjelovanja.

POZIV ZA NOVE ČLANOVE

Katedralni zbor »Albe Vidaković« poziva sve koji žele pjevati u ovom zboru, da se jave svakog utorka u 20 sati u zgradi »Augustinianuma«.

OKO SVIH 14 PRIJEDLOGA, KOJI SU DIO PLATFORME ZA SANACIJU PALIĆA, POKRENUTE SU AKT

Bio-manipulacijom do čistije vode

Sanitarni izlov ribe na Paliću je nekada bila uobičajena praksa i zapravo sastavni dio normalnog upravljanja jezerom, sve dok prije četiri, pet godina nije ukinuta ribarska služba odlukom tadašnjeg direktora JP »Palić Ludoš«

Jedan od krajnje ozbiljnih problema, s kojim se desetljećima unazad susreću sve gradske vlasti, jest pitanje čišćenja, odnosno, revitalizacije jezera Palić. Palićka voda već godinama nije zdrava za kupanje, pa stoga valjda ne trebaju čuditi niti zabrinjavajuće promjene ekosustava vode izazvane prekomjernim bujanjem algi i množenjem invazivnih vrsta riba. Naime, ljetos provedena analiza sastava riblje faune, koju je uradio laboratorij novosadskog Departmana za biologiju i ekologiju Prirodno-matematičkog fakulteta, pokazala je katastrofalno stanje – u jezeru najviše ima babuške ili srebrnog karaša, oko 95 posto, potom amurskog čebačoka, također invazivne vrste, i tek pojed-

načni primjerci nekih drugih vrsta, poput sunčanog karaša. Zbog poremećene strukture ribljeg fonda, preporuka stručnjaka je izlov srebrnog karaša i stvaranje uvjeta za razvoj domaćih vrsta - deverike, crvenperke, kesege, itd. Također je konstatirano da u jezeru nema grabljivih vrsta, primjerice štuke, smuđa, bandara, bez kojih se ne može postići stabilnost strukture zajednice riba, te će stalno dolaziti do prenamnožavanja invazivnih vrsta.

USPUTNI KORAK PREMA RJEŠAVANJU PROBLEMA

Bivši savjetnik gradonačelnika za okoliš *Gábor Mészáros* kaže da je tzv. sanitarni izlov ribe metoda brzog interveniranja u eko-

sustavu koja daje brze i vidljive rezultate u smislu smanjenja brojnosti algi, čime se postiže i bolja providnost vode. »Takvom bio-manipulacijom želimo postići da u vodi dominiraju više biljke, npr. drezga, umjesto algi. Te vodene biljke će također bujati, ali njih je lakše kontrolirati, jer se može organizirati selektivno ili periodično uklanjanje viškova biomase. Bio-manipulacija je metoda koji se koristi u Europi, često kao jedan usputni korak prema rješavanju problema eutrofikacije jezera. Trajno rješenje je sprečavanje ulaska novih hranivih materija u vodu. Trenutačno je gradski pročištač otpadnih voda još uvijek najveći izvor hranivih soli. Procjenjuje se da tu godišnje dolazi oko 10 tona

fosfora, što je praktično gnojivo za alge ili za vodene biljke. Može se očekivati da nakon bio-manipulacije voda nekoliko godina bude u boljem stanju, a ako se stabilizira sustav postaje trajno. No, postoji rizik da se nakon nekoliko godina ponovno vrati u prethodno stanje. Sanitarni izlov ribe nije previše skupa intervencija, a povećava upotrebljivost resursa u razdoblju dok se ostali problemi koji opterećuju jezero postupno rješavaju«, objašnjava *Mészáros*.

OBNOVITI RIBARSKU SLUŽBU

Sanitarni izlov ribe na Paliću je nekada bila uobičajena praksa i zapravo sastavni dio normalnog upravljanja jeze-

AKTIVNOSTI

rom, sve dok prije četiri, pet godina nije ukinuta ribarska služba odlukom tadašnjeg direktora JP »Palić Ludoš«, poduzeća koje je inače upravljač nad zaštićenim područjem i ribolovnom vodom. »Predložio sam da se ribarska služba u poduzeću 'Palić Ludoš' obnovi, jer je njeno ukidanje bila velika pogreška. Ako je tamo i bilo nekih nepravilnosti, ipak se nije smio ukinuti cijeli segment od kojega se potencijalno osiguravaju izvori prihoda za upravljanje resursom. Tada ukinuti Sektor za ribarstvo imao je svoj ribnjak na Malom Paliću gdje se uzgajala riba i za komercijalne svrhe i za svrhe poribljavanja. Ribnjak postoji i danas, i uz minimalna ulaganja sve se to može ponovno osposobiti. Održavanje ribljeg fonda Paličkog jezera bi se mogao organizirati kao nekada kad su imali pet, šest ribara. Sad je tamo ostalo samo dvoje ljudi koji rade na drugim poslovima, te će trebati zapošljavati radnike ako se bude obnav-

ljala ribarska služba«, kaže Mészáros i dodaje, kako će realizacija ovisiti od toga hoće li se u proračunu za sljedeću godinu naći sredstva za ovu reorganizaciju. On ističe da je sanitarni izlov ribe planiran u programu rada za iduću godinu poduzeća »Park Palić« i »Palić Ludoš«, a osim analize sastava ribljeg fonda zatražene su suglasnosti za sanitarni izlov ribe od resornog Ministarstva i Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode.

Sanitarni izlov ribe inače je i jedna od 14 točaka Platforme za unapređenje ekološkog statusa jezera i njegove okolice, koju je svibnja ove godine predložio Savjet za vode na čelu s *Michaelom Rohmannom*, savjetnikom za sanaciju Paličkog jezera pri Park Paliću d.o.o., a koju je podržao i dr. Gábor Mészáros, tada savjetnik gradonačelnika za pitanja okoliša. Platformom se predložilo zaustavljanje, odnosno, odlaganje namjere gradskih vlasti da se po prijedlogu Instituta »Jaroslav Černi« i njihovom projektu remedijacije, tzv. izmuljavanja, započne izgradnja dvije betonske kazete unutar jezera, a nametnule su se druge mogućnosti za spasavanje jezera usmjerene prije svega prema zaustavljanju daljnjeg opterećivanja jezera otpadnim materijama.

ŠTO ĆE UČI U NOVI PRORAČUN?

Mészáros kaže da su do danas oko svih prijedloga koji su dio Platforme za sanaciju Palića pokrenute neke aktivnosti. Tako je radi povećanja učinkovitosti rada pročistača otpadnih voda u JKP »Vodovod i kanalizacija« pripremljena specifikacija opreme i crpki pomoću

kojih bi se dodatno smanjila razina fosfora u vodi nakon pročišćavanja. Urađena je evidencija i napravljena mapa zagađivača, odnosno slobodnih izliva na obali jezera, a kroz poseban projekt planira se praćenje i evidentiranje vrste zagađenja. Također je nađeno rješenje i napravljen program za odlaganje digestiranog mulja, koji se trenutačno privremeno odlaže na obali jezera. »Taj program je u suštini realizacija jednog projekta još s početka 2000. godine kojim je bila predviđena fazna sanacija i rekultivacija gradskog deponija. U dogovoru s 'Čistoćom' napravio sam prijedlog da se digestirani mulj koristi za prekrivanje onih dijelova

Gábor Mészáros

deponija koji više nisu u funkciji. To su obodi deponija prema Veterinarskom zavodu, prema naselju Aleksandrovo kod Verušić ulice i Ulice Generala Kutuzova. Tim programom je predviđeno da se padina i obod deponija prekrije tim muljem iz pročistača u širini od 30 do 50 metara i zasadi drvenastim biljkama. Time će deponij biti odvojen od naseljenih dijelova vizualno i naravno dijelom fizički«, objašnjava Mészáros, te dodaje kako je i to uvrstio u prijedlogu za proračun za sljedeću godinu s isplaniranim sredstvima. S izradom kanalizacije naselja

Palić se već krenulo tijekom ove godine, međutim, za povezivanje otpadnih voda iz naselja Palić na gradski pročistač najskuplje će biti postavljanje pumpne postaje. Naime, gradska kanalizacija je postavljena do Metroa i sada treba nastaviti do Palića, ali budući da je to niže područje nije dovoljno samo postaviti cijevi, već će trebati i crpna postaja. Platformom je planirano i formiranje zaštinog pojasa oko jezera, koji bi mogao najprije biti formiran na istočnoj obali od kanala Palić – Tisa od Muškog štranda, budući da se i inače za taj dio radi Plan detaljne regulacije. Mészáros kaže da bi se već sljedeće godine na državnim parcelama u tom dijelu moglo saditi drveće.

Među aktivnostima je i nedavno održana prezentacija opreme za praćenje stanja kvalitete vode. Riječ je o automatiziranom sustavu koji putem mreže mernih postaja uzima uzorke vode, mjeri određene parametre i potom rezultate šalje na web, te se tako može pratiti kolika je, primjerice, koncentracija kisika u vodi. »Monitoring radiš zato što misliš da ti podaci trebaju za nešto ili zato što te netko primorava da to radiš. Trenutačno se skoro sve u gradu radi zato što je neki zakon nešto propisao i primorava nas da to provedemo, a ne zato što to nama treba«, kaže Mészáros te dodaje kako nije optimist glede toga da će ovakva oprema biti postavljena u jezeru.

Hoće li biti nastavljene i koje će od ovih započetih aktivnosti iz Platforme za sanaciju Palića biti realizirane do kraja, znat će se kada gradske vlasti predstave proračun za sljedeću godinu.

S. Mamužić

SEMINAR ZA NASTAVNIKE KOJI RADE U NASTAVI NA HRVATSKOM JEZIKU

Održan ogledni sat

Seminar za nastavnike i učitelje koji predaju na hrvatskom nastavnom jeziku održan je u OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu, a u organizaciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske.

Na seminaru su polaznici imali prigodu upoznati Priručnik za nastavnike u inozemstvu, kojeg je objavilo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, te je održan ogledni sat nastavnog predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture i baštine i to za niže i više razrede osnovne škole, te vježba koja se temeljila na razlikovnoj terminologiji između srpskog i hrvatskog jezika. Teme seminara vezane su isključivo uz najčešće potrebe u nastavi, a reakcija i odaziv polaznika bili su vrlo dobri.

Seminaru su prisustvovali nastavnici škola iz Subotice, Ljutova, Berega, Bezdana, Sonte, Plavne i Tavankuta. Predavači seminara su bili profesori *Vladan Čutura*, *Marina Balažev* i *Iva Babić*.

I. D.

DVIJE GODINE POSTOJANJA I RADA MO DSHV NOVI SAD

Svima otvorena vrata

Mjesna organizacija DSHV-a Novi Sad skromnim je domjenkom u subotu, 7. prosinca, obilježila dvije godine postojanja i rada. Zahvaljujući radu i angažiranju članova koji su vjerno od osnutka uz MO, angažiranju tajnice *Marije Vojnić Mijatov*, koja je većim dijelom volonterski djelovala unutar ureda, unatoč teškoj financijskoj situaciji MO je ostavila svoja vrata otvorenim za sve.

Predsjednik MO *Mato Groznica* je, obraćajući se nazočnima, rekao koliko su ovakva okupljanja važna te je ustvrdio kako je

MO djelovala ne samo kao politička stranka, već i kao skrbnik za opće hrvatske interese u sinergiji s ostalim hrvatskim institucijama. »Ovakvim druženjima želimo inicirati i dati na znanje našem članstvu i simpatizerima kako smo tu zbog njih, želimo da nam se oni za bilo koju vrstu problema obrate, a mi ćemo pomoći koliko možemo«, kazao je predsjednik.

Skupu se obratila i potpredsjednica MO *Ankica Jukić-Mandić* koja je kazala: »Sazreli smo kao organizacija, članstvo nam se povećalo a tu su i oni koji su bili i prigodom reosnutka. Ne mogu ne prisjetiti se *Danice Kazija*, koja je jako vjerovala u sve ovo, i *Duje Runje*, koji nije bio naš član ali je bezrezervno vjerovao u nas i bodrio nas. Zamislili smo naš ured kao kuću za sve Hrvate, tako da smo ne mali broj puta izlazili u susret ljudima koji nisu članovi stranke. Pokušavali smo riješiti probleme oko zaposlenja, organizirali smo i druženja naših kulturnih udruga iz Novog Sada i Petrovaradina, pjesničke večeri, dječje predstave... Činjenica je kako je sve to bilo skromno i ne baš često, ali nismo dozvolili da samo na papiru postojimo. Sada smo ponovno odlučili organizirati neke manifestacije, družiti se, a nadam se i rješavati probleme.«

M. H.

PROSLAVLJEN DAN OSLOBOĐENJA I DAN GRADA ŠIDA

Uručena najveća općinska priznanja

Dan oslobođenja grada i Dan općine Šid svečano je obilježen u petak, 6. prosinca, sjednicom Općinske organizacije SUBNOR-a, održane u dvorani općine Šid, na kojoj su, pokraj preživjelih boraca iz Drugog svjetskog rata i predstavnika boračkih organizacija iz ostalih gradova u Srijemu, bili nazočni i predstavnici lokalne samouprave, kao i predsjednik Pokrajinskog odbora SUBNOR-a Vojvodine *Svetomir Atanacković*. Poslije sjednice položeni su vijenci kod »petokrake« na gradskom groblju, a zatim i na spomen-ploču na platou ispred Kulturno-obrazovnog centra.

Tijekom dana je u Narodnoj knjižnici »Simeon Pišćević«, povodom obilježavanja dana grada, otvorena izložba fotografija s foto natječaja »Naš grad, naši ljudi«. Centralna svečanost održana je u večernjim satima u Kulturno-obrazovnom centru, gdje je održana svečana sjednica Skupštine i akademija. Velikom broju nazočnih Šidana, vijećnicima u lokalnom parlamentu i gostima iz Srijema, obratili su se i čestitali Dan grada predsjednik općine Šid *Nikola Vasić*, predsjednik SO Šid dr. *Branislav Mauković* i zamjenik predsjednika općine *Srdan Malešević*.

Kao i svake godine na taj dan, i ovog puta uručene su šesto-prosinačke nagrade, najveća općinska priznanja, koja su dobili: Javno poduzeće za radiodifuznu, izdavačku i novinsku djelatnost »Radio Šid«, profesor književnosti *Dušan Lukić* i dr. *Vanja Gnip*, dok su zahvalnice i plakete uručene *Miroslavu Oravecu* i *Slavku Zahorjanskom*. Poslije uručivanja nagrada, svečanost je nastavljena bogatim kulturnim programom, kada su se predstavili svojim skladbama braća *Teofilović* i *Jelena Brestovac*, koja je govorila poemu »Srijem« pjesnika *Miroslava Antića*.

S. Darabašić

SAVJET ZA MEĐUNACIONALNE ODNOSU U SOMBORU NIJE PODRŽAO INICIJATIVU HKD-A »VLADIMIR NAZOR« IZ STANIŠIĆA

Nema izmjena kriterija

»U Somboru nisu poštovali Zakon o nacionalnim vijećima, pa što bi poštovali mišljenje jedne udruge«, kaže Ivan Karan, predsjednik HKD-a »Vladimir Nazor«

Savjet za međunacionalne odnose Skupštine Grada Sombora nije podržao inicijativu Hrvatskog kulturnog društva »Vladimir Nazor« iz Stanišića za izmjenu načina raspodjele proračunskih sredstava koja se dodjeljuju na natječaju KUD-ovima koja njeguju nacionalni identitet, niti je prihvaćen prijedlog za izmjene u natječaju za sredstva za elektroničke medije namijenjene financiranju informiranja od javnog značaja.

JEDNOGLASNO NEPRIHVATLJIV PRIJEDLOG

Da podsjetimo, HKD »Vladimir Nazor« u svojem je dopisu, koji je osim Savjetu za međunacionalne odnose upućen i gradonačelniku *Nemanji Deliću* i Gradskom vijeću, predložio da se sredstva namijenjena za natječaj za kulturno-umjetnička društva koja njeguju nacionalni identitet, dijele na zajednice ovisno o broju pripadnika te zajednice na teritoriju Grada Sombora, a unutar zajednice po projektima KUD-ova, kao i da na natječaju za sufinanciranje elektroničkih medija za informiranje javnosti o aktualnim događanjima od značaja za život građana mogu sudjelovati i NVO s područja Grada Sombora, koje produciraju radijske ili TV emisije na manjinskim jezicima.

U izvodu iz zapisnika sa sjednice Savjeta za međunacionalne odnose, na kojoj je

razmatran prijedlog HKD-a »Vladimir Nazor«, stoji kako »Savjet jednoglasno odlučuje da je prijedlog izmjena kriterija za dodjelu sredstava po natječajima za nacionalne zajednice i informiranje od strane HKD - Vladimir Nazor - Stanišić neprihvatljiv, ali se Savjet nadalje obvezuje da će davati svoje mišljenje i u sljedećoj godini na prijedlog kriterija«, stoji u izvodu iz zapisnika.

RAZLIČITO – REPUBLIKA, POKRAJINA, GRAD

»To što naš prijedlog nije prošao mene previše ne iznenađuje, prije svega zato što u Somboru nisu poštovali Zakon o nacionalnim vijećima, pa što bi poštovali mišljenje jedne udruge. U obvezi su bili tražiti mišljenje nacionalnih vijeća prilikom raspodjele sredstava. To nije urađeno iako Zakon o nacionalnim vijećima to izričito traži. Ne iznenađuje me ni to što nije ispoštovano ni ono što se radi na razini Pokrajine. Očigledno da oni koji su na lokalnoj razini smatraju da njihove kolege iz pokrajinske i republičke vlasti ne rade dobro i da oni ovdje rade puno bolje taj posao. Ako žele takvu poruku uputiti svojim stranačkim kolegama na pokrajinskoj i republičkoj razini, onda smatram da ne bi trebali to raditi na ovakav način, već izravno. Sljedeće, da ne bi sve bilo baš tako crno, pozdravit ću, makar za

zakašnjenjem, ukoliko je bila, reakciju Savjeta za međunacionalne odnose nakon napada na Hrvatski dom u Somboru. Nemam informaciju da su reagirali, a ako jesu ja to pozdravljam«, kazao je predsjednik HKD-a »Vladimir Nazor« iz Stanišića *Ivan Karan*. On dodaje kako je ova udruga predvidjela i mogućnost da će i sljedeće godine informiranje na hrvatskom jeziku ostati bez financijske potpore iz gradskog proračuna, pa je UO »Vladimira Nazora«, ali i uredništvo emisije »Glas Hrvata«, donijelo odluku da se emisija nastavi pripremati i emitirati čak i ukoliko ne bude ni dinara financijske podrške. »Mi ćemo raditi, pa makar ne dobili ni od koga niti dinar i makar sami iz svog džepa financirali nošenje emisije svakog petka u Radio Sombor«, kazao je Karan.

O prijedlogu HKD-a »Vladimir Nazor« pisali smo na stranicama našeg lista. Povod za inicijativu hrvatske udruge iz Stanišića bio je ovogodišnji natječaj za sredstva namijenjena KUD-ovima nacionalnih manjina, po kome je najviše bodova osiguravalo osvajanje priznanja na zonskim, pokrajinskim i republičkim smotrama i natjecanjima. Temeljem tog kriterija, od 675.000 dinara polovicu novca dobila je jedna udruga.

Također, na natječaju za sredstva namijenjena sufinanciranju elektroničkih medija za informiranje javnosti o događanjima značajnim za građane Sombora mogu sudjelovati samo osnivači elektroničkih medija, ali ne i neovisne produkcije koja proizvode radijski ili TV program.

Z. Vasiljević

Natječaj za financiranje obuke starih zanata

Grad Sombor objavio je natječaj za financiranje obuke starih zanata. Pravo sudjelovanja na natječaju imaju gospodarstvenici registrirani za obavljanje poslova koji se smatraju starim zanatima, odnosno poslovima domaće radinosti, i koji posjeduju certifikat Ministarstva ekonomije i regionalnog razvoja »hand made«. Prednost pri odabiru projekata imat će obrtnici koji do sada nisu koristili sredstva na ovima natječaju. Polaznici obuke za stare zanate mogu biti samo osobe koje se nalaze na evidenciji Nacionalne službe za zapošljavanje - Filijala Sombor. U gradskom proračunu za ovaj natječaj namijenjeno je pola milijuna dinara, a natječaj je otvoren deset dana.

Z.V.

OBILJEŽENA 77. OBLJETNICA HKUD-A »VLADIMIR NAZOR« IZ SOMBORA

Razigrana mladost

»Mnogo ste toga učinili, imate pregršt aktivnosti koje obavljate u očuvanju tradicije Hrvata i želim vam takav uspješan rad i dalje«, kazao je generalni konzul Dragan Đurić

Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Vladimir Nazor« iz Sombora obilježilo je 77. obljetnicu rada. Već po tradiciji obljetnica udruge obilježava se prikazom rada svih sekcija. Tako je bilo i ove godine, na godišnjem koncertu koji je održan sedmoga prosinca u Hrvatskom domu. Bila je to prigoda da se kroz glazbu, pjesmu i riječ vidi i čuje što su to članovi »Nazora« radili tijekom ove godine.

JUBILEJ »NAZORA« I SOMBORA

Predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor« Mata Matarić u pozdravnom je govoru posebice zahvalio roditeljima koji su s puno povjerenja djecu poslali u Hrvatski dom. On se ukratko osvrnuo i na aktivnosti »Nazora« u proteklih godinu dana: tradicionalno Veliko bunjevačko-šokačko prelo, Dani hrvatske kulture, sudjelovanje na seminaru studenata etnologije iz Zagreba, pred-

Mata Matarić

stavljanje znanstvenih radova s 5. okruglog stola održanog u Golubićima (Hrvatska), Sabor

Dragan Đurić

Rumi, sudjelovanje veslača »Salašari somborski« na 16. maratonu lađa na Neretvi i na

početak rada škole tambure, samo su dio bogatih aktivnosti »Nazora«. »Zahvaljujem svima koji pridonose afirmaciji društva i njegovu radu. Ova naša mladost jamči nam da će »Nazor« nadživjeti sve nas sada nazočne u dvorani, kao što je nadživio i one koji su ga osnovali 1936. godine«, kazao je Matarić.

Čestitke »Nazoru« uputio je generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici Dragan Đurić. »Mnogo ste toga učinili, imate pregršt aktivnosti koje obavljate u očuvanju tradicije Hrvata i želim vam da tako uspješno radite i dalje«, kazao je konzul Đurić.

PRIKAZ RADA SEKCIJA

U programu koji je trajao dulje od dva sata predstavile su se sekcije »Nazora«. Gosti na ovoj slavljeničkoj večeri bili su članovi KUD »Prigorec« - Sessvetki Kraljevec. Društvo je osnovano kao ogranak Seljačke sloge 1928. godine. U Somboru su se predstavili nastupom dječje skupine koja

Umijeće je pokazala i dramska sekcija

društva, organiziranje 79. Dužionice, gostovanja folklorne sekcije u Tolisi, Čitluku, Pečuhu, Čepinu, Čakovcu,

Dunavskoj regati, IV. međunarodna smotra amaterskih dramskih društava, tečaj standardnih njemačkih plesova,

je izvela dječje pjesme i plesove Posavine i Slavonije, dok je starija folklorna skupina izvela plesove iz sesvetskog Prigorja. Preostali dio večeri bio je rezerviran za domaćine. Program je počela folklorna sekcija, koja je i najbrojnija i najaktivnija. Uigrani folkloraši izveli su splet bunjevačkih plesova i plesove iz Posavine u koreografiji Šime Beretića. S pozornice ih je ispratio veliki pljesak, a ništa manji pljesak dobili su i mlađi folkloraši za izvedbu bunjevačkih plesova. Redali su se zatim nastupi pjevačke sekcije, tamburaške sekcije koja radi tek dva mjeseca i kojoj je godišnji koncert bio prvi javni nastup, literarne i dramske sekcije. Spomenute su i aktivnosti likovne i sportske sekcije, kao i rad Kluba ljubitelja biljaka »Za sreću veću«. Za objektivnu udrugu pripremljen je i novi broj »Miroljuba« koji je podijeljen posjetiteljima. Kako se čulo na godišnjem koncertu, u »Nazoru« je počela raditi i slarmarska sekcija čiji će se radovi tek vidjeti.

Z. Vasiljević

13. prosinca 2013.

Božićni sajam u Zagrebu

Tradicionalni 20. po redu humanitarni Božićni sajam održan je na Zagrebačkom velesajmu u nedjelju, 8. prosinca. Osim žena izlagača iz 34 zemlje koje su prodavale svoje tradicionalne proizvode, predstavljeno je i Društvo vojvođanskih i podunavskih Hrvata zajedno s Hrvatskom mladeži Bačke i Srijema. Sajam je otvorila prva dama Hrvatske *Tatjana Josipović*, te se i sama uključila u skupljanja sredstava za Centar za odgoj i obrazovanje djece i mladeži u Karlovcu, što je bio cilj ovogodišnjeg Božićnog sajma.

Humanitarni Božićni sajam održan je u organizaciji Međunarodnog kluba žena koji predstavlja nevladinu i neprofitnu udrugu, koja okuplja žene raznih nacionalnosti koje žive u Hrvatskoj. Pokraj domaćih kolača i čestitki od slame, koje su napravile žene iz udruge Društva vojvođanskih i podunavskih Hrvata i studentice iz udruge Hrvatske mladeži Bačke i Srijema, na štandovima Zagrebačkog velesajma prodavali su se i predmeti ručnog rada, odjeća, nakit i tradicionalna hrana iz: Maroka, Alžira, Egipta, Indije, Indonezije, Rusije, Japana, Kanade, Irana, Albanije, Kosova i drugih zemalja sudionica.

Je. D.

Božićna ulica

Općina Ruma po treći puta zaredom organizira Božićnu ulicu, manifestaciju koja će svojim trajanjem povezati katolički i pravoslavni Božić. U razdoblju od 23. prosinca 2013. do 8. siječnja sljedeće godine na glavnom gradskom trgu, za tu prigodu formi-

ranoj ulici od kućica s tridesetak štandova, brojni će se izlagači predstaviti raznovrsnom ponudom, počevši od kulinarskih specijaliteta karakterističnih za ovo podneblje, preko vina, rakije, meda, kolača i zimnice, na prodaju će biti izloženi i umjetnički predmeti domaće radinosti, novogodišnji ukrasi, knjige i sve ostalo što pridonosi ozračju božićnih blagdana i novogodišnjih praznika. Poseban dio Božićne ulice bit će vjerski sadržaji u organizaciji katoličke i pravoslavne crkve, koji će se odvijati dan uoči Božića po Gregorijanskom kalendaru i za Badnji dan i večer uoči ovog velikog praznika po Julijanskom kalendaru.

M. Paulić

Običaji koji se vraćaju u domove

Tijekom adventa većina udruga nastoji predstaviti dio svoje kulturne baštine vezane uz božićno vrijeme. Tako su i tavankutske kulturne udruge HKPD »Matija Gubec« i Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame i ove godine organizirale božićnu izložbu, na kojoj su izloženi suveniri i ukrasi od slame s obilježjima karakterističnim za Božić, kao i posebnu skupinu

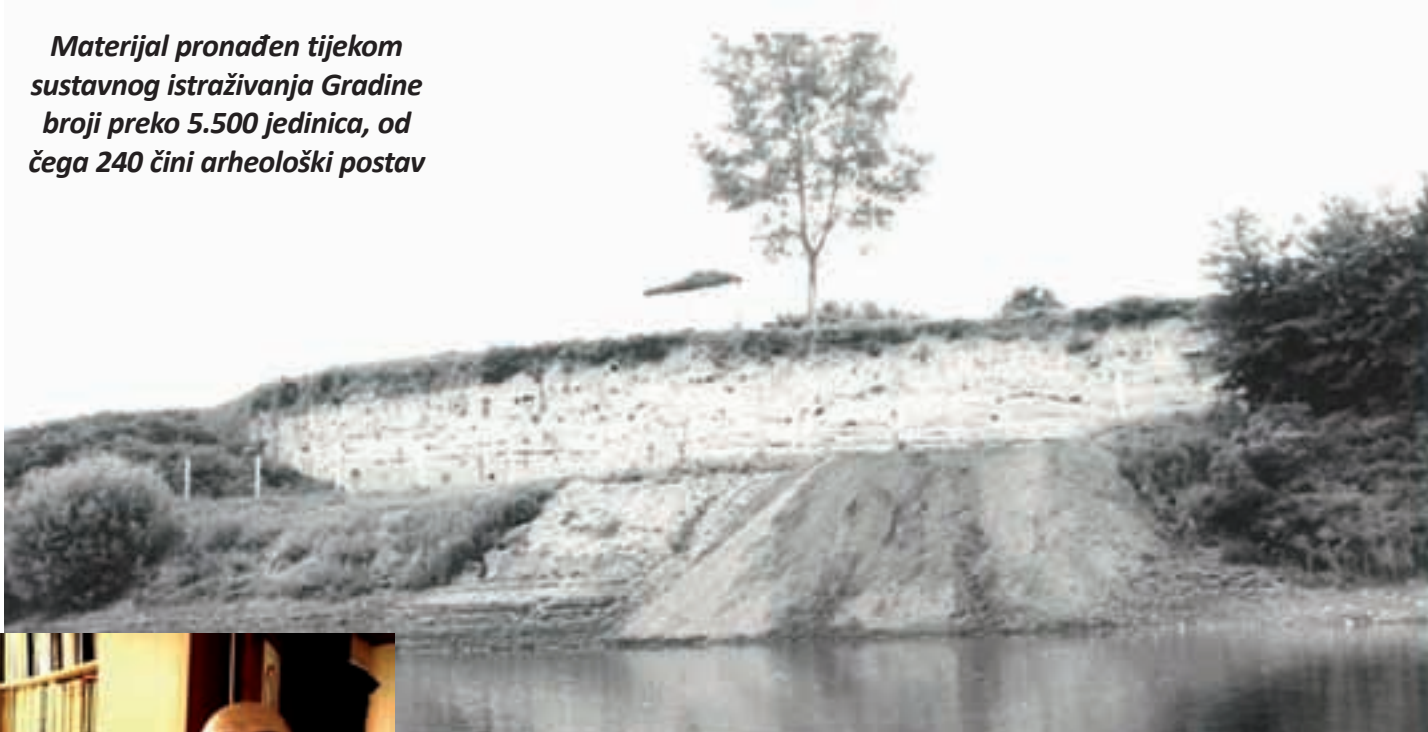
božićnih aranžmana dizajnerice *Sande Benčik*. Od prošle godine kao rezultat projekta »Baština koja živi« pokrenuta je i radionica izrade božićnjaka, odnosno ukrasa za božićnjak, te je ove godine kao rezultat radionice izrađeno jedanaest božićnjaka, čiji su autori bili različitih dobnih skupina, od djece do odraslih. *Jozefina Skenderović*, jedna od voditeljica radionice izrade božićnih figurica, otvorila je ovogodišnju izložbu, napominjući kako je važno da se ovaj lijep običaj izrade vrati u naše obitelji. Izložba će biti otvorena do 20. prosinca, kada će svi autori moći svoje božićnjake prenijeti u svoj dom.

I. D.

ARHEOLOŠKA ZBIRKA »GRADINA NA BOSUTU«

Neizmjerni značaj za znanost

Materijal pronađen tijekom sustavnog istraživanja Gradine broji preko 5.500 jedinica, od čega 240 čini arheološki postav

Radovan Sremac

Galerija slika »Sava Šumanović« u Šidu jedna je od 60 ustanova koje su odlukom Predsjedništva Srbije ove godine dobile status ustanove od nacionalnog značaja. Taj status nosi određena prava i obveze, ali i privilegije. Osim velikog broja umjetničkih djela *Save Šumanovića*, u toj se ustanovi nalazi i arheološka zbirka s lokaliteta Gradina, koja je ovih dana došla u središte pozornosti šidske javnosti, a razlog za to je nalog Ministarstva kulture i informiranja da se arheološka zbirka izmjesti iz Galerije slika »Sava Šumanović«, koja će na

temelju odluke Skupštine Općine Šid biti smještena u Narodnu biblioteku »Simeon Piščević« u Šidu.

ISTRAŽIVANJE LOKALITETA GRADINA

Gradina je istraživana u trima kampanjama. Prva zaštitna istraživanja lokaliteta rađena su u razdoblju od 1964. Do 1965. godine, a organizirao ih je Muzej Srijema iz Srijemske Mitrovice. U razdoblju od 1975. do 1988. godine organizirana su sustavna istraživanja Gradine na Bosutu, čiji je nositelj bio Zavod za zaštitu spomenika kulture iz Srijemske Mitrovice. Ove jeseni nakon stanke od 25 godina, Zavod za zaštitu spomenika kulture iz Srijemske Mitrovice obavio je nova istraživanja zaštitnog karaktera: »Materijal pronađen tijekom sustavnog istraživa-

nja Gradine broji preko 5.500 jedinica, od čega 240 čini arheološki postav. Ovaj materijal potječe iz svih razdoblja stanovanja koja su utvrđena na ovom lokalitetu, a to su neolit, bakreno i brončano doba, starije i mlađe željezno doba, rimsko razdoblje i srednji vijek. Zbog neizmjernog značaja koji Gradina ima za znanost, lokalitet je kategoriziran kao kulturno dobro od velikog značaja. Bogatstvo nalaza s Gradine i značaj lokaliteta predstavljaju neiscrpan izvor za znanstvena istraživanja. Gradina na Bosutu je postala i nezaobilazni činitelj u proučavanju prapovijesti cijele jugoistočne Europe. O ovom je lokalitetu publiciran čitav niz znanstvenih radova u serijskim publikacijama, katalozima i monografijama«, ističe *Radovan Sremac*, kustos i arheolog u Galeriji slika »Sava Šumanović« u Šidu.

VAŽNOST LOKALITETA GRADINA

Najveći doprinos znanosti Gradina pruža preko slojeva starijeg željeznog doba, koji ovdje iznose preko 3,5 metra, dok ukupna visina profila iznosi oko 7 metara, tako da činjenica da više od polovice pripada starijem željeznom dobu, govori o važnosti ovog naselja za onovremeno društvo. Prema nekim autorima bosutska je Gradina bila najveće utvrđenje starijeg i mlađeg željeznog doba na tlu današnje Vojvodine.

13. prosinca 2013.

»Naselje na Gradini je doživjelo urbanistički i kulturni vrhunac upravo tijekom starijeg željeznog doba. Zahvaljujući iznimno bogatom kulturnom sloju iz ovog razdoblja na Gradini, izdvojena je posebna skupina koja je po ovom lokalitetu nazvana Bosutska skupina. U okviru Bosutske skupine otkrivene su tri razvojne faze: naselje tipa Kalakača, horizont naselja s keramikom Basarabi stila, naselje s kaneliranom i sivom keramikom Srijemske skupine. Naselje starijeg željeznog doba na Gradini trajalo je od oko 850. do 250. godine p.n.e.«, kaže Radovan Sremac.

Bosutska je kulturna skupina u svom zenitu rezultirala jakim plemenskim formacijama u dolinama Save i Bosuta. One se mogu vezati za Breuke i Amantine. Neki autori smatraju kako je Gradina na Bosutu bila administrativno i vojno sjedište Breuka. Kao svojevrsna prijestolnica Breuka, Gradina je odigrala iznimno važnu ulogu u velikom Dalmatsko-panonskom ustanku protiv rimske vlasti, vođenom od 6. do 9. godine. Ovaj ustanak je ugušen, naselja Breuka potpuno uništena, a sami Breuci raseljeni od Britanije do Male Azije kao roblje i kao prisilno mobilizirani pripadnici rimske vojske.

S. Darabašić

13. prosinca 2013.

»VEĆE IKAVICE« POTAKNULO RAZVOJ BUDUĆE SURADNJE

Posušje bliže Vojvodini

Gosti iz Zapadne Hercegovine ostvarili prve kontakte u Stanišiću

Nedavno održano »Veće ikavice« u Stanišiću, u organizaciji Hrvatskog kulturnog društva »Vladimir Nazor«, pokraj zanimljivog programa koji je spojio ikavski govor hercegovačkih, bosanskih, dalmatinskih, ličkih, šokačkih i bunjevačkih Hrvata, spojio je i goste iz Posušja s predstavnicima hrvatskih udruga iz nekoliko vojvođanskih mjesta

Bage, koji nažalost osobno nije mogao doći, po pitanju okupljanja svih predstavnika hrvatskog naroda koji se služe ikavicom. Ovdje smo u prilici po prvi puta uživo čuti neke vrste ikavice, prije svega bunjevačku, koji sam osobno do sada čuo gledajući emisiju Lijepom našom koja je bila snimana u Subotici. Razmijenili smo dosta kontakata s ljudima iz nekoliko voj-

kraja: »Oduševljen sam dojmovima o ljudima koji ovdje žive. Vrlo su slični ljudima iz Slavonije, veseli su i puni nekakvog elana, te prije svega vrlo gostoljubivi i odlični domaćini. Prvi puta sam u Vojvodini, i boravak u ovim krajevima koristimo i za promidžbu našeg turističkog projekta Posuški kamen dani, u sklopu kojeg djeluje i prigodna radionica obrade kamena, a u kulturno-umjetničkom dijelu i mi imamo večer ikavice. Željeli bismo našu manifestaciju što više omasoviti, a kontakti koje smo ostvarili doprinijet će cilju našeg zbližavanja«.

DOGOVOR O SURADNJI

Vojvođanska gostoprimljivost odmah se pokazala na djelu, a Vesna Zelenika, predsjednica HUG Bezdanska marina, uspostavila je i konkretan začetak buduće suradnje: »Drago mi je što smo se zahvaljujući večeri ikavice u Stanišiću upoznali s gostima iz Posušja i dogovorili prve korake buduće suradnje. Planiramo ih svakako pozvati da nam budu, u većem broju, gosti u Bezdanu na našim trojnim susretima i pružimo im prigodu vidjeti i doživjeti kako se živi u Bačkoj i Vojvodini«.

D. P.

Ivan Lončar, Vesna Zelenika, Ante Negić i Jelena Jukić

u kojima žive i kulturno djeluju Hrvati s ovih prostora. Jedan od njih, Ivan Lončar, predsjednik Općinskog vijeća Općine Posušje, pojasnio nam je svoje viđenje posjeta Stanišiću:

»Mi smo u Stanišić stigli kao delegacija Posušja, u cilju rada na omasovljenju ideje načelnika Općine Posušje Branka

vođanskih mjesta, pa će, iskreno vjerujem, uskoro doći i do bliže suradnje«.

PROMIDŽBA KAMEN DANA

Djelatnik zapadnohercegovačke županijske turističke zajednice iz Posušja Ante Negić približio nam je specifičnu manifestaciju iz svoga

IŠČEZLA STOLJEĆA – CRTICE IZ POVIJESTI O NASELJIMA U SRIJEMU U SREDNJEM VIJEKU

Cistercitski samostan pretvoren u najvažniju tvrđavu

Piše: dr. Zsombor Szabó

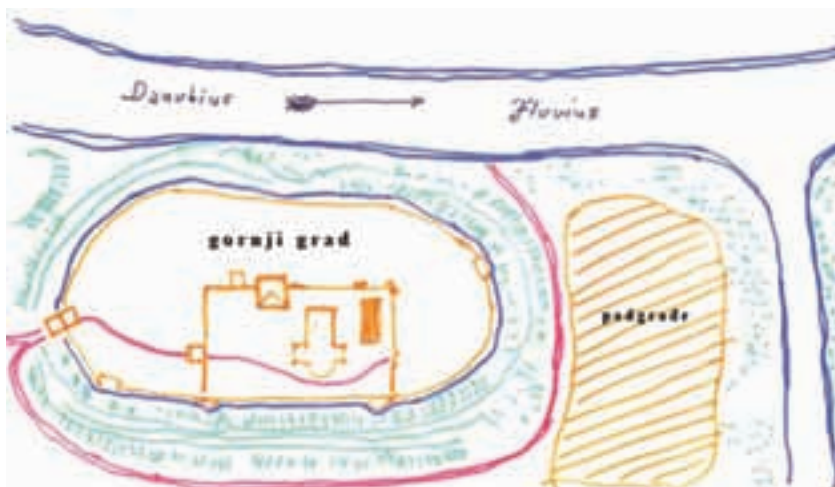
O tome kako je nastalo naselje i utvrda Petrovaradin već smo pisali u prethodnom dijelu feljtona¹. Sada ćemo pokušati rekonstruirati prije svega tvrđavu, koja je bila najvažnija fortifikacija druge linije graničnih tvrđava, na južnom dijelu granice Hrvatsko-Ugarske Kraljevine s Otomanskom imperijom. Prije nego što je počela izgradnja »Gibraltara na Dunavu« austrijski inženjeri su nacrtali osnove cistercitske opatije i same gornje utvrde i donjeg grada. U nekoliko arhiva nekadašnjeg austrijskog carstva pohranjene su te osnove, koje se razlikuju u nekim detaljima.

TLOCRT SAMOSTANA I TVRĐAVE

Mi ćemo prikazati tlocrt utvrde prije nastanka sadašnje, koja se nalazi u vojnom arhivu u Karlsruheu. Zapravo na platou ovalnog oblika imamo dvije tvrđave, jednu veću nazovimo je »gornja vanjska varoš«, koja je bila graničena opkopima i zidom koji je bio ojačan kulama. U grad se ulazilo s platoa, iz pravca današnje Srijemske Kamenice, kroz jednu veću ulaznu kulu. Unutar ovih zidova nalazila se »gornja unutrašnja varoš« čeverokutne osnove u koju se ulazilo isto preko jedne kule. Unutar ovih zidova nacrtana je osnova trobrodne crkve, koja ima i poprečni brod, što znači da se tu dizala jedna četvrtasta ili okrugla kula, tj.

15. listopada 2012. godine

crkveni toranj. Crkva je bila posvećena Blaženoj Mariji. Pokraj crkve nalazila se građevina izduženog oblika, to je najvjerojatnije bila zgrada samostana. Temelji te zgrade su pronađeni u objektu zvanom »Topovnjača«. Ispod tvrđave nalazilo se podgrađe, tada 1688. godine u ruševinama. U zidu unutarnje tvrđave bila je ugrađena i jedna velika kula za stanovanje, koja je u slučaju napada služila i kao posljednje uporište, jer turski povjesničar Kemal pašadize opisujući

Tlocrt tvrđave iz 1688. godine, arhiv Karlsruhe

On Petrovaradinsku utvrdu ovako opisuje: »Do vrhova njegovih tornjeva nisu dosti-

snaga uoči napada na Beč. Na donjoj strani te karte je prikazan »Petro Varadin« jednim malim crtežom. Na kartama iz tog doba bilo je uobičajeno da veći gradovi ili tvrđave budu prikazani određenim crtežom, više kao simbolom, nego kao stvarnim stanjem. Međutim, kada se crtež malo uveća i usporedi s već spomenutim osnovama, dolazimo do fascinantnog otkrića. Aksonometrijska skica Petro Varadina identična je osnovi iz Karlsruhea, ali i ono

Aksonometrijska skica tvrđave iz 1566. godine

tursku opsadu 1526. godine piše: »U tvrđavi je bila jedna iznimno jaka kula, ispod koje tuneli (za miniranje *op. aut.*) nisu doprli i njeni jaki temelji i čvrsti stupovi se nisu pomaknuli. Jedna skupina zlonamjernih neprijatelja pobjegla je u ovu kulu i tako se spasila udaraca mačeva.«²

² Crtež je izradio Domenico Zenoi 1566. godine, nalazi se u knjizi Papp Vári Árpád: magyarország története térképen. Kossuth kiadó, 2002. str. 91

zale strijele pogleda, a do dna njegovih jarkova nisu dostizale sunčeve zrake.«

KAKO JE IZGLEDALA PETROVARADINSKA TVRĐAVA?

Dosad nismo imali saznanje da postoji slika Petrovaradinske tvrđave. Nedavno sam proučavao jednu kartu iz 1566. godine na kojoj je prikazan raspored turskih i austrijskih

iz Bečkog ratnog arhiva i to gledano sa srijemske strane. Čitatelji ovog feljtona imaju ekskluzivno pravo prvi put gledati skicu utvrde, koja je rađena na osnovi one koja se nalazi na ratnoj karti. Jasno možemo vidjeti veliki okrugli toranj crkve na kojem se nalazio i balkon za osmatranje, pokraj nje zgradu samostana, a u pozadini masivnu kulu za stanovanje.

Zbornik sa simpozija o pasionskoj baštini Hrvata u Podunavlju

SUBOTICA/ZAGREB – Potkraj studenoga iz tiska je izašao Zbornik radova s IX. međunarodnog znanstvenog simpozija pasionske baštine »Muka kao nepresušno nadahnuće kulture : Pasionka baština Hrvata u Podunavlju«, koji je održan od 10. do 13. svibnja 2012. godine u Zagrebu i Somboru, u suorganizaciji udruge »Urbani Šokci« i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Zbornik je obujma 500 stranica, a objavljen u sunakladi Udruge »Pasionka baština« iz Zagreba i ZKVH-a iz Subotice. Nastao je kao rezultat međunarodne suradnje u području znanosti ovih dviju organizacija. Dvadeset i sedam znanstvenih i stručnih radova na tematiku iz pasionske baštine, koje prate sažeci na hrvatskom i engleskom jeziku, objavljeno je u nekoliko tematskoznanstvenih cjelina (»Povijest«, »Književnost« i »Muzikologija«).

Zbornik se po cijeni od 1.000 dinara može nabaviti u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Božićna manifestacija u Monoštoru

MONOŠTOR – U nedjelju 15. prosinca, u monoštorskom Domu kulture bit će održana manifestacija povodom nastupajućeg blagdana Božića. U 15 sati bit će otvoren Božićni sajam na kojemu će biti moguće kupiti božićne kolače, ukrase, darove, domaće i proizvode tradicionalnih obrta. Od 18 sati na binu stupaju djeca iz OŠ »22. oktobar« Bački Monoštor i dječja skupina KUDH-a »Bodrog«. Za ovu prigodu pripremili su zanimljiv glazbeno-scenski program. Organizatori programa – Mjesna zajednica, UG »Podunav«, UG »NADE«, KUDH »Bodrog« i OŠ »22. oktobar« predviđeli su i neka iznenađenja za posjetitelje.

Z. M.

68 godina od Savezne kolonizacije Hrvata iz Hrvatske i BiH u Vojvodinu

STANIŠIĆ – HKD »Vladimir Nazor« iz Stanišića organizira svečanu akademiju u povodu 68. obljetnice Savezne kolonizacije Hrvata iz Hrvatske i BiH u Vojvodinu. Akademija će biti održana sutra (subota 14. prosinca) u dvorani MKUD »Ady Endre« u Stanišiću, s početkom u 18 sati. Predavanje o kolonizaciji će održati mr. *Mario Bara* s Instituta za migracije i narodnosti iz Zagreba.

Božićni program u Lemešu

LEMEŠ – U organizaciji HBKUD-a »Lemeš« i ove će godine biti održana izložba i kulturno-umjetnički program pod nazivom »U susret Božiću«. Program se održava sutra (subota, 14. prosinca) u Domu kulture, s početkom u 19 sati. Ulaz je slobodan. Nastupaju domaćini i njihovi gosti iz Lemeša i Berega.

L. T.

Koncert »Božić u Beregu«

BEREG – Koncert pod nazivom »Božić u Beregu« bit će održan u nedjelju 15. prosinca u crkvi sv. Mihovila u Beregu, poslije svete mise koja će biti služena u 16 sati. Po završetku koncerta sudionike očekuje druženje u Domu kulture.

Izložba »Likovni trag Ivana Tikvickoga« u Subotici

SUBOTICA – U srijedu 18. prosinca u 18 sati u Gradskom muzeju u Subotici bit će otvorena izložba »Likovni trag Ivana Tikvickoga«, koja se organizira u povodu sto godina od rođenja slikara. Autorica izložbe je *Ljubica Vuković-Dulić*, povjesničarka umjetnosti, a izložbu će otvoriti dr. *Olga K. Ninkov*, povjesničarka umjetnosti.

»Tajna provincije« Dražena Prčića u Osijeku

OSIJEK – Nedavno objavljeni roman »Tajna provincije« Dražena Prčića u nakladi osječke »Grafike« bit će predstavljen u srijedu 18. prosinca u knjižari »Nova« u Osijeku. Radnja ovoga romana događa se najvećim dijelom upravo u Osijeku, pripovijedajući suvremenu priču na temeljima nekoliko stoljeća starog misterija o vlasništvu Tvrdje, povijesne jezgre grada na Dravi. O knjizi će govoriti osječka književnica *Ivana Šojat-Kuči*. Početak je u 18 sati.

Božićni koncert zbora »Sveta Cecilija« i STO-a

SUBOTICA – Zbor »Sveta Cecilija« pod ravnanjem s. *Mirjam Pandžić* i juniorski sastav Subotičkog tamburaškog orkestra održat će u četvrtak 19. prosinca Božićni koncert u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. Na programu će biti tradicijske božićne pjesme iz Bačke i Hrvatske, kao i božićni moteti. Koncert počinje u 19 sati, a ulaz je slobodan.

Zajednička priredba svih šokačkih udruga u Baču

BAČ – Zajednička priredba hrvatskih šokačkih udruga kulture iz Podunavlja »Šokci i baština«, ove godine pod nazivom »Radujte se narodi«, bit će održana u idući petak 20. prosinca u Plavoj dvorani Kulturnog centra u Baču, s početkom u 19 sati. U programu sudjeluju hrvatske udruge iz Bača, Plavne, Vajske, Sonte, Sombora, Berega, Monoštora, kao i gosti iz udruga srijemskih i bunjevačkih Hrvata. Manifestacija se održava pod pokroviteljstvom Hrvatskog nacionalnog vijeća, uz logističku potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i medijsko pokroviteljstvo NIU »Hrvatska riječ«.

PREDSTAVA »BUNJEVAČKI BLUES« GOSTOVALA U SOMBORU I SUBOTICI

Sudeći po završnom pljesku i potonjim komentarima, predstava je oduševila »domaću« publiku, te se nameće zaključak kako bi djela hrvatskih autora iz Vojvodine trebalo češće igrati na »daskama koje život znače«

Postavljena nedavno na sceni zagrebačkog kazališta »Histrion«, gdje tamošnju publiku upoznaje s egzotičnim mikrosvijetom hrvatskog subetnikuma na sjeveru Bačke, predstava »Bunjevački blues« stigla je prošloga tjedna i do njezi-

Priča koja go

na »originalnog« ishodišta u kojem je smještena njezina radnja. Stigla je do Sombora i Subotice, gdje je gostovala na sceni somborskog, a potom i subotičkog Narodnog kazališta, zabilježivši u sve tri izvedbe dobar interes publike.

NAGRAĐENI PLJESKOVI-MA

Sudeći po reakcijama tijekom njezine izvedbe i završnom pljesku, predstava nastala prema knjizi priča »Pridsvitom – saga o svitu koji nestaje« subotičkog književ-

nika *Tomislava Žigmanova*, a u režiji zagrebačkog glumca podrijetlom iz Subotice *Vlatka Dulića*, dotaknula je »domaću« publiku, osobito onaj dio gledateljica i gledatelja koji još pamti u drami opisani nestajući svijet.

Nakon predstave razgovarali smo s publikom u Somboru i Subotici, te donosimo njihova mišljenja o »Bunjevačkom bluesu«. Naime, teme i u predstavi otvorena pitanja, život kakav se nekad živio, originalna glazba, a povrh svega materinski govor, sve to skupa prikazano na sceni, publika

je prepoznala kao priču koja govori o njima i njihovim precima, uz zaključak kako je ovaj kazališni događaj pokazao da bi se komadi hrvatskih autora iz Vojvodine trebali češće igrati na »daskama koje život znače«.

DOJMOVI PUBLIKE

Cecilija Miler: »Dopala mi se predstava. Pročitala sam knjigu po kojoj je rađena, tako da su mi poznate i priče koje su obrađene u ovom kazališnom komadu. Zanimljivo ih je bilo vidjeti na ovakav način.«

Željko Šeremešić: »Upravo sada poslije predstave hoću Tomislavu Žigmanovu poslati poruku da bi ovu predstavu trebalo pogledati još jedanput da bi neke od priča u ovoj predstavi sjele na pravi način.«

Marija Forgić: »Oduševljena sam. Gluma, ikavica, priča o našim ljudima s ovih prostora, sve me je dojmilo. Prava je stvar što smo jednu ovakvu predstavu mogli pogledati u našem kazalištu.«

Anita Đipanova: »Da nisam bila našmknama plakala bih, koliko su neke od priča teške. Posebice me je dojmila priča

govori o nama

Doživjela sam je veoma emotivno, u pojedinim dijelovima sam se tresla. Još kao mala sam slušala o čupanju brkova, o skidanju žita s tavana i slično. Općenito, o nepravdi koja je tada vladala.«

Marija Kopilović: »Jako mi se svidjela predstava. Osobito kad sam čula čikerijansko zvono, jer mi smo s Čikerije. Jer, taj svijet koji se u predstavi spominje – doista nestaje. Čikerija nestaje. I mi smo živjeli tako skromno kako je prikazano u predstavi. Stoga je bilo interesantno sve to vidjeti, a također i čuti naš govor na sceni. Doista lijepo iskustvo.«

Anastazija Pejić: »Predstava je odlična, sve priče su na svoj način zanimljive. Bilo bi lije-

žene i njene obitelji koja je poslije rata izgubila zemlju koju je poštenim i mukotrpnim radom stjecala generacijama.«

Vladislav Horvacki: »Predstavu sam sada gledao

drugi puta, budući da sam bio na premijeri u Zagrebu. Oduševljen sam komadom, priča me je pogodila, saga o nama, jednom svitu koji nestaje. Pročitao sam i knji-

gu, smatram da je predstava dobro 'pogodila' ono što je pisac htio kazati.«

Branka Skenderović: »Predstava govori o našoj prošlosti, veoma je potresna.

po kada bi češće u kazalištu bilo ovakvih predstava koje prikazuju život bunjevačkih Hrvata.«

D. B. P. / Z. V.

Vlatko Dulić: Zadovoljan reakcijama publike

Glumac i redatelj predstave Vlatko Dulić nikada ranije nije nastupio u svom rodnom gradu, iako ima zavidan glumački staž i karijeru. »Sretan sam i zadovoljan reakcijama publike. Osnovni motiv za rad na ovoj predstavi, budući da mi se knjiga Tomislava Žigmanova jako svidjela, bio je da se u Zagrebu, u profesionalnom kazalištu, prvi put čuje bunjevačka 'rič'. Eto, u nečemu smo bili pioniri. Imali smo dosad jedanaest izvedbi, predstava je iznenađujuće dobro primljena u Zagrebu. Kritika ima po internetskim portalima, i one su dobre, ali to po mom mišljenju ne određuje puno je li predstava dobra ili loša. Važno je da je publika zadovoljna.«

O PREDSTAVI »BUNJEVAČKI BLUES« ZAGREBAČKE GLUMAČKE DRUŽINE »HISTRION«

Topionica olovnih vremena

Suočio se Vlatko Dulić kao dramaturg, redatelj i glumac s olovnim tekstom Tomislava Žigmanova i iz njega izvukao esenciju bliskih im tema: prvom vjerojatno i iz vlastitog sjećanja, a drugom najvećim dijelom kao naslijeđe priča iz nedavne prošlosti

*** Vjerojatno ponajviše za uloženi napor u podučavanju prozodije mlađe štokavske ikavice, ansambl se redatelju odužio maksimalnom profesionalnošću**

I ma, tako, pitanja koja se poput općih mjesta pojavljuju nakon predstava kao što je »Bunjevački blues, koju je – nakon Zagreba i Sombora – subotička publika prošloga petka u dva termina mogla pogledati na sceni »Jadran« u izvedbi Glumačke družine »Histrion«. Jedno je, recimo, koliko sam dijalekt pridonosi »umjetnosti djela«? Primjerice, bi li »Gruntovčani« ili »Balade Petrice Kerempuha«, s jedne, i »Naše malo misto« ili »Prosjaci i sinovi«, s druge strane, bili »to što jesu« da nisu obogaćeni kajkavštinom, čakavskom i štokavskom ikavicom nego da su pisani standardnim hrvatskim jezikom? Iako slojevit, odgovor je razmjerno jednostavan: njihova snaga sadržana je u samoj vrijednosti djela. Sve ostalo, poput »dijalektizirane tradicionalizacije« velikih pisaca (*Shakespeare* na ikavici i salašu) ili pak amatersko podilaženje populističkom

mediokritetstvu s »prizorima iz seoskog života« uglavnom je osuđeno na zaborav već nakon izlaska iz kazališne dvorane.

Drugo opće pitanje moglo bi, recimo, biti što je jače: izvorni tekst ili njegova kazališna materijalizacija? Odgovor na ovo pitanje, ma koliko subjektivan bio, opet je slojevit, ali ovoga puta ne toliko jednostavan. Jer, suočio se Vlatko Dulić kao dramaturg, redatelj i glumac s olovnim tekstom Tomislava Žigmanova i iz njega izvukao esenciju bliskih im tema: prvom vjerojatno i iz vlastitog sjećanja, a drugom najvećim dijelom kao naslijeđe priča iz nedavne prošlosti. Pa ipak, to mračno doba postavio je Vlatko Dulić – skupa s jednostavnim, ali vjerodostojnim, živopisnom i funkcionalnom scenografijom Ivana Balaževića i nenametljivim, a opet finim tamburaškim bluesom Pere Ištvančića – na pozornicu u vidu vedrog komada, koji niti u najtežim njegovim dijelovima (monolog Mije, recimo) nije skliznuo u patetiku.

Treće pitanje ovoga tipa

moglo bi biti ono o dojmovima nakon viđenog. Recimo odmah kako bi, čak ako u obzir uzmemo i univerzalne segmente Žigmanovljevog djela »Prid svitom«, teško netko drugi iz njega izvukao ono što je uspjelo Vlatku Duliću. Rodni grad (Subotica) u kojemu je proveo djetinjstvo i dio mladosti presudni su faktori koji su utjecali na kvalitetu »Bunjevačkog bluesa«. S ansamblom u kojemu je uočljivo da nijednom članu melodija bunjevačke ikavice ne teče lako, bez voditelja kojemu je ista usađena »s materinim mlikom« ova bi predstava zacijelo već u startu bila osuđena na propast. S druge strane, vjerojatno ponajviše za uloženi napor u podučavanju prozodije mlađe štokavske ikavice, ansambl se redatelju odužio maksimalnom profesionalnošću. Iako su dramaturški prijelazi s monologa na monolog prekidani šaljivim dijalozima Tome (Vlatko Dulić) i Lozike (Nina Erak – *Svrtan*) s kraja izvornika njihova valovitost niti na moment nije utjecala na konstantu visoke razine glume koju su ostvarili svi akteri u predstavi. Drhtavi glas, koji

dočarava dob »matore divojke« (*Ivana Buljan*), ili podizanje glasa kako bi se oslikao karakter stroge majke (*Boris Svrtan*) najbolje su rješenje za zamjenu svih potencijalnih scenskih ili efekata šminke. A Vlatko? Na sceni se činilo kao da proteklih četiri i više desetljeća nije mrdnuo iz Kera ili Sente, čekajući sve to vrijeme da se u mirovini prvi puta popne na kazališnu scenu rodnoga mu grada. Boja glasa, dikcija i primjerena gestikulacija pred publikom je stvorila lik pravog pravcatog »dide« iz ovdašnjeg trećeg, četvrtog ili petog kvarta.

Konačno, nije zgorega jednom postaviti i još jedno tipično pitanje nakon ovakvih predstava. Ono, naravno, glasi: kako su se sami glumci osjećali dok su igrali predstavu na »domaćem terenu«, odnosno u prijestolnici bunjevačke ikavice? Ako je trema i bilo, sva je sreća pa se nije vidjela. Odgovor prepunog gledališta, željnog ovdašnjeg autentičnog govora na kazališnoj sceni, bio je i za same aktere vjerojatno nezaboravan.

Zlatko Romić

PREDSTAVA »MOJ SLUČAJ« GOSTOVALA U SUBOTICI

Vlado Gotovac – moralni svjetionik

Gotovac je bio veliki čovjek koji nikada nije prestao osjećati najobespravljenijeg čovjeka na svijetu. Cijeli je život živio u skladu sa svojim uvjerenjima, što je danas vrlo rijetko, kaže glumac i redatelj Boris Svrtan

Vlado Gotovac (1930.-2000.) bio je pjesnik, esejist, filozof, disident i političar i smatra se jednom od najvažnijih hrvatskih javnih ličnosti u drugoj polovici 20. stoljeća. Upravo o njemu i njegovu životu ugrađenom »u obranu slobode pojedinca i vlastite domovine« govori monodrama »Moj slučaj«, koja je prošle srijede, 4. prosinca, gostovala u Subotici, na sceni tamošnjeg Dječjeg kazališta.

Predstava je nastala u produkciji Glumačke družine »Histrion« iz Zagreba, a rađena je prema Gotovčevim zapisima u izboru spisatelja Čede Price. Dramatizaciju i režiju potpisuje Boris Svrtan, koji ujedno i glumi u predstavi.

ODLIČNA GLUMA

U skoro sat i pol vremena koliko predstava traje, Svrtan nas je proveo kroz Gotovčevu predratno djetinjstvo i odra-

stanje, poslijeratnu zrelu dob i stvaralaštvo, a potom i zatvorske godine, dok su putem zvučnih snimki njegovih govora (Gotovac je poznat i kao jedan od ponajboljih hrvatskih retoričara) približene ideje koje je promicao u svojem političkom djelovanju tijekom 90-ih prošloga stoljeća. Osim Gotovca, Svrtan tumači i nekoliko drugih likova koji su se pojavljivali u različitim razdobljima života glavnoga lika (policijski inspektor, zatvorski čuvari...). U pitanju je zahtjevno, ali i odlično glumačko ostvarenje, o čemu svjedoči i to da je Boris Svrtan upravo za ovu ulogu na ovogodišnjemu Festivalu glumca dobio nagradu »Fabijan Šovagović« za najboljeg glumca. Iako prikazuje svu tragičnost njegove sudbine, ponajprije pakao zatvoreničkog iskustva (gdje je dospio nakon montiranog procesa), predstava ima i svoje duhovite segmente, budući da je i sam Gotovac, unatoč svim

stradanjima, uspio sačuvati vedrinu duše. U konačnici, predstava se dotiče i hrvatske suvremenosti prožete ne samo ekonomskom nego i moralnom krizom, posebice u političkom životu. U tom smislu, komad funkcionira i kao univerzalni poziv na dostojanstvo obespravljenih i poniženih građana, te ohrabrenje za odgovorni aktivizam nasuprot malograđanskom mirenju s nepravdom.

MORALNOST I PRINCIPIJELNOST

U razgovoru nakon predstave, glumac i redatelj Boris Svrtan kaže kako mu je motivacija za rad na ovoj monodrami bila Gotovčeva moralnost i principijelnost koje, kako ističe, danas manje-više nema.

»Vlado je bio tako definiran od malena da bude čovjek koji svojim primjerom, ne samo u politici nego i u životu, bude svjetionik. On je u današnjem kulturnom i političkom životu

Hrvatske, pa i oko nje, velika paradigma. On je govorio kako treba biti hrabar i ne iznevjeriti vlastitu sudbinu. Čini mi se kako smo danas u ovom korporacijskom svijetu prepunom ideologija, koje su u principu samo sluge kapitala, zaboravili ono što je elementarno. A to su ljudskost, odgovornost, plemenitost, elementarni, neuprljani moral, sve ono čega danas nedostaje, osim možda kod običnih ljudi. Vlado Gotovac je bio veliki čovjek koji nikada nije prestao osjećati najobespravljenijeg čovjeka na svijetu, i nažalost prošao je sudbinu od vrha do dna, pa natrag na vrh, pa ponovno na dno. Cijeli je život živio u skladu sa svojim uvjerenjima, što je danas vrlo rijetko«, kaže Boris Svrtan.

Praizvedba monodrame »Moj slučaj« bila je početkom godine u Zagrebu, a od tada je uspješno gostovala u brojnim gradovima pred punim gledalištima.

D. B. P.

Blagdan Sv. Barbare

Blagdan Sv. Barbare, zaštitnice rudara, svečano je proslavljen 4. prosinca u kapeli sv. Barbare u Vrdniku. Misno slavlje predvodio je rumski župnik vlč. *Željko Tovilo* zajedno s domaćinom vlč. *Blažom Zmaićem*. Nakon mise svečanost je nastavljena u zgradi kasine, koncertom u organizaciji HKUD-a »Sv. Barabara« na čijem je čelu *Ivan Karačić*, pred-

sjednik odbora za gospodarstvo HNV-a. Gosti koncerta bili su i članovi Srpskog pjevačkog društva »Javor« iz Vukovara. Na svečanosti su bili nazočni: veleposlanik RH *Gordan Markotić*, generalni konzul RH u Subotici *Dragan Đurić*, pokrajinski tajnik za rudarstvo i energetiku *Vlatko Ratković*, predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*, predsjednik odbora za kulturu HNV-a *Andrej Španović* i mnogobrojni predstavnici kulturnih društava i hrvatskih udruga. Nakon svečanog koncerta upriličen je prigodan domjenak i druženje uz tamburaški orkestar HKPD-a »Matija Gubec« iz Rume.

Mirko Paulić

IN MEMORIAM

Fra Zvezdan Linić

Fra Zvezdan Linić rođen je 1. veljače 1941. u Svilnom, u blizini Gospinog svetišta Majke Milosti na Trsatu.

Svoj pastoralni svećenički život posvetio je najviše mladima i Franjevačkom svjetovnom redu. U subotu, 7. prosinca 2013. godine, okrijepljen svetim sakramentima blago je u Gospodinu preminuo u 73. godini života, 56. redovništva i 47. svećeništva.

IN MEMORIAM

Premинуо karmelićanin o. Ante Stantić

U 95. godini života, u petak 6. prosinca 2013. preminuo je najstariji član Hrvatske karmelske provincije o. *Ante Stantić*, koji je rođen 4. ožujka 1919. u Đurđinu kraj Subotice.

O. dr. Ante od Djeteta Isusa (Stantić), OCD, prethodni je vicepostulator u postupku za proglašenje blaženim sluge Božjega o. *Gerarda Tome Stantića*. Bio je rektor Međunarodnoga papinskog zavoda Teresianum u Rimu, dugogodišnji remetski župnik te provincijal, prior i magister klerika u Hrvatskoj karmelskoj provinciji sv. oca Josipa. O. Ante Stantić umro je u 95. godini života, 75. godini redovničkih zavjeta i 70. godini svećeništva.

Misa zadušnica služena je u svetištu Majke Božje u Remetama 10. prosinca, a nakon mise o. Stantić sahranjen je na mjesnom groblju u Remetama.

O. Ante Stantić pučku je školu završio u Subotici, a gimnaziju u Subotici i Somboru. Izabравši svećenički i redovnički poziv, završava karmelićanski novicij u Czerni u Poljskoj, gdje 1938. polaže prve zavjete. Potom u Wadowicama u Poljskoj i Trevisu u Italiji završava filozofski studij, a na »Teresianumu« u Rimu diplomira i magistrira teologiju. Na »Gregoriani« u Rimu postiže doktorat iz crkvene povijesti.

O. Ante obnašao je brojne službe unutar karmelićanskog reda u Hrvatskoj i u svijetu. Godine 1950. postao je poglavar karmelićanske zajednice u Haifi, u Svetoj zemlji, potom je bio vikar u glavnoj kući Reda na Gori Karmelu, da bi od 1956. do 1963. obnašao službe vicerektora, a potom i rektora Međunarodnoga odgojnog zavoda u Rimu te profesora crkvene povijesti na Papinskome teološkom fakultetu »Teresianum« u Rimu. Vrativši se 1963. u domovinu, zajedno s o. *Ivanom Keravinom*, o. *Ladislavom Markovićem* i o. *Vilkom Dorotićem* radi na podizanju karmelićanskog reda u Hrvatskoj. Obnašao je dužnost odgojitelja, četiri puta je bio izabran na dužnost provincijala i nekoliko puta na dužnost savjetnika, jedanaest godina je bio remetskim župnikom, održao je veliki broj duhovnih vježbi. Objavio je nekoliko knjiga o sluzi Božjemu o. Gerardu Tomi Stantiću, karmelićaninu iz Bačke, budući da je dva desetljeća obnašao službu vicepostulatora u njegovoj »kauzi«, bio je i »peritus« u kauzama slugu Božjih o. *Vendelina Vošnjaka* i o. *Ante Antića*.

O. Ante je bio dugogodišnji suradnik u katoličkom mjesečniku »Zvonik« i u kalendaru »Subotička Danica«.

Napisao je sljedeća djela: Umjetničke znamenitosti crkve i samostana Majke Božje Remetske (1978.) (Ante Stantić, *Doris Baričević*, *Marija Mirković*), »Uspon na goru Karmel« (1979.)

»Zagrliti Krista i duše« - Životopis o. Gerarda Tome Stantića (1994.), »Karmelićani« (1995., 2002.), Baština za budućnost: Karmel u Somboru 1904.-2004. (2005.), »Disanje duše« Nacrti o duhovnom životu (2006.)

Priredio je nekoliko knjiga zapisa i tekstova Sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića.

Katarina Čeliković

MEDITACIJA

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Čovjekov je život ispunjen usponima i padovima, sigurnošću i sumnjom. Ono što je danas već sutra može nestati i pretvoriti se u nešto drugo. Jer, Bog u životu svakog čovjeka djeluje na nepredvidiv način. Tako je djelovao i kroz cijelu povijest spasenja, pa i u životu Ivana Krstitelja.

PROROK U TAMNICI

Druga nedjelja došašća prikazuje nam Ivana Krstitelja kao velikog proroka koji navješćuje Mesijin dolazak. On plijeni svojim riječima i svojom pojavom te se mnoštvo okuplja slušati ga. No, sada nam evanđelje predstavlja Ivana u sasvim drugačijim okolnostima. On je u tamnici, potpuno nemoćan, njegov se glas više ne čuje. Njegovo teško stanje pojačava dvojba, nije li se možda prevario. Zato šalje učenike da pitaju Isusa je li on očekivani Mesija ili treba još čekati (usp. Mt 11, 2). Tako onaj koji je do nedavno glasno svjedočio za Isusa i poticao narod na obraćenje, sada počinje sumnjati. Sumnja u sve što si do tada činio i za čega si živio mućan je i tjeskoban osjećaj, a upravo je to iskusio Ivan Krstitelj. Ali, kako to da on sumnja?

Nepredvidivost Božjeg djelovanja

Neočekivanost i nepredvidivost Božjeg djelovanja izvor je tih sumnji. Naime, Židovi su očekivali veličanstveni dolazak Mesije na ovaj svijet, a svi znamo kako je bio skroman Isusov dolazak. Isto tako, pravednost i u pravednosti strogost smatrane su za najvažnije Božje osobine. Stoga se očekivalo da će u skladu s tim i Mesija djelovati kada dođe na ovaj svijet.

i najavio Mesiju kojem treba pripravit put.

NESHVATLJIV U LJUBAVI I MILOSRĐU

Bog je za čovjeka nepredvidiv i neshvatljiv. Kada bi ga čovjek mogao razumjeti bio bi mu ravan. Zato i Božje djelovanje stalno čovjeka iznenađuje. Tako je kroz cijelu Bibliju, tako je i danas.

Tako je mislio i Ivan Krstitelj, o čemu svjedoči slika koju on koristi govoreći o Mesiji: »U ruci mu vijača da pročisti gumno svoje i sabere žito u žitnicu svoju, a pljevu će spaliti ognjem neugasivim« (Lk 3, 17). Ivan je očekivao da će Mesija biti pravedan i strog te da će se tako i obračunati s grijehom i grješnicima. Ali, Isus je djelovao drugačije. Njegov dolazak i djelovanje bili su potpuno suprotni onome što su Židovi očekivali i što je Ivan najavio. On nije strog, nego pun milosrđa i ljubavi te svakom pruža priliku za obraćenje. Naravno da je to zbunilo Ivana, koji jest prorok, ali je čovjek svoga vremena. No, to Bogu ne smeta, jer Ivan je svoju proročku ulogu odigrao

I koliko god da se trudimo Božju nedokučivost dokučiti, to nikada nećemo uspjeti. Tako će nam on zauvijek ostati tajna, a njegovo djelovanje pripremat će nam stalno nova iznenađenja. Zato Isus ne odgovara Ivanu na pitanje je li on Mesija izravno, nego poručuje: »Blago onome tko se ne sablažni o mene« (Mt 11, 6).

Nepredvidivost Božjeg djelovanja i danas je poteškoća za mnoge ljude. Često se javljaju pitanja zašto Bog ne kazni nepoštene, zašto ne nagrađuje trud, nego bolje prolaze oni koji manje rade i sl. No, kada se to pita čovjek, zaboravlja da Bog zna što radi i da je svako njegovo djelovanje ispravno makar

nama bilo potpuno nerazumljivo i neobično. Prisjetimo se samo kako je Isus djelovao. Zbog ljudskih predrasuda i predodžbi o Bogu ostao je od strane mnogih neprihvaćen. Jer su ljudi njegova vremena pokušali Mesiju uklopiti u sliku koju su unaprijed o njemu imali. Zato im se činilo da on ne postupa pravedno i sablažnjavali su se nad mnogim njegovim djelima. Stoga su im srca ostala za njega zatvorena. Nisu mogli razumjeti Isusovo milosrđe i ljubav. I umjesto da su ga u milosrđu i ljubavi nasljedovali, oni su vrata svoga srca pred njim zalupili.

Što je danas drugačije nego u Isusovo vrijeme? Gotovo ništa. Čovjek ni danas ne razumije Boga i ne prihvaća njegovu ljubav i dobrotu za sve. I umjesto da ga nasljeduje, čovjek ga želi ispravljati u njegovu djelovanju, pa stalno prosvjeduje protiv njega i poziva ga na red. No, Isus svojim primjerom poručuju kako u praštanju i ljubavi ne treba imati granice. Srce koje ljubi bezgraničnom ljubavlju uvijek je radosno.

Isusa nisu razumjeli oni koji su mislili da znaju kako Mesija treba djelovati, nego oni koji su povjerovali i krenuli za njim, te svojim životom nasljedovali ono što je on činio i govorio. Ako vjernici i danas budu, kao u Isusovo vrijeme, vjerno nasljedovali njegov primjer, moći će ga približiti i onima koji su od njega daleko. Jer, svjedočanstvo života vrijedi više nego bezbroj riječi, a došašće je prilika da to svjedočanstvo počnemo davati.

»Komadići vremena koje obojim ponekom od svojih malih ljubavi«

Nastavljamo druženje s našim sugovornicima i tijekom adventa. Blagdansko je ozračje, svi smo nekako veseliji, raspoloženiji u iščekivanju najljepšeg blagdana, Božića. Dijelimo na našim stranicama vaša sjećanja vezana za Božić, jučer i danas.

Ovog tjedna adventa razgovaramo s *Matom Groznicom*, uposlenim u Vladi AP Vojvodine na radnom mjestu podtajnika u Pokrajinskom tajništvu za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice. Mato je veoma zauzet, no bili smo uporni, te smo ipak nekako uspjeli posložiti kockice i porazgovarati s njim. Ono što nismo uspjeli je napraviti obiteljsku fotografiju, no ipak se ne mogu baš sve kockice posložiti. No, unatoč svemu, Mato nam je dočarao bar jedan dio blagdanskog stola u svome domu, kojim dominira cvijet božićna zvijezda i adventski vjenčić sa svijecama.

OBVEZE, DRUŠTVENI I POLITIČKI ANGAŽMANI...

Ovakvu osobu možda i nije bilo uputno pitati koliko je angažiran, koliko je na putu i gdje sve, no ipak, on nam kaže: »Da, putujem, kako širom Vojvodine, tako i izvan granica naše zemlje, osobito po regijama koje se teritorijalno naslanjaju na Vojvodinu, odnosno s kojima Vojvodina ima potpisane protokole o suradnji. To me naravno veseli, ali i iziskuje dodatne napo-

re s kojima se za sada uspješno nosim. Tomu treba dodati i moju prisutnost na većini značajnijih manifestacija u okviru aktivnosti hrvatskih udruga diljem Vojvodine, ne samo kao pokrajinski dužnosnik, nego još više kao izraz mog shvaćanja na koji način dužnosnici trebaju svjedočiti potporu svojoj zajednici.«

Mato je član uprave HKPD-a »Tomislav« iz Golubinaca, gdje je bio dugogodišnji predsjednik, te jedan od osnivača. Od prije koji mjesec je izabran za predsjednika Hrvatskog akademskog društva. Sudionik je u radu još nekoliko udruga iz oblasti kulture.

Što se tiče članstva u političkoj organizaciji, jedino članstvo mu je u DSHV-u, gdje je član Predsjedništva. »Naglasio bih da DSHV ne doživljavam isključivo kao političku stranku, već kao skrbnika koji u sinergiji s ostalim hrvatskim institucijama radi za opće interese hrvatske zajednice. Mislim da dijelim mišljenje i vodstva i članova stranke.«

OBITELJ, SLOBODNO VRIJEME, HOBI...

»Obitelj mi je izvor snage za mnoge napore i nadahnuća, ali i utočište gdje nalazim utjehu za padove koji su u životu neminovni, posebice kada se bavite javnim poslom. Supruga *Ivana* i ja imamo dvoje krasne djece. Sin *Ivan* ide u treći razred osnovne škole, a kćerka

Matea je tek izašla iz jaslene grupe, budući da ima tek tri godine. Kao roditelji sretni smo, jer su Ivan i *Matea* čestita djeca i, kao i svim roditeljima, predstavljaju poseban svijet i svakako na neki drugačiji način određuju naša mjerila i pogled na svijet u kojem živimo.«

Što je to slobodno vrijeme, i ima li ga uopće? Mato nam priča da ga je uistinu premalo, kako za sebe samoga, tako i za obitelj i prijatelje. Tijekom vikenda se nađe malo više vremena za obiteljski ambijent i prijatelje. »Moram priznati da mi toga prilično fali i da prije često događaji biraju mene, a rjeđe ja njih.« Hobija je mnogo, ali kako kaže, čekaju neko drugo

vrijeme. »Rijetke su prilike da se mogu posvetiti takvome čemu. Za sada su to samo komadići vremena koje obojim ponekom od svojih malih ljubavi.«

NEKE OSTVARENE ILI NEOSTVARENE ŽELJE...

Mato se osjeća prilično ostvarenim, no kako kaže, uvijek postoji ono nešto u čovjeku, ta spoznaja da je još dosta toga što bi se moglo uraditi, bilo na osobnom ili obiteljskom planu, ili kao doprinos našoj, ali i široj društvenoj zajednici. »U suštini, moj osnovni hobi je da skupljam ljude, i veseli me svako novo poznanstvo, iako mogu reći da imam širok

krug prijatelja na koje mogu računati. Možda bih mogao izdvojiti moju želju za većim angažmanom na književnom, bolje reći poetskom planu.»

BOŽIĆ NEKAD I SAD...

»Uz Uskrs, blagdan Božića svakako predstavlja poseban razlog za radost svakog kršćanina. U mojoj obitelji je tako oduvijek bilo. Vrlo jasno se sjećam tih uspomena, jer je to, naravno, za mene, kao i za svako drugo dijete, imalo neku drugačiju simboliku od ove koju imam danas kao obiteljski čovjek. Kao dijete, sjećam se da sam se toliko radovao unošenju slame u kuću po kojoj smo se kao djeca igrali, da je to neopisivo. Uz sve ostalo što je išlo uz obilježavanje Božića, čini mi se da smo se svi nekako osjećali kao dionici jaslica i samoga rođenja Gospodnjeg. Ono što su nama naši roditelji dopuštali da se igramo po toj božićnoj slami, te da nam se i na taj način Božić utisne duboko u srce, bojim se da danas malo roditelja to može pružiti, i u krajnjem slučaju dopustiti svojoj djeci. Jasno, danas kada većina nas živi u stanovima to je praktič-

ki neizvedivo. Ja još i danas osjećam da je radost zelene boje žita koje su majka ili baka sijale o Svetoj Luciji, da je to žito za mene jedinstven pojam žita, pojam boje, pojam radosti i ljepote, općeg klijanja i rasta. Ono što je meni oduvijek značilo, a tako je i danas, jest okupljanje obitelji, čestitanje Božića i radovanje. Rekao bih da je tih božićnih dana upravo taj osjećaj obitelji bio izraženiji. I danas nastojimo u našoj, što

mene i moju obitelj ne postoji događaj koji bi u obiteljskom smislu mogao zamijeniti značaj i simboliku blagdana Božića.»

«Pokraj unutarnjih preobrazbi koje donosi Božić, advent je svakako poseban i kao period duhovne priprave, ali i kao vrijeme kroz koje započinje ukrašavanje bora, paljenje svijeća, odlazak u kupnju i sl. Supruga je u tom smislu uvijek glavna, budući da za ukrašavanje ima najviše

đu datum, otvaraju po jedan prozorčić i dobivaju po jednu čokoladicu. Ovih blagdana kroz svo ovo vrijeme došašća, na stolu nam dominira cvijet božićna zvijezda, i adventski vjenac sa svijećama.»

U tijeku je osmišljavanje jaslica, čemu se djeca osobito raduju. »Priprava za Božić je vrlo važna i u pojavnim obliku, jer svo to ukrašavanje i sav taj ambijent iščekivanja Božića započinje već s prvim danima prosinca i traje sve do ponoćne mise i božićnih blagdana. Nakon toga slijedi Nova godina, koja sve to dodatno upotpunjuje.»

Praznična trpeza je raznovrsna i posebna, Mato kaže da je on u priličnoj mjeri promatrač, no u svemu tome uživa i raduje ga. Nije gurman, no voli dobro pojesti. Izdvojio bi hladetinu, kao nešto posebno čemu ne može odoljeti, a što je obvezno na božićnoj trpezi.

I za kraj, zamolili smo za neki obiteljski adventski recept. Mato nije sklon slasticama, ali: »Baš zato bih izdvojio kolač koji sam kao dijete zavolio i koji je kod nas u kući redovito na stolu.« Naravno, Matina supruga Ivana dala je recept.

KUTAK ZA ADVENTSKU TRPEZU! KOLAČ OD BJELANJAKA I GROŽĐICA

Potrebni sastojci:

- 50 g brašna
- 5 bjelanjaka
- 100 g šećera
- 100 g oraha
- 100 g grožđica
- 3 žlice ulja

Priprema:

- Izmiksati bjelanjke, najprije bez šećera, a onda kad je

čvrst snijeg umiksati šećer. Zatim dodati ostale sastojke i lagano ih umiješati s kuhačom: orahe, brašno, ulje, grožđice koje su prije toga malo namočene u vodi, ocijediti i uvaljati u brašno. Peći na 170 stupnjeva oko 30 minuta. Može se preliti čokoladnom glazurom ili posuti šećerom.

užoj što široj obitelji, držati se te tradicije i blagdan Božića provoditi u krugu obitelji, u miru i ljubavi, izmireni sa sobom, ljudima i s Bogom. Riječju, uvjeren sam da za

smisla i volje. Naravno, i ja i djeca se uključimo u to, ali samo kao potpora. Ove godine su djeca dobila adventski kalendar (bombonjeru), gdje svaki dan, nakon što prona-

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
 024/553-774, 024/567-495, 0600/553-774, 0600/567-465

Badawi

Ponedjeljkom i petkom **POPUST 20%**
 na pedijatrijski, ginekološki i opći pregled!

od 1991 sa vama!

Poliklinika za vašu obitelj

GARDEROBA	RAZNO	Ci ene vozila na dan 15.12.2013.g. koja se nalaze na auto placu
------------------	--------------	--

Ciencie vozila na dan 15.12.2013.g.
koja se nalaze na auto placi

RAZNO

screen / *frasco* = a box + can

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208	209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224	225	226	227	228	229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239	240	241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264	265	266	267	268	269	270	271	272	273	274	275	276	277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287	288	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300	301	302	303	304	305	306	307	308	309	310	311	312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323	324	325	326	327	328	329	330	331	332	333	334	335	336	337	338	339	340	341	342	343	344	345	346	347	348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360	361	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372	373	374	375	376	377	378	379	380	381	382	383	384	385	386	387	388	389	390	391	392	393	394	395	396	397	398	399	400	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416	417	418	419	420	421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431	432	433	434	435	436	437	438	439	440	441	442	443	444	445	446	447	448	449	450	451	452	453	454	455	456	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

OPHEL ASTRA	DIHEL	1.7 DTI	2004g	po cenii od	2.750 evra
OPHEL ASTRA	BENZIN	1.6	2004g	po cenii od	2.800 evra
OPHEL ASTRA	DIHEL	2.0 DTI	2004g	po cenii od	2.450 evra
OPHEL ASTRA	BENZIN	1.4	2004g	po cenii od	3.650 evra
OPHEL CORSA	DIHEL	1.7 DTI	2004g	po cenii od	2.650 evra
OPHEL CORSA	BENZIN	1.6	2004g	po cenii od	1.850 evra
OPHEL GILA	BENZIN	1.6	2004g	po cenii od	1.950 evra
OPHEL JAFIRA	DIHEL	2.0 DTI	2004g	po cenii od	2.550 evra
OPHEL JAFIRA	DIHEL	2.0 DTI	2004g	po cenii od	2.650 evra
FIAT STILO	DIHEL	1.9 JTD	2004g	po cenii od	2.250 evra
FIAT PUNTO	DIHEL	1.9 JTD	2004g	po cenii od	2.400 evra
FIAT MULTIPLA	BENZIN	1.6	2004g	po cenii od	2.300 evra
FIAT DOBLO	BENZIN	1.6	2004g	po cenii od	2.800 evra
RENO CLIO	BENZIN	1.2	2004g	po cenii od	2.100 evra
RENO TWINGO	BENZIN	1.2	2004g	po cenii od	1.750 evra
RENO MEGANE	BENZIN	1.6	2004g	po cenii od	1.650 evra
RENO SCENIC	DIHEL	1.900i	2004g	po cenii od	3.350 evra
RENO SCENIC	DIHEL	1.900i	2004g	po cenii od	2.750 evra
RENO SCENIC	DIHEL	1.900i	2004g	po cenii od	2.490 evra
FORD FOCUS	DIHEL	1.8 TDCI	2004g	po cenii od	2.450 evra
FORD FOCUS	DIHEL	1.8 TDCI	2004g	po cenii od	2.300 evra
FORD KA	BENZIN	1.3	2004g	po cenii od	1.400 evra
FORD FUSION	BENZIN	1.6	2004g	po cenii od	2.750 evra
PEUGEOT 206	BENZIN	1.4	2004g	po cenii od	1.750 evra
PEUGEOT PARTNER	D.	2.0HD	2004g	po cenii od	3.250 evra
MERCEDES 140	BENZIN	1.4	2001	po cenii od	2.350 evra
MERCEDES VIANO	DIHEL	1.7 CDI	2003g	po cenii od	3.550 evra
LADA CALINA	BENZIN	1.6	2004g	po cenii od	2.300 evra
CITROEN SAXO	BENZIN	1.1	2002 g	po cenii od	1.450 evra
PIAGGIO BAGA	DIHEL	2.0	2002g	po cenii od	1.700 evra
CITROEN BERLINGO	BENZIN	1.6	2003g	po cenii od	2.800 evra

| **tržnica** SUBOTICA |

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Prvi
snijeg

Stari albumi udovice *Marije Andrašić* iz *Sonte* čuvaju mnoge zabilježene momente iz bliže ili daljnje prošlosti. Osobito je zanimljiv jedan omanji, poprilično iskrzani, kojega baka Marica ljubomorno čuva i u dugim zimskim večerima lista, milujući pogledom svoje najmilije. Može se lako pogoditi, to je album kojega najčešće ima u pomalo drhtavim rukama, album s fotografijama članova njezine uže obitelji, koje danas izazivaju i podrhtavanja u srcu. »Otkako me je moj suprug *Mata* prije tri i pol godine ostavio i otputovao na druženje s anđelima, u kući živim sama. Istina, stariji sin, snaha i dvije unuke žive na 200 metara od mene, pa me svakodnevno obidu. Cure mi često urade i veliki dio kućanskih poslova. Mladi sin sa suprugom i sinom živi u Nišu, pa se vrlo, vrlo rijetko vidamo. Meni bi toliki put bio prenaporan, a ukoliko bi oni dolazili svi troje, bilo bi preskupo za njihov kućni proračun. No, Bogu hvala, tehnika napreduje, imamo telefone, a stariji sin i računalo, pa se često vidimo i čujemo makar na ovaj način«, s neka-

kvom nedefiniranom tugom u očima priča baka Marica i u ruke uzima, po tko zna koji put, baš taj iskrzani album. »Ovih dana se ne znam odvojiti upravo od fotografije svoje majke i svoje djece. Baka nas je napustila odavno, u rujnu je bilo punih 30 godina. A kao da je bilo jučer. Ova fotografija je nastala u veljači 1963. Starijem sinu *Ivici* tada je bilo 7 godina i dva mjeseca, a mlađem *Vinku* sedmi mjesec života. Moja majka *Kata* ih je obožavala, osobito *Ivicu*, koji joj je bio i prvi unuk. Već ranije, moj otac *Ivan* je malom *Ivici* vlastitim rukama istesao sanjke.

SNIJEG OKO SV. KATE

Zime su bile puno drugačije nego danas. Snijeg bi obično pao oko Svete Kate i to poprilične debljine, a znao bi se zadržati i do konca ožujka. Staze na ulici i u dvorištu

čistili su u pravilu muškarci, starinskim drvenim lopatama, urađenim isključivo za tu namjenu. Kad bi očistili prolaz pokraj kuće i napravili stazu do ulične ceste, tada zemljane, a potom očistili i prostor širine kolske kapije, znalo bi po strani biti nabacano cijelo brdo snijega. Djeci bi to itekako bilo dobrodošlo, s tih brda bi se spuštali sanjkama, a tko nije imao sanjke snalazio bi se uz pomoć kojekakvih priručnih sredstava. *Vinku* je ovo bio prvi snijeg u životu, u početku je kod njega izazivao salve smijeha, a kad je osjetio njegovu hladnoću, bilo je i čuđenja, pa i suza. Jedan momak iz susjedstva amaterski se bavio fotografijom, pa ga je baka *Kata* pozvala da ju ovjekovječi s unucima. *Vinko* još nije niti hodao, pa smo ga umotali u starinsku žensku maramu i *Ivica* ga je na sanjkama držao

u krilu. Znam da je i mojoj majci ova fotografija uvijek za života bila najdraža«, priča baka Marica ovlaženih očiju.

PRIČA O PROSTORU

Fotografija je i svojevrsna priča o prostoru gdje je nastala. U pozadini je vidljiva ograda između susjednih dvorišta. Od svih starinskih ograda najzanimljivije su lateži. Latež ograda se izrađivala doslovce od svih besplatnih materijala: tankog a dugačkog pruća, trske, kukuruzovine, osušenih stabljika suncokreta, a najčešće od simenjače, odnosno od osušenih stabljika kudjeljinog sjemenja. Stupovi, obično bagremovi, ukopali bi se na razmaku od približno 4 metra, a povezali bi se parom međusobno paralelnih motki s vanjske strane i isto takvim parom s unutarnje strane. Između motki slagao bi se neki od navedenih prirodnih materijala. Radi čvrstoće i trajnosti gusto bi se sabijali i takva latež znala bi potrajati po nekoliko godina. Istina, dešavalo se da je probije svinjče ili pas, no, kako je materijala bilo u izobilju, domaćin bi to brzo popravio. Latež na fotografiji izrađena je od simenjače. Ispred lateži je drnjak. Puno *Sonćana* tada je ogrjevno drvo osiguravalo u okolnim šumama. Zarađena bi drva ispilili u cjepanice duljine 1,1 metar i poslagali u dijelu zadnjega dvorišta, obično pokraj ograde sa susjednim i tu bi se i pilila i cijepala za loženje. U produžetku se vidi sitnije granje, koje se rabilo za potpalu i za loženje u kotlanku. Lijevo je kokošinjac, izrađen od drveta i trske. Sve je to dio etno povijesti *Sonte*, zadržane samo na rijetkim fotografijama.

Ivan Andrašić

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Zašto? Kako? Molim?

Zašto i kako posijati pšenicu?

Božićna pšenica, kako je mnogi zovu, sije se danas, 13. prosinca, na blagdan sv. Lucije. Za sv. Luciju i ovaj blagdan vezuju se mnogi običaji i obilježja, koji se razlikuju od mjesta do mjesta, a možda ih se još sjećaju vaše majke, nane, bake ili djedovi. S obzirom da se blagdan slavi 13. i da do Božića ima još 13 dana, sve je vezano uz ovu brojku.

Kako posijati? Pšenicu trebate prvo malo ostaviti da odstoji u vodi, pa je onda ocijediti i staviti u šalice ili zdjelice, te s početka prekriti malom nakvašenom krpicom i staviti ju u prozor ili na neko svijetlo mjesto. Neki pšenicu posiju tako da u posudu stave nakvašene vaticе, pa po njoj zmo žita. Drugi stavljaju u posudu zemlju. Načina ima puno, a vi odaberite koji je vama najdraži. Svaki dan je potrebno zalijevati kako bi do Božića narasla zelena. Prilikom zalijevanja višak vode obvezno, ali pažljivo prolijte, jer će vam inače pšenica istrunuti.

Zelena – mlada pšenica stavlja se na stol za Badnju večer, kod božićnjaka (božićni kruh s malim figuricama od tijesta), kao i pokraj betlehema. Po starom dobrom običaju jedna se zdjelica nosi i na groblje – svojim pokojnima, s grančicom jelke – bora.

Pšenicu sijemo jer ona predstavlja simbol novoga života, rođenja maloga Isusa.

Materice

Svakom djetetu, pa i mami, najsvečaniji i najradosniji dan prije Božića su Materice (treća nedjelja došašća). Ovaj je dan posvećen majkama i svom ženskom svijetu. Muškarci čestitaju ovaj blagdan ženama. Djeca čestitaju mamama, bakama, tetkama i ostalim rođakama, pa i susjedama. Zauzvrat dobiju orahe i jabuku u koju je utisnut metalni novac.

Evo kako možete i vi čestitati Materice svojoj mami. Ima i onih koji rado svake godine smišljaju i po koji novi stih, ali to prepuštam vama.

Faljen Isus gazdarice,
čestitam vam Materice!
Ja sam došo priko mora,
da mi date malo ora.
Napolju je strašno zima,
molim jednu čašu vina.

Vidili smo i ovaca,
da nam date malo novaca.
Snašla nas je strašna muka,
da nam date i jabuka.
Priskočili smo priko kapije,
da nam date malo rakije.

Piše i uređuje: Željka Vukov

Darovi za najmlađe

Sveti Nikola (Mikulaš) 6. prosinca posjetio je mnogu djecu širom svijeta. Evo kako je bilo u našim školama, vrtić, selima, KUD-ovima, domovima....

PLAVNA – U četvrtak, 5. prosinca, uoči blagdana Svetog Nikole, ovaj omiljeni dječji svetac i zaštitnik putnika i pomoraca posjetio je učenike koji pohađaju hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture u mjesnoj školi, te najmlađe članove HKUPD-a »Matoš« u Plavni. Zajedno sa sv. Nikolom ovoga je puta došao i krampus.

Z. P.

SUBOTICA – Mališane folklornog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo« i njihove malo starije prijatelje i ove godine razveselio je sveti Nikola, koji je na oduševljenje djece čak i zaplesao s njima.

TAVANKUT – Sveti Nikola posjetio je svu djecu koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, koja izučavaju hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, djecu iz vrtića »Petar Pan«, kao i najmlađe članove HKPD »Matija Gubec« iz Ljutova, Gornjeg i Donjeg Tavankuta.

I. D.

VERUŠIĆ – Ove godine po prvi puta sveti Nikola je posjetio i djecu u malom mjestu nadomak Subotice, Verušić, a pokraj mještana okupio je i djecu s okolnih salaša.

N. S.

SOT – Na spomendan Svetog Nikole biskupa u župnoj crkvi Svete Katarine u Sotu, na misi zornici, Sveti Nikola posjetio je i darovao najmlađe. Darovi djeci uručeni su i u filijalnim crkvama u Ljubi, Kukujevcima, Moroviću, Vašici i Batrovcima.

S. D.

SRIJEMSKA MITROVICA – Prigodan program sv. Nikoli u čast priredila su djeca koju je on kasnije darovao.

BAČKI MONOŠTOR – U OŠ »22. oktobar« nastavničko osoblje s ravnateljicom škole *Marijom Mrgić* uručili su blagdanske darove učenicima koji pohađaju hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Paketiće je primilo 82 učenika, uzrasta od prvog do četvrtog razreda, a darove je osiguralo Hrvatsko nacionalno vijeće. O uzbuđenosti radosti djece nije potrebno posebno govoriti.

Z. M.

Adventski vašar

Osnovna škola »Matija Gubec« u Tavankutu i ove je godine organizirala Adventski vašar uoči blagdana Svetog Nikole. Ove je godine 5. prosinca u holu osnovne škole održan prigodan program na kojem su nastupili učenici svih uzrasta, te su uz prigodne božićne pjesme i recitacije publiku

uveli u predblagdansko vrijeme. Nakon programa u sportskoj dvorani je otvo-

ren vašar, na kojem su djeca svoje dekoracijske radove prodavali posjetiteljima. Ravnateljica osnovne škole napominje kako se svake godine od sakupljenih priloga na vašaru kupi za školu ono što je potrebno, a ove će godine novac biti utrošen na sportsku opremu. Svake godine ovom se vašaru priključuju i djeca iz tavankutskog vrtića »Petar Pan«.

I. D.

13. prosinca 2013.

PETAK
13.12.2013.

06:39 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:15 Kad srce zatrepri,
 telenovela
 10:00 Vijesti
 10:11 Na vodenome putu:
 Delta Volge,
 dokumentarna serija
 10:55 Ni da ni ne: Preventivni
 pritvor
 11:45 Abeceda zdravlja
 12:00 Dnevnik 1
 12:35 Nasljednica s Vendavala,
 telenovela
 13:17 Reporter: Čitač misli -
 oslobodite moj glas
 14:11 Abeceda zdravlja
 14:21 Vijesti iz kulture (R)
 14:30 Vijesti uz hrvatski
 znakovni jezik
 14:45 Riječ i život: Plodovi
 Godine
 vjere, religijski program
 15:15 Domaći dokumentarni
 film
 15:45 Alpe Dunav Jadran
 16:15 Puna kuća Raftera,
 serija
 17:00 Vijesti
 17:15 Hrvatska uživo
 18:06 I to je Hrvatska: Nin
 18:20 Znanstveni krugovi
 18:55 Iza ekrana
 19:30 Dnevnik
 20:06 Drevni Egipat: Život i
 smrt u Dolini kraljeva,
 dokumentarna serija
 21:10 Halimin put, ciklus
 Novi hrvatski film
 22:50 Dnevnik 3
 23:25 Djevojka koja se igrala
 vatrom, švedski film
 (Trilogija Millennium)
 01:30 The Rolling Stones -
 Some Girls - Uživo iz
 Teksasa, snimka koncerta
 02:52 Matroni i ja, kanadski
 film (R)
 04:33 Skica za portret
 04:34 Alpe Dunav Jadran
 05:04 Riječ i život: Plodovi
 godine vjere, religijski
 program
 05:34 Hrvatska uživo
 06:24 Iza ekrana
 06:54 Luda kuća, TV serija

06:37 Najava
 06:42 Mala TV:
 --- TV vrtić: Sveta Lucija
 --- Ninin kutak: Andeli od

tjestenine
 --- Tajni dnevnik patke
 Matilde: Patkobebe
 07:17 Feliksova pisma, crtana
 serija
 07:42 Linusov Božić, serija
 za djecu
 08:07 Životinje iz kutije,
 serija za djecu
 08:32 Zvjerinjak na kraju sela,
 serija za djecu
 09:00 Školski sat: Dobro
 dizajnirani blagdani
 09:45 Svaki dan dobar dan:
 Vile i vilenjac, moji su
 junaci
 10:25 Pozitivno
 10:55 Biblija
 11:05 Dok vas nije bilo...,
 dokumentarna serija
 11:50 Hotel dvorac Orth,
 serija
 12:35 Kriške sira,
 dokumentarna serija
 13:00 Matroni i ja, kanadski
 film (R)
 14:45 Degraasi, serija
 15:10 Divlji u srcu, serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Školski sat: Dobro
 dizajnirani blagdani
 17:15 Dok vas nije bilo...,
 dokumentarna serija
 18:05 Brijantteen
 18:50 Plivanje: EP - kratki
 bazeni, snimka
 20:05 Naši dani - priče o
 hrvatskom rocku,
 glazbeno-dokumentarna
 serija
 21:00 Na rubu tame, američki
 film
 22:55 Umorstva u Midsomeru
 00:25 Noćni glazbeni program

06:10 Monsuno, crtana serija
 06:35 Lalaloopsy
 07:00 Traktor Tom
 07:15 Štrumpfovi
 08:10 Pčelica Maja, crtana
 serija
 08:20 TV izlog
 08:35 Ninja ratnici, serija R
 09:00 TV izlog
 09:15 Zauvijek susjedi,
 serija R
 10:30 Milost, serija R
 11:35 Suze Bospora, serija R
 12:35 IN magazin vikend R
 13:25 Zora dubrovačka,
 serija R
 14:20 Navy CIS, serija
 15:15 Ninja ratnici, serija
 15:45 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 In magazin
 18:05 Suze Bospora, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Zora dubrovačka, serija
 21:00 Milost, serija 15/35
 22:00 Final fight -

Skopje
 00:15 Pljačka, igrani film
 02:10 Vojna akademija, igrani
 film
 03:50 Ezo TV, tarot show
 05:20 Sutkinja Maria Lopez,
 serija
 05:45 Dnevnik Nove TV R
 06:35 Kraj programa

06:25 RTL Danas, (R)
 07:05 Yu-Gi-Oh!, animirana
 serija
 07:35 Moji džepni ljubimci,
 animirana serija
 07:55 Virus attack, animirana
 serija
 08:15 TV prodaja
 08:30 Snažne žene, dramska
 serija (R)
 09:20 Tko će ga znati!, game
 show (R)
 10:10 TV prodaja
 10:25 Ekkluziv Tabloid,
 magazin (R)
 11:15 Tog se nitko nije sjetio!,
 game show (R)
 12:10 TV prodaja
 12:25 Avenida Brasil, dramska
 serija
 13:30 Snažne žene, dramska
 serija
 14:30 Tajne,
 dramska serija (R)
 15:30 Tri, dva, jedan peci!,
 kulinarski show (R)
 16:30 RTL Vijesti
 16:45 Tko će ga znati!, game
 show
 17:30 Ekkluziv Tabloid,
 magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Tog se nitko nije sjetio!,
 game show
 20:00 Plan igre, igrani film,
 obiteljska komedija
 22:20 Asterix i Obelix: Misija
 Kleopatru, igrani film,
 obiteljska komedija
 23:05 Eurojackpot
 23:10 Asterix i Obelix: Misija
 Kleopatru, igrani film,
 obiteljska komedija
 00:30 CSI, serija (R)
 01:30 RTL Danas, (R)
 02:15 Kraj programa

SUBOTA
14.12.2013.

07:24 Najava
 07:40 Cimarron Kid, američki
 film (ciklus klasičnog
 vesterna)
 09:05 Normalan život, emisija
 09:50 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:15 Subotom ujutro

12:00 Dnevnik 1
 12:25 Veterani mira, emisija
 13:10 Duhovni izazovi
 13:40 Prizma
 14:25 Kulturna baština
 14:45 Kućni ljubimci
 15:15 Vladarica začina,
 britanski film
 17:00 Vijesti
 17:15 World's Greatest Ballon
 Adventures,
 dokumentarna serija
 18:05 Manjinski mozaik:
 Svemir u čovjeku
 18:25 Lijepom našom:
 Makarska
 19:30 Dnevnik
 20:05 LOTO 7/39
 20:10 Ples sa zvijezdama
 22:00 Gospodska kuća, Eaton
 Place 165, serija
 22:55 Dnevnik 3
 23:30 Odvuci me u pakao,
 američki film
 01:05 Cimarron Kid, američki
 film
 02:25 Subotom ujutro
 04:00 Normalan život, (R)
 04:45 Veterani mira, emisija
 05:30 Prizma, (R)
 06:50 Lijepom našom:
 Makarska

05:50 Najava
 05:55 Eko zona (R)
 06:25 Dim dam dum, crtani
 film
 06:30 Wot wot's, crtana serija
 06:40 Priče za sva vremena,
 crtana serija
 06:55 Matkova čudovišta,
 crtana serija
 07:10 Čarobnjakova kuća,
 serija za djecu
 08:05 Mala TV:
 --- Vedranovi velikani: Duje
 Banović
 --- Čarobna ploča: Širimo
 vidike! - Slikarske crtačke
 tehnike
 08:30 Moj ujak izvanzemaljac,
 američki film za djecu (R)
 09:55 Val d'Isere: Svjetski
 skijaški kup - veleslalom
 (M), prijenos 1. vožnje
 10:55 Dolina sunca, serija
 11:40 Dolina sunca, serija
 12:30 Kroz tvoje oči,
 dokumentarna serija (R)
 12:55 Val d'Isere: Svjetski
 skijaški kup - veleslalom
 (M), prijenos 2. vožnje
 13:55 Dan sa Zvezdicama,
 snimka koncerta
 15:40 Večer na 8. katu: Sviram
 da zaboravim, talk-
 show (R)
 16:20 Volim Hrvatsku
 17:40 Top Gear,
 dokumentarna serija

18:30 Simpsoni, serija
 18:50 Plivanje: EP - kratki
 bazeni, snimka
 20:00 Ljubavni jackpot,
 američki film
 21:35 Bijeg, američki film
 23:35 Scott i Bailey
 01:05 Garaža: Let 2 (R)
 01:35 Noćni glazbeni program

06:40 Zauvijek susjedi, R
 07:50 TV Izlog
 08:05 Lego Friends
 08:30 Peppa Pig, R
 08:50 Peppa Pig, crtana serija
 09:05 Lalaloopsy
 09:30 Winx club, R
 10:00 Mia i ja, crtana serija
 10:25 Pčelica Maja, crtana
 serija R
 10:55 Pčelica Maja
 11:20 Power Rangers samurai
 12:15 Zauvijek susjedi, serija
 13:25 Sjever i jug, mini-serija
 14:25 Nancy Drew, igrani film
 16:25 Stella, serija R
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Stella, serija R
 18:00 Provjereno R
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Mjesto udara, film
 21:50 Prljava istina, film
 23:45 Pretjerana sila 2, film
 01:35 Ubojstvo Jesseja Jamesa,
 igrani film
 04:20 Ezo TV, tarot show
 05:40 Dnevnik Nove TV R
 06:30 Kraj programa

06:45 RTL Danas, (R)
 07:30 Dodir prirode,
 poljoprivredna emisija (R)
 08:05 Virus attack
 08:25 Chuggington
 08:50 Aladdin
 09:20 Timon i Pumbaa
 09:50 TV prodaja
 10:05 Ekkluziv Tabloid,
 magazin (R)
 11:00 TV prodaja
 11:15 Galileo, zabavna/
 obrazovna emisija
 11:25 Čiča miča, ne(sretna) je
 priča 2 - TV premijera,
 igrani film, animirani
 13:55 Plan igre, igrani film,
 obiteljska komedija (R)
 16:10 Krv nije voda, serija
 17:05 Smrtonosnih 60
 17:45 Smrtonosnih 60
 18:30 RTL Danas
 19:15 Galileo, emisija
 20:00 Kako izdresirati zmaja
 - TV premijera, igrani
 film, animirani
 22:00 Svemirci s gornjeg kata,
 igrani film, obiteljska
 komedija

23.40 Ubojiti stroj, igrani film
01.35 Astro show,
02.35 RTL Danas, (R)
03.15 Kraj programa

NEDJELJA
15.12.2013.

08:04 Najava
08:20 Edouard i Caroline,
francuski film (Zlatna
kinoteka)
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:12 Press klub
11:00 Ubojstvo, napisala je
- serija
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Rijeka: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mir i dobro
15:40 Bijela ljepotica, serija
16:30 Vrtlaraica
17:00 Vijesti
17:17 Gospodin Selfridge,
serija
18:10 Volim Hrvatsku
19:30 Dnevnik
20:04 LOTO 6/45
20:11 Potjera, večernji kviz
21:00 Stipe u gostima,
humoristična serija
21:35 Damin gambit
22:20 Dnevnik 3
22:55 Klasika mundi
00:15 Edouard i Caroline,
francuski film
01:45 Press klub (R)
02:30 Nedjeljom u dva (R)
03:30 Damin gambit
04:10 Mir i dobro
04:40 Rijeka: More (R)
05:10 Plodovi zemlje (R)
06:00 Vrtlaraica

05:22 Najava
05:27 Normalan život, emisija
o obitelji (R)
06:12 Moomini, crtana
serija (R)
06:35 Tintinove pustolovine,
crtana serija
06:57 Roktave priče, crtana
serija
07:22 Dječja farma, crtana
serija
07:47 Mowgli, serija za djecu
08:12 Mala TV:
--:-- Tajni dnevnik patke
Matilde: Patkobebe
--:-- Laboratorij na kraju
svemira: Lebdeće
loptice (R)
08:35 Ni da ni ne: Hrvatska
u EU
09:25 Val d'Isere: Svjetski
skijaški kup - slalom

(M), prijenos 1. vožnje
10:20 Pozitivno
10:50 Portret Crkve i mjesta
11:00 Petrinja: Misa, prijenos
12:00 Biblija
12:10 Ružiona Specijal
12:25 Val d'Isere: Svjetski
skijaški kup - slalom
(M), prijenos 2. vožnje
13:20 Ples sa zvijezdama
15:30 Magazin LP
16:00 Nedjeljom lagano,
zabavno-sportska emisija
17:25 Košarka, ABA Liga:
Cibona - Široki, prijenos
19:10 Plivanje: EP u malim
bazenima, snimka
20:05 The Aviator, američki
film (ciklus spektakli)
23:00 Večer s Joolsom
Hollandom
00:00 Zatočena, mini-serija
01:25 INmusic festival 2013:
Atheist Rap
02:25 Noćni glazbeni program

06:30 Zauvijek susjedi, R
07:35 TV Izlog
07:50 Lego Friends, R
08:15 Peppa Pig, R
08:30 Peppa Pig, crtana serija
08:50 Lalaloopsy
09:15 Winx club, crtana serija
09:40 Mia i ja, crtana serija
10:10 čelica Maja, R
10:40 Pčelica Maja
11:05 Power Rangers samurai
12:00 Zauvijek susjedi, serija
13:10 Sjever i jug, mini-serija
14:10 Agatha Christie:
Pjenušavi cijanid, film
16:10 IN magazin vikend
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Lud, zbunjen, normalan
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Stella, serija 14/14
21:30 Pepeljugin priča 3, film R
23:20 Mjesto udara, film R
01:05 Prljava istina, film R
02:55 Legenda o Hispaniji,
serija
04:25 Sjever i jug, R
05:15 Dnevnik Nove TV R
06:05 Kraj programa

06:10 RTL Danas, (R)
06:50 Krv nije voda, serija (R)
07:45 Chuggington, serija
08:10 Virus attack, serija
08:30 Aladdin, serija (R)
08:55 Timon i Pumbaa, (R)
09:25 TV prodaja
09:40 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija
10:35 Dodir prirode,
poljoprivredna emisija
11:10 TV prodaja
11:25 Smrtonosnih 60, (R)

HTV 1 16.12.2013 18:55
Smogovci, serija za djecu
Godina proizvodnje: 1983.
Naslov epizode: STRAŠNO JE
DOBITI BRATA
Epizoda: 7.

Ljubav Dunje i Mazala sve više se hladi. Mazala »napada« nova školska kolegica Jasna, a oko Dunje se mota maturant s motorom. Mala Marina dobila je brata. Novorođenče Bimbo, obasuto pretjeranom roditeljskom pažnjom, uzurpira kućni

red obitelji. Marinu nitko više ne gleda i ne sluša, sve je podređeno prinovi. Marinini pokušaji da skrene roditeljsku pažnju na sebe uspijevaju samo djelomice. Kod Vragecovih Flek pristaje otići na roditeljski sastanak u školu Cobre i Štefeka. U školi se očekuje dolazak pisca za djecu. Dolazi do tipične situacije zamjene osoba: svi misle da je Flek pisac za djecu, dok se, na užas direktora i nastavnika, a na radost djece, ne otkrije istina. Nosonja i Mira s Dadom, Marinom i Bucom otkrivaju na obroncima Zagorja polje zasađeno marihuanom. Ubrzo dolaze i vlasnici na »žetvu« - Crni Džek i njegovo društvo... Uloge: Tomislav Štriga, Slavica Knežević, Damir Šaban, Ana Petričević, Ivica Zadro, Emil Glad, Slavko Brankov, Đorđe Rapajić, Mira Furlan, Edo Peročević, Biserka Ipša, Angel Palašev, Slavica Jukić, Dragan Despot; djeca: Mario Mirković, Željko Bilan i drugi.

12:05 Smrtonosnih 60,
dokumentarna serija (R)
12:45 TV prodaja
13:00 Kako izdresirati zmaja
- TV premijera, igrani
film, animirani (R)
14:55 Svemirci s gornjeg kata,
igrani film, obiteljska
komedija (R)
16:35 Krv nije voda, serija
17:35 RTL Extra Magazin,
showbiz emisija
18:30 RTL Danas
19:15 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija
20:00 Sam u kući, igrani film,
komedija
22:10 Kriza, serija
22:45 CSI: Miami, serija
23:40 CSI: Miami, serija
00:35 CSI: Miami, serija
01:30 Astro show
02:30 Ubojiti stroj, igrani film,
akcijski (R)
04:00 RTL Danas, (R)
04:40 Kraj programa

PONEDJELJAK
16.12.2013.

06:39 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatreperi,
telenovela
10:00 Vijesti
10:11 Na vodenome putu,
dokumentarna serija
11:00 Što vas žulja?
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s Vendavala
13:20 Glas domovine
13:45 Pogled preko granice -
Hrvati u BiH

14:10 Jezik za svakoga
14:20 Vijesti iz kulture (R)
14:30 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:45 Društvena mreža
16:00 Puna kuća Raftera,
serija
17:00 Vijesti
17:15 Hrvatska uživo
18:06 I to je Hrvatska: Trg
svetog Marka
18:20 Potrošački kod
18:55 Smogovci, serija za
djecu
19:30 Dnevnik
20:05 TV Bingo
20:25 Let nad Hrvatskom,
popularnoznastvena
serija
21:00 Fokus
21:55 Snivaj zlato moje, serija
22:45 Dnevnik 3
23:10 Vijesti iz kulture
23:20 Ne naginji se van, ciklus
hrvatskog filma
01:00 Gloria Gaynor &
I.Gamulin Gianni,
snimka koncerta (1.dio)
01:50 Potrošački kod (R)
02:20 Fokus
03:15 Glas domovine (R)
03:40 Što vas žulja?
04:25 Pogled preko granice -
Hrvati u BiH (R)
04:50 I to je Hrvatska: Trg
svetog Marka
05:05 Hrvatska uživo
05:55 Luda kuća, TV serija

06:45 Najava
06:50 Mala TV:
06:51 TV vrtić: Vesela vrba
07:03 Tri strašna zmaja: Božić
dolazi
07:05 Čarobna ploča: Sedam
kontinenta - Sjeverna
Amerika
07:20 Feliksova pisma

07:45 Linusov Božić, serija
08:10 Životinje iz kutije,
serija za djecu
08:35 Zvjerinjak na kraju sela,
serija za djecu
09:00 Školski sat
09:45 Ton i ton: Jednostavno
i složeno
10:00 Briljanteen
10:40 Dr. Oz, talk-show
11:50 Hotel dvorac Orth,
serija
12:40 Kriške sira,
dokumentarna serija
13:05 Tuda žena, američko-
kanadski film
14:30 Glazba, glazba
14:45 Degraasi, serija
15:10 Divlji u sreću, serij
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:15 Dok vas nije bilo...,
dokumentarna serija
18:10 Svaki dan dobar dan:
Beskućnici
18:50 Dr. Oz (3), talk-show
19:30 Mala TV:
19:31 TV vrtić: Vesela vrba
20:00 Roditelji i djeca, serija
20:45 Top Gear,
dokumentarna serija
21:40 Mildred Pierce, serija
22:35 C.S.I.: Las Vegas, serija
23:20 Fringe (3), serija
00:05 Seks i grad, serija
00:35 Noćni glazbeni program

06:00 Monsuno, crtana serija
06:25 Lalaloopsy
06:50 Traktor Tom
07:05 Štrumpfovi
08:00 Pčelica Maja
08:15 TV izlog
08:30 Ninja ratnici, serija R
09:05 Zauvijek susjedi,
serija R
10:15 TV izlog
10:30 Milost, serija R

11:35 Suze Bospora, serija R
 12:35 IN magazin vikend R
 13:25 Zora dubrovačka, serija R
 14:20 Navy CIS, serija
 15:15 Ninja ratnici, serija
 15:45 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 In magazin
 18:15 Suze Bospora, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Zora dubrovačka, serija
 21:00 Milost, serija 16/30
 22:15 Lud, zburjen, normalan
 23:15 Večernje vijesti
 23:35 Tijelo od laži, igrani film
 02:00 Legenda o Hispaniji, serija
 03:30 Ezo TV, tarot show
 04:30 Sutkinja Maria Lopez, serija
 04:55 Dnevnik Nove TV R
 05:45 Kraj programa

06:25 RTL Danas
 07:10 Yu-Gi-Oh!
 07:35 Moji džepni ljubimci
 07:55 Virus attack
 08:15 TV prodaja
 08:30 Snažne žene, serija (R)
 09:20 Tko će ga znati!, game show (R)
 10:10 TV prodaja
 10:25 RTL Extra Magazin, showbiz emisija (R)
 11:15 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
 12:25 Avenida Brasil, serija
 13:30 Snažne žene, serija
 14:25 Sam u kući, igrani film, komedija (R)
 16:30 RTL Vijesti
 16:45 Tko će ga znati!, game show
 17:30 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:15 Tog se nitko nije sjetio!
 20:00 Tajne, dramska serija
 21:10 Tri, dva, jedan - peci!, kulinarski show
 22:30 U 3 i 10 za Yumu, igrani film, vestern
 00:45 RTL Vijesti
 01:10 Kriza, serija (R)
 01:50 CSI: Miami, serija (R)
 02:40 Astro show
 03:40 RTL Danas, (R)
 04:25 Kraj programa

**UTORAK
17.12.2013.**

06:39 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti

08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:15 Kad srce zatreperi
 10:00 Vijesti
 10:11 Na vodenome putu, dokumentarna serija
 11:00 Što vas žulja?
 11:45 Jezik za svakoga
 12:00 Dnevnik 1
 12:33 Nasljednica s Vendavala
 13:15 Reporter
 14:10 Jezik za svakoga
 14:20 Vijesti iz kulture (R)
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:45 Društvena mreža
 16:00 Puna kuća Raftera
 17:00 Vijesti
 17:15 Hrvatska uživo
 18:06 I to je Hrvatska: Stari grad Sisak
 18:20 Pravilo 72
 18:55 Smogovci, serija
 19:30 Dnevnik
 20:05 Potjera, večernji kviz
 20:55 Pogledi - dokumentarni film

22:00 Snivaj zlato moje, serija
 22:50 Dnevnik 3
 23:25 Zdravo društvo
 00:10 Gloria Gaynor & I.Gamulin Gianni, snimka koncerta (2.dio)

01:00 Pravilo 72 (R)
 01:30 Let nad Hrvatskom, popularnoznanstvena serija
 02:00 Zdravo društvo
 02:45 Duhovni izazovi
 03:15 Jezik za svakoga (R)
 03:25 Jezik za svakoga (R)
 03:35 Što vas žulja?
 05:05 Hrvatska uživo
 05:55 Luda kuća, TV serija

06:45 Najava
 06:50 Mala TV:
 06:51 TV vrtić: Zimski san
 07:02 Krtić prikazuje: Kuća, ključ, obitelj
 07:05 Ninin kutak: Ruža, pahuljica od papirnate maramice
 07:10 Profesor Baltazar: Gusarski problem
 07:20 Feliksova pisma
 07:45 Linusov Božić, serija
 08:10 Životinje iz kutije, serija za djecu
 08:35 Zvjerinjak na kraju sela, serija za djecu
 09:00 Školski sat
 09:45 Svaki dan dobar dan: Beskućnici
 10:25 Dr. Oz, talk-show
 11:05 Dok vas nije bilo..., dokumentarna serija
 11:50 Hotel dvorac Orth
 12:35 Kriške sira, dokumentarna serija
 13:00 Osumnjičena, američki film (R)
 14:45 Degrassi, serija

15:10 Divlji u srcu, serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Školski sat
 17:15 Dok vas nije bilo..., dokumentarna serija
 18:05 Svaki dan dobar dan: Služba spašavanja
 18:45 Dr. Oz (3), talk-show
 19:25 Mala TV:
 19:26 TV vrtić: Zimski san
 19:37 Krtić prikazuje: Kuća, ključ, obitelj
 19:40 Ninin kutak: Ruža, pahuljica od papirnate maramice
 19:45 Profesor Baltazar: Gusarski problem
 20:00 Dan HOO-a, prijenos
 21:15 Životinjske nastambe, dokumentarni film
 22:10 Mildred Pierce, serija
 23:05 C.S.I.: Las Vegas, serija
 23:50 Fringe (3), serija
 00:35 Seks i grad, serija
 01:05 Noćni glazbeni program

05:55 Monsuno, crtana serija
 06:20 Lalaloopsy, R
 06:45 Traktor Tom
 07:00 Štrumpfovi
 07:55 Pčelica Maja
 08:05 TV izlog
 08:20 Ninja ratnici, serija R
 08:55 TV izlog
 09:10 Zauvijek susjedi, R
 10:20 Milost, serija R
 11:35 Suze Bospora, serija R
 12:35 IN magazin R
 13:25 Zora dubrovačka, R
 14:20 Navy CIS, serija
 15:15 Ninja ratnici, serija
 15:45 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 In magazin
 18:15 Suze Bospora, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Zora dubrovačka, serija
 21:00 Milost, serija 17/30
 22:15 Lud, zburjen, normalan
 22:50 Večernje vijesti
 23:10 Harold i Kumar: Bijeg iz Guantanamo, film
 01:15 Legenda o Hispaniji, serija
 02:50 Ezo TV, tarot show
 03:50 Sutkinja Maria Lopez
 04:15 Dnevnik Nove TV R
 05:05 Kraj programa

06:00 RTL Danas, (R)
 06:45 Yu-Gi-Oh!
 07:10 Moji džepni ljubimci
 07:30 Virus attack
 07:50 TV prodaja
 08:05 Snažne žene, serija (R)
 09:00 Tko će ga znati!, (R)
 09:50 TV prodaja
 10:05 Ekkluziv Tabloid, (R)

10:55 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
 12:05 Avenida Brasil, serija
 13:05 Snažne žene, serija
 14:05 Tajne, serija (R)
 15:05 Tri, dva, jedan - peci!, kulinarski show (R)
 16:30 RTL Vijesti
 16:45 Tko će ga znati!
 17:30 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:15 Tog se nitko nije sjetio!
 20:00 Tajne, dramska serija
 21:10 Tri, dva, jedan - peci!
 23:30 Dvanaest muškaraca za Božić - TV premijera, film, romantična komedija
 00:10 RTL Vijesti
 00:40 U 3 i 10 za Yumu, igrani film, vestern (R)
 02:55 Astro show, show
 03:55 RTL Danas, (R)
 04:35 Kraj programa

**SRIJEDA
18.12.2013.**

06:39 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:15 Kad srce zatreperi
 10:00 Vijesti
 10:11 Na vodenome putu
 11:00 Što vas žulja?
 11:45 Jezik za svakoga
 12:00 Dnevnik 1
 12:33 Nasljednica s Vendavala
 13:15 Reporter
 14:10 Jezik za svakoga
 14:20 Vijesti iz kulture (R)
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:45 Društvena mreža
 16:00 Puna kuća Raftera
 17:00 Vijesti
 18:06 I to je Hrvatska: Dioklecijanova palača
 18:20 Eko zona
 18:55 Smogovci, serija
 19:30 Dnevnik
 20:04 LOTO 7/39
 20:10 Agroturizam Konavle, Istra, Baranja - dokumentarni film
 21:05 Paralele
 21:35 Pola ure kulture
 22:00 Snivaj zlato moje, serija
 22:50 Dnevnik 3
 23:25 O ljudima i bogovima, francuski film (Kino Europa)
 01:25 D. Warwick & I.Gamulin Gianni, snimka koncerta
 02:35 Dokumentarni film
 03:25 Što vas žulja?
 04:10 Paralele
 04:40 Eko zona (R)
 05:10 Hrvatska uživo

06:00 Ljubav u zaleđu

06:44 Najava
 06:49 Mala TV:
 06:50 TV vrtić: Gospodica pitalica
 07:03 Tri strašna zmaja: Božić dolazi
 07:05 Jirka i bijeli miševi, češka drama za djecu
 07:20 Feliksova pisma
 07:45 Linusov Božić, serija
 08:10 Životinje iz kutije
 08:35 Zvjerinjak na kraju sela
 09:00 Školski sat
 09:45 Svaki dan dobar dan: Služba spašavanja
 10:25 Dr. Oz, talk-show
 11:05 Dok vas nije bilo..., serija
 11:50 Hotel dvorac Orth, serija
 12:35 Kriške sira, dokumentarna serija
 13:00 Loš sin, američki film (R)
 14:25 Glazba, glazba...
 14:45 Degrassi, serija
 15:10 Divlji u srcu, serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Školski sat
 17:15 Dok vas nije bilo...
 18:05 Svaki dan dobar dan: Ljubav preko interneta
 18:45 Vaterpolo, EL: Jug CO - ZF-EGGER, prijenos
 20:05 Roditelji i djeca, serija
 20:50 Simpsoni, serija
 21:20 Oluja bez oblaka, američki film
 23:29 Fringe, serija
 00:14 Seks i grad, serija
 00:44 Noćni glazbeni program

05:25 Monsuno, crtana serija
 05:50 Lalaloopsy, R
 06:15 Traktor Tom
 06:30 Štrumpfovi
 07:25 Pčelica Maja
 07:35 TV izlog
 07:50 Ninja ratnici, serija R
 08:25 Zauvijek susjedi, serija R
 09:35 TV izlog
 09:50 Milost, serija R
 11:05 Suze Bospora, serija R
 12:05 IN magazin R
 12:55 Zora dubrovačka, serija R
 13:50 Navy CIS, serija
 15:45 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 In magazin
 18:15 Suze Bospora, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Zora dubrovačka, serija
 21:00 Milost, serija 18/30
 22:15 Lud, zburjen, normalan
 22:50 Večernje vijesti
 23:10 Zodijski, igrani film
 02:10 Legenda o Hispaniji

03:40 Ezo TV, tarot show
04:35 Dnevnik Nove TV R
05:25 Kraj programa

06.00 RTL Danas, (R)
06.45 Yu-Gi-Oh!
07.10 Moji džepni ljubimci
07.30 Virus attack
07.50 TV prodaja
08.05 Snažne žene, serija (R)
09.00 Tko će ga znati!
09.50 TV prodaja
10.05 Ekkluziv Tabloid, (R)
10.55 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
11.50 TV prodaja
12.05 Avenida Brasil, serija
13.05 Snažne žene, serija
14.05 Tajne, serija (R)
15.05 Tri, dva, jedan - peci!, kulinarski show (R)
16.30 RTL Vijesti
16.45 Tko će ga znati!, game show
17.30 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.15 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20.00 Tajne, dramska serija
21.10 Tri, dva, jedan - peci!, kulinarski show
22.30 Duh Božića - TV premijera, igrani film, komedija
00.10 RTL Vijesti
00.40 Dvanaest muškaraca za Božić, igrani film, romantična komedija (R)
02.20 Astro show, show
03.20 RTL Danas, (R)
04.05 Kraj programa

ČETVRTAK 19.12.2013.

06:30 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:11 Na vodenome putu
11:00 Što vas žulja?
11:45 Abeceda zdravlja
12:00 Dnevnik 1
12:33 Nasljednica s Vendavala
13:15 Reporter
14:10 Abeceda zdravlja
14:20 Vijesti iz kulture (R)
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Društvena mreža
16:00 Puna kuća Raftera
17:00 Vijesti
17:15 Hrvatska uživo
18:06 I to je Hrvatska: Nacionalna i sveučilišna knjižnica
18:20 Turistička klasa
18:55 Smogovci, serija
19:30 Dnevnik
20:05 Večer na 8. katu, talk-show
20:50 Labirint, unutrašnje politički magazin
21:40 Borgen - sjedište moći, serija
22:45 Dnevnik 3
23:20 Drugi format
00:00 A.Oxa & I.Gamulin Gianni, snimka koncerta

01:05 Večer na 8. katu, talk-show
01:45 Labirint, unutrašnje politički magazin
02:30 Drugi format
03:10 Turistička klasa
03:40 Što vas žulja?
04:30 Reprizni program
05:10 Hrvatska uživo
06:00 Ljubav u zaleđu

06:44 Najava
06:49 Mala TV:
06:50 TV vrtić: Rukavice
07:00 Profesor Baltazar: Svirka za Mirka
07:10 Laboratorij na kraju svemira: Elektromagneti
07:20 Feliksova pisma, crtana serija
07:45 Linusov Božić, serija
08:10 Životinje iz kutije, serija za djecu
08:35 Zvjerinjak na kraju sela, serija za djecu
09:00 Školski sat
09:45 Svaki dan dobar dan: Ljubav preko interneta
10:25 Dr. Oz, talk-show
11:05 Dok vas nije bilo..., dokumentarna serija
11:55 Hotel dvorac Orth
12:40 Kriške sira, dokumentarna serija
13:05 Rođeni prvak, američki film (R)
14:45 Degraasi, serija a mlade
15:10 Divlji u srcu, serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:15 Dok vas nije bilo...,

18:10 Svaki dan dobar dan: Božić u mom domu
18:50 Dr. Oz (3), talk-show
19:30 Mala TV:
19:31 TV vrtić: Rukavice
19:38 Profesor Baltazar: Svirka za Mirka
19:48 Laboratorij na kraju svemira: Elektromagneti
20:00 Roditelji i djeca, serija
20:45 Simpsoni, serija
21:10 Škola za frajere, američki film
22:50 Fringe, serija
23:35 Seks i grad, serija
00:05 Noćni glazbeni program

05:25 Monsuno, crtana serija
05:50 Lalaloopsy
06:15 Traktor Tom
06:30 Štrumpfovi
07:25 Pčelica Maja
07:35 TV izlog
07:50 Sutkinja Maria Lopez, serija 74/130
08:25 Zauvijek susjedi, R
09:35 TV izlog
09:50 Milost, serija R
11:05 Suze Bospora, serija R
12:05 IN magazin R
12:55 Zora dubrovačka, R
13:50 Navy CIS, serija
15:45 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:15 Suze Bospora, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Zora dubrovačka, serija
21:00 Milost, serija 19/30
22:15 Provjereno
23:25 Večernje vijesti

23:45 Razotkrivanje, film
02:15 Legenda o Hispaniji, serija 8/8
03:45 Ezo TV, tarot show
04:35 Dnevnik Nove TV R
05:25 Kraj programa

06.00 RTL Danas, (R)
06.45 Yu-Gi-Oh!
07.10 Moji džepni ljubimci
07.30 Virus attack
07.50 TV prodaja
08.05 Snažne žene, serija (R)
09.00 Tko će ga znati!, game show (R)
09.50 TV prodaja
10.05 Ekkluziv Tabloid, (R)
10.55 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
12.05 Avenida Brasil, serija
13.05 Snažne žene, serija
14.05 Tajne, serija (R)
15.05 Tri, dva, jedan - peci!, kulinarski show (R)
16.30 RTL Vijesti
16.45 Tko će ga znati!, game show
17.30 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.15 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20.00 Tajne, dramska serija
21.10 Tri, dva, jedan - peci!, kulinarski show (R)
22.30 CSI: Miami, serija
23.25 CSI: NY, serija
00.15 CSI, seija
01.15 RTL Vijesti
01.40 Astro show
02.40 RTL Danas, (R)
03.25 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 13,05 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populane melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorokom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorokom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorokom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

Božićni i novogodišnji popust za pretplatu

na tjednik **30%**

na internet izdanje **50%**

na knjige **30%**

LEONA ROGIĆ, KLIZAČICA

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Sanjam dvostruki aksl

**Prijelaz u stariji
natjecateljski rang traži
i složenije sastave**

na Leona, s kojom smo razgovarali neposredno nakon njezina nedjeljnog treninga.

KADETKINJA A KATEGORIJE

Do ove sezone Leona je nastupala u pionirskoj konkurenciji, ali je sada ušla u stariji natjecateljski rang kadetkinja A kategorije, gdje će se natjecati i s dvije godine starijim djevoj-

Podrška roditelja

Iza Leoninih lijepih rezultata stoji i velika podrška njezinih roditelja, koji je prate na svim treninzima i natjecanjima i čine sve kako bi se što bolje klizački usavršavala.

a uskoro slijede i prve natjecateljske provjere.«

PRVO NATJECANJE, PRVENSTVO SRBIJE

Treninzi su jedno, a službeni nastupi nešto posve drugo. Jer, kada dođu one dvije i pol minute pred sucima, više nema mogućnosti za popravni.

»Za predstojeće prvenstvo Srbije, ovoga vikenda u Beogradu, imam pripremljen novi sastav koji ću klizati uz zvučnu podlogu kineske glazbe iz jednog dalekoistočnog filma. Što se tiče tehničkih elemenata bit će tu šest obveznih skokova, dvije piruete i koraci, pa svakodnevno nastojim sve to uvježbati do najbolje moguće mjere. Jedini problem mi je vrijeme, jer mi nedostaju dva mjeseca leda, koliko mi bježe druge konkurentice za najviši plasman. No, unatoč ovom problemu truditi ću se dati sve od sebe i postići što bolji plasman.«

NOVOGODIŠNJA ŽELJA

Bliži se oproštaj od stare i doček nove 2014. godine. Kakva je Leonina klizačka novogodišnja želja?

»Dvostruki aksl. Uporno ga vježbam na svakom treningu i mislim kako sam mu sve bliža i bliža, ali kada ću ga uspjeti izvesti, vidjet ćemo. Također, željela bih što prije usavršiti i one teže skokove, jer se sve to skupa zbraja na svakom natjecanju. Vrijedno treniram pod stručnim nadzorom trenerice Maše Stantić i mislim kako će se marljivi trud isplatiti kroz postignute rezultate«, zaključila je kraći razgovor na početku nove klizačke sezone u Subotici, talentirana klizačica Spartaka Leona Rogić.

Zapaženim rezultatima na domaćim i inozemnim klizačkim natjecanjima mlada subotička klizačica Leona Rogić skrenula je pozornost stručnjaka na svoj veliki talent. Učenica petog razreda OŠ »Kizur Istvan« iz Subotice prošlog je petka ponovno zakoračila na subotički led i sada je pred njom pupno treninga u nastojanju da što brže nadoknadi izgubljene mjesece bez ledene plohe. Jer, nažalost, samo Subotica još uvijek nema pokriveno klizalište, a sve njezine rivalke iz ostalih gradova Srbije, o inozemnim da i ne govorimo, već nekoliko mjeseci treniraju u idealnim uvjetima za rad.

Za razliku od njih, talentirana Subotičanka na led pod otvorenim nebom (po snijegu, vjetru, pa čak i kiši op.a.) izlazi ranim jutrom ili u ranim poslijepodnevnim satima, kada su jedini termini umjetničkog klizanja.

»Klizanje jako volim i nikada mi nije teško otići na trening, bilo u koje vrijeme i pod bilo kojim vremenskim uvjetima. Žao mi je samo što leda imamo svega nekoliko mjeseci, tri ili najviše četiri tijekom zimskog razdoblja. Ja sam sezonu započela prošlog petka, a sve moje protivnice klizaju još od početka rujna, pa moram ubrzano raditi kako bih ih dostigla«, kaže nasmijana

čicama. Kako se tijekom ljetne tzv. suhe sezone pripremala za predstojeća natjecanja, mlada klizačica subotičkog Spartaka veselo odgovara:

»U nedostatku leda, tijekom ljetnih mjeseci vozila sam rolere i bavila se atletikom kao preporučenim dopunskim sportovima za klizačice, a da ne bih potpunosti izgubila osjećaj leda, pohađala sam kampove u Slovačkoj i Mađarskoj. Na ovim stručno-praktičnim okupljanjima mladih klizačica i klizača iz ovog dijela Europe naglasak je bio na učenju osnovnih koraka i usavršavanju glavnih elemenata iz kojih se sastoji obvezni klizački sastav. S obzirom da sam sada ušla u stariju natjecateljsku skupinu, sve naučeno se sada mukotrpno uvježbava,

POGLED S TRIBINA

Otvaranje SP-a

Voljom ždrijeba u prvom susretu sljedećeg Svjetskog nogometnog prvenstva u Brazilu 2014. godine Hrvatska će na otvaranju igrati protiv momčadi domaćina. Peterostrukog prvaka i najatraktivnije reprezentacije otkada postoji igra nogom i loptom na dva gola. Svrstana u skupinu A (Brazilu je bilo unaprijed rezervirano mjesto A1), a izvučena pod rednim brojem 2, Hrvatska nogometna reprezentacija je dobila privilegij i počast zaigrati u susretu koji svi već četiri godine željno očekuju. Susret otvaranja najgledanijeg sportskog događaja, koji bi prema prvim procjenama trebalo gledati više od 2 milijarde gledatelja širom našeg planeta.

Prilika je to za jedinstvenu promidžbu lijepe male države na obalama Jadranskog mora, posljednje primljene članice Europske unije, jer i oni koji još nisu čuli za Hrvatsku, odnosno Croatiju, sada će zasigurno čuti. Nema bolje niti jače reklame za promicanje turizma i krasota jedne zemlje od Svjetskog prvenstva, jer su najbolji i najkvalitetniji turisti upravo navijači s nogometnih tribina. Jer, na SP-u u Brazilu neće biti huligana, nego onih pravih, istinskih ljubitelja nogometa i njihovih obitelji iz cijeloga svijeta. Putnika željnih lijepih destinacija, dobre morske gastronomije, ljubaznih domaćina, prekrasnih plaža i čistog mora.

Ne, ne pričamo sada o Brazilu, nego o Hrvatskoj. O njegovim ljepotama svijet već dobro zna, ali Hrvatsku tek treba otkriti.

Dobrom igrom na spektakularnom uvodnom susretu predstojećeg Mundiala, momčad izbornika Nike Kovača učinit će više nego svi turistički djelatnici zajedno. Devedeset minuta besplatne reklame na svim važnijim televizijskim postajama (ekskluzivno pravo emitiranja imaju državne nacionalne televizije), veliki je dar i trebalo bi iskoristiti na najbolji mogući način.

Ništa manja prilika nisu ni ostali susreti u skupini A, protiv Meksika i Kameruna. I njih će, zasigurno, gledati nekoliko stotina milijuna gledatelja.

Ždrijeb je doista bio na hrvatskoj strani...

D. P.

NOGOMET

Hajduk posustaje

Neodlučenim rezultatom na gostovanju kod Zadra (1-1), Hajduk sada zaostaje tri boda iza vodećeg Dinama koji je zabilježio uvjerljivu pobjedu protiv Osijeka (4-1) i ima susret manje.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik R«S broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, Subotica - Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja Projekta: Bazna stanica mobilne telefonije »SU-Mala Bosna« - SU39 čija realizacija se planira na katastarskoj parceli 39979 KO Donji grad u Maloj Bosni.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, »Telekom Srbija« a.d, Beograd, Takovska br. 2, može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat, Stare gradske kuće, soba 226 u periodu od 13.12.2013.godine do 23.12.2013, u vremenu od 10 do 12h.

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u gore navedenom roku, ovom nadležnom tijelu mogu dostaviti svoje mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovođa i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rs

e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Primila bih na dvorbu, spremanje ili druge kućne poslove. Tel.: 065/531-99-28.

Iznajmljivanje čokoladne fontane za rođendane, vjenčanja i razne druge prigode. Tel.: 069/524-7860.

Prodajem kozje mlijeko i sireve u Subotici. Tel.: 064 2380088.

Prodajem vijetnamske svinje i švicarske patuljaste koze. Tel.: 064 2380088.

Nudim uslužno kuhanje domaćeg sapuna, sirovina osigurana. 50 posto gotovog sapuna nudim osobi koja poznaje tehnologiju. Tel.: 069 2887213.

Prodajem stan u Zagrebu – Gajnice, 52,80m² + ostava u podrumu. Stan ima 2 sobe, kuhinju, kupao-
nu, wc, predsoblje, terasu. Neposredna blizina vrtića, škole, ambulante, tržnice i ostalih sadržaja. Tel.: 064-3690680.

Izrađujem po narudžbi ručno šivene tradicionalne ženske bunjevačke, šokačke, mađarske i bizovačke papuče. Tel.: 064 0543720.

Povoljno dekoriranje dvorana za vjenčanja i rođen-
dane, izrada perlica za zvanice, poklon korpe i deko-
rativno pakiranje darova. Tel.: 064 0543720.

Prodajem ulični dio obiteljske kuće. U jednom dije-

lu potrebna adaptacija. Postoji struja, voda, kanaliza-
cija, kablovska. U najljepšem je dijelu Kertvaraša. Cijena 40.000 eura. Tel.: 024 572-875, 063 8838747, 069 0094246.

Prodajem salaš i 2 jutra zemlje kod željezničke sta-
nice Ljutovo, Mažuranićeva 21. Tel.: 061 2358099.

Prodajem brašno TIP 500, TIP 400 meko i oštro od
1, 5, 25 kg. Tel.: 024562-415 ili 064 2779948.

Mijenjam 2 jutra zemlje i salaš u Ljutovu za garso-
njeru u Subotici. Tel.: 061 2358099.

Prodajem brašno T-500 krušno, T- 400, čisto i T-
400 oštro. Po narudžbi pečem domaći kruh. Tel.: 024
562-415 ili 064 2779948.

Prodajem bojler 10 litara, aspirator i električnu bici-
klu malu. Tel.: 024 562-415 ili 064 2779948.

Prodajem kuću-vikendicu na obali jezera Palić. Tel.:
062 8687964.

Prodajem kuću u Gornjem Tavankutu, 120 m²,
sendvič zid, etažno grijanje s okućnicom, Tel.: 061
1478823.

Prodajem noviju kuću iza Dudove šume, trosobnu s
dvorištem, dodatnim prostorijama i garažom. Cijena
po dogovoru. Tel.: 064 2525946

Prodajem zemlju 5,62 ha od 2 parcele (cca 10
jutara), Šupljak (ko Palić), 3 km iza stare škole,
produžetak senčanske ljetnje ceste, uz kanal. Cijena:
63.000 eura. Tel.: 061 2724822 i 063 1648043.

Izdajem opremljen stan veličine 25 m četvornih sa
zasebnim ulazom. Ulica Branka Pešića 41, Zemun.
Dogovor na broj telefona 011 3077036 ili 011
2104257.

Povoljno prodajem manje skladište, podrum i
tavanski prostor. Veliko dvorište pogodno za parkira-
nje kombija, kamiona i za auto plac, kod autobusnog
kolodvora u Subotici. Tel.: 064 9640745.

Odmor u Vrbovskoj, otok Hvar, povoljno. Tel.: 063
7139337.

Prodajem 3 motike placa (2 km udaljen) iza
Crvenog sela, blizu somborske ceste (10.000 eura)
Tel.: 024 532570.

Prodajem starinsku spavaću sobu »čistu sobu«,
stol, stolice, razna bunjevačka ruha: sefire, sukna,
pregače, marame, ponjave, čaršave, muške čačšire,
čizme (br. 43) i sl. Tel.: 024 528682.

Prodajem traktorsku prskalicu RAV 440 eura, zob,
starinska klupa, dolaf, ormani. Tel.: 024 532570.

Prodajem dvorišni stan 43 m² u Petrovaradinu. Tel.:
060 5450440.

Prodajem štrikači stroj stolni »Empisal«, skoro nov.
Tel.: 5742-136 Odžaci.

Povoljno izdajem manje skladište, podrum i tavan-
ski prostor, veliko dvorište pogodno za parkiranje
kombija, kamiona i za auto-plac, kod autobusnog
kolodvora u subotici. Tel.: 064 9640745.

Hrvatska likovna udruga
»CroArt« prodaje umjetničke
slike, djela članova udruge.
Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge.
Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218;
e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi« VAŽIDO 23.12.2013.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika,
I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih
oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono
što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darova-
ti. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa
je priloženi kupon kojega objavljujemo u
svakom broju »Hrvatske riječi«.
Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više
od 30 riječi.

Uredništvo

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić (zsaric@hrvatskarijec.rs)

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
(dbpalkovic@hrvatskarijec.rs)
Slavica Mamužić (novinarka) (smamuzic@hrvatskarijec.rs)
Dražen Prčić (sport i zabava) (dprcic@hrvatskarijec.rs)
Željka Vukov (društvo) (zvukov@hrvatskarijec.rs)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)
Suzana Darabašić (dopisništvo Šid)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija
u publikaciji Biblioteka
Matije criske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO: IMENDAN NIKOLI JARAMAZOVIĆU

Koncert na imendan

Nikola Jaramazović, vokal i basprim tamburaškog sastava »Ravnica«, dvostruko slavi imendan. Štuje svetog Nikolu Tavelića, prvog hrvatskog sveca, ali isto tako i svetog Nikolu – Mikulaša, koji dobroj djeci donosi darove. Mikulaš, biskup iz Male Azije, bio je siroče, pomagao

je nevoljnima i širio vjeru, činio čudesa. S obzirom da je umro na datum 6. prosinca, časti se na taj dan. I razgovor, uz čestitke, s Nikolom Jaramazovićem vodimo 6. prosinca, ali to obavljamo telefonski. Razlog je bio nastup »Ravnice« tog dana na koncertu *Zvonka Bogdana* u beogradskom Madlenianumu u okviru obilježavanja »Dana Vojvodine u Beogradu«.

Međutim, Nikolu i »Ravnicu« čeka još puno uzbuđenja. Oni su prije nekog vremena prihvatili poziv *Aleksandra Milića Milija*, uspješnog i uvaženog

beogradskog glazbenog producenta rođenog u Osijeku, koji je tvorac mnogih hitova. Njenov prvi hit bio je duet *Harija Varešanovića* i *Harisa Džinovića* »Ja ne pijem«. Suraduje s brojnim pjevačima iz Srbije, te je ustanovio vlastitu diskografsku kuću Miligram music. Mili je upravo uglazbio novu pjesmu kojom glazbeno spaja sjever i jug Srbije. Sjever predstavljaju tamburaši »Ravnice«. »Suradnja je počela i intenzivira se. Mili je imao ideju pjesmom povezati sjever i jug, stoga Vojvodinu predstavljaju tamburaši Ravnice, a jug trubači *Dejana Petrovića*. Već smo snimili jednu numeru, pjesma je lijepa, imali smo tamburaške dionice, bili smo glazbena pratnja. Do konca godine pjesma i novi CD će biti predstavljeni javnosti«, kaže Nikola.

Što se tiče blagdana tijekom kojeg smo razgovarali, Jaramazović ističe: »Slavim i prethodni imendan na dan sv. Nikole Tavelića, ali isto tako primam čestitke i 6. prosinca. To je snaga starih običaja i naše vjere, onih na nebu koji se mole za nas. Drago mi je što imam i takav odnos s ljudima iz svoje okoline, što to nisu samo veze zasnovane na materijalnim odnosima, već što se temelje i na duhovnosti.«

Kao što vidimo, tradicija se odlično drži i u uvjetima profesionalnog show-biznisa. Čestitamo!

Nikola Perušić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Zakolenčen pivac

Piše: Branko Ivković

Faljniš čeljadi, jevo ja baš ušu u litnju kujnu malo da danem dušom i zapalim jednu zavijanicu. Av al sam se natrčeo otac ga njegov, vako nisam trčeo ni kad sam bijo deran kad smo vijali krpenjaču kod bač Grge Gabrića na salašu. Pitajte šta sam radio? Ta natantala me ova moja da povučemo pive po salašu, imade ji fajin pa samo mordave kokoške, a nisu još za klanje, niki su mršavi pa klijavi kugod da su ji u Aušvicu ranili. Bome neće bit bogat pivčiji paprikaš za Materice i Božić već onaki siromaški i koščurav. A mi rešili da ji povučemo i zakolenčimo, onda se mogu šetat, a ne tiskadu na kokoške i manje se vošte, malo manile pa na duže njim svest noge. Aha, al triba to bome i uradit, mi nji zatvorili tarabama u košinjac, a oni svalili tarabe pa biž po avliji, ta brže trčidu neg onaj maratonac, ja za njima i dok nisam povučo sav sam se osapuno. Vidim ja čeljadi da ću morat razorat po avlije, nije vako veliko za me, a ovi mladi baš ji briga za ledinu, oni bi samo lipo se namundurit, skupe cigarete i lofrat po tim njevim »kafićima« što ne znadem zašto se zovedu kafići kad imade samo pića, valjda triba da su onda pićići, no neću o tim nek ji zovedu kako oćedu, al nek mislidu malo i o salašu majkuša mu. Bože samo kad se sitim na svačijem salašu u Ivković šoru, a i u drugim šorovima bilo skike i diči-je vike, a škula puna dice. Sad je šor pust kugod moj buđelar, ova mlađarija oplela i po trist lita i ni ne sanja o ženidbi, čast ritkim izuzetkima, samo poli-

tikuju, te nema ovo te nema ono. Već sam bisan, ta kugod da je kadgod bilo sve oma, pa oženi se pa polagano stvaraj, kažem ovim mojim. On se samo smije i divani – bačo ti si kandar oslipijo pa nevdiš kaka je država? No doduše ima malkoc i pravo, država je dosta šugava, nako ko mator pulin u lito kad se ofuca i ostane brez vune, al nije to razlog da se čovik prida, pa nalte? To jeste da je naizmišljano sto čudesa koje triba debelo plaćat i oš neš natiradu te, ta šta ne? Jevo vite ja napriliku neću tu niku televiziju od sto programa, ta šta će mi očin kad gledim samo jedan, nemožem pratit na dvi strane, a ako neš ondak si i uvat i rogat, a da ne divanimo o drugim, toliko se ti računa natantalo da si ni sam ni svoj. Eto u subatu uveče ja se baš kupam kad zvoni telefon i jedna će »Mi smo ti i ti, osvojili ste prvu nagradu dobit ćete ako odete na promociju tamo i tamo.« Ja naki nasapunan šalitra će mi bojim se otanjit kožu, kažem njozi bisno. »Ta slušaj ti mene mlada vamo, ja u životu nisam ništa osvojijo, još ni ženu, i nju su mi bačo i nana komendirali i doveli, a više nikad da me nisi zvala na telefon s vakim poslom sveca ti uncuc-kog, još i subatom, ta idi pa se divojči a mani se komendije sa starijim čovikom.« Štogod mi odgasila, meni zvučilo ko »zvrknuti čiča« i fala Bogu više ne zvoni. E, dosta sam vam pripovido, malo sam se zgrijo pa ću se dobro naručat i u atar. Zbogom do drukput. Vaš Braniša.

13. prosinca 2013.

Ne triba prodavat vinograde

Bać Iva niki dan potli ručka zapalijo televiziju, veli baš da čuje šta je novoga. U pećicu metnijo bagramov panjutak, na oklicu bukaricu katarke, izvalijo se na otoman, pa brzo i zadrmo. Koliko je već put reko, da taj njegov otoman i ni ko i drugi, na njega baš i nemož leć, pa ko čovek ostat budan i gledat televiziju. Trgo se kad je njegova unišla unutra i bukaricu primistila nastal. Zinijo da je ništa kaže, al vaj što na televizije čita šta je novo, ko da ga poljo ladnom vodom. Počo divanit od nikaki vinograda, ni baš ni razumijo ko je tu šta prodo a ko kupijo, samo vidi da su uputani najveći u ve države, pa opet gledu ko će komu prvi šipak pod nos. Oma mu prošlo kroz glavu kako je još davno ošo u svit, a njegov dida podništo prodo vinograd na pisku. Ostarijo, ni ga više mogo radit, a ni dada ni uja nisu imali vrimenta. Potli nikoga vrimenta, opet, bać Iva došo natrag iz biloga svita. Sve se izminjalo i to mu nikako i bilo kako triba, jedino ga stala vatat velika tuga za piskom i katarkom. A ni taki brisaka ko što su kadgoga bile tamo, nigdi više ni bilo. Ni šljiva pekmezarki. Te ni tribalo zaslađivat ko ve ibridne, a opet pekmez bijo sladak... uvijek se siti noga bakinoga sa ljuskicama, što je kuvala u kotlu brez deke šećera. Skupijo je malo novčića i isti taj vinograd kupijo natrag, sad već od trećega gazde. I ko što to već znade bit, platijo ga nikoliko put više neg što je dida za njega dobijo. Al srce bilo na mistu. I kad se oženijo, srce mu ostalo na mistu. Njegova baš voljila što imadu toliko voćki, uvijek bi napravila puno dunca, a i pekmez znala skuvat ko kadgoda njegova baka. I cure se odmalena navadile it š njim u vinograd, nigdi se nisu znale tako lipo cigrat ko tamo. A najviše su uživale kad naloži vatru, pa svi zajedno mađaru. Teško je izdanijo i okrenijo se u duvar. Eto, godine brzo prošle, on i njegova ostali sami. Cure ošle na velike škole, a on vidi da mladež, kad jedamput otide iz sela, više ne dolazi natrag. Osladi jim se bili kruz u varoši, pa baš ni ne bi natrag na proju. »No, čoveče, jesi ti vidijo šta se tude radi? Vi naši prodali vinograd ka je grožđe već počelo šarat, a ni što su kupili, potli obrali, dobro prodali vino, pa za njega dobili više novaca neg što su dali za cili vinograd i sve zgrade na imanju. Pa sad vi prvi sve svaljivu jedno na drugo i cilomu svitu dokazivu ko je više proarčijo, al ne svojega, neg državnoga. I sad ne razumim, jedan kaže da tako mora bit, a drugi bi ga još jedamput prodo.« – veli njegova, sidne nuz pećicu i lati se eklovanja. Naj što čita sto divanit nadugačko i naširoko ko, šta, kad, koliko i kako... al na kraj bać–Iva ni razumijo šta će od svega toga ispast. Jedino se malo preznijo brog njevoga vinograda. »Vidiš, sad je najveći vinograd na redu. Bojim se samo da će se tu od njega samo puno napripovidat, pa sve pozaboravljat, a onda će se pribacit na manje, pa još manje i na kraj će, ko i uvijek, svaj ceh platit taki ko što smo mi«, veli njegove zabrinuto i otrne televiziju.

Piše: Ivan Andrašić

13. prosinca 2013.

MISLI POZNATIH

Namath:

Ako nećeš ići cijelim putom, zašto bi uopće išao

Jung:

Za potpuno osvješenje je potreban bol

Raabe:

Smatram da je smijeh jedna od najozbiljnijih stvari

FOTO KUTAK

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Čestitamo materice!

KVIZ

Vladimir Prelog

Koje godine i gdje je rođen hrvatski nobelovac Vladimir Prelog?

Gdje je se počeo zanimati za kemiju?

Kako se zvao njegov prvi mentor?

U kom gradu je studirao?

Kada se vratio u Zagreb?

Na čiji poziv je otišao u Švicarsku?

Što je bilo njegovo glavno znanstveno usmjerenje?

Koje godine je dobio Nobelovu nagradu za kemiju?

Kada i gdje je umro Vladimir Prelog?

Umrro je 7. siječnja 1998. godine u Zurichu
1975. godine
Stereokemija molekula
Na poziv Lavoslava Ružičke
Nekoliko godina nakon doktorata (1934.)
U Pragu
Ivan Kurić
U Osijeku, u trećem razredu Gimnazije
Rodio se 23. srpnja 1906. godine u Sarajevu

VICEVI

Pita muž svoju mladu ženu:

- Ljubavi, što ima za ručak?

- Ništa, ljubavi – odgovara ona.

- Kako, pa jučer je bilo ništa?

- E, pa skuhalo sam za dva dana!

Došao muž doma sav umrljan ružom i puderom.

- Što se dogodilo? - upita ga žena sumnjičavo.

- Nećeš vjerovati, ali potukao sam se s jednim klaunom.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

TURISTIČKA AGENCIJA "SUBOTICA-TRANS"
Sređinski put 84., 24000 Subotica
licenca OTP mtrs broj 406/2010 od 24.02.2010.
PIB: 100960042, Matični broj: 08049548,
B.t.r. 205-179140-48 Komercijalna banka,
TELEFON: +381 24/555-466, FAX 556-548,
www.sutrans.rs, turizam.sutrans.rs
e-mail: ta.sutrans@gmail.com

Aranžman obuhvaća:
Prijevoz turističkim autobusom na danoj relaciji
Smještaj u hotelu Klostereuburg***
u okolini Beča na bazi 2 ND
Pratila grupa, lokalne vodiče,
Troškovi međunarodnog zdravstvenog osiguranja
Aranžman NE obuhvaća: fakultativne i ostale individualne troškove

Božićne čarolije u Beču

20.-22.12.2013.

Cijena aranžmana: 125 eura

POSTAVITE OGLAS

8579 Rezultata pronadjeno za Automobili - prodaja

Filtrovaj rezultate

Cena

Opis sa slikom

Kategorije

Automobili

Proizvođa

Model

Godina

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

Godina izdavanja

**JEDNOSTAVNO,
BRZO,
LAKO...**

www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara

Šokci i baština

Radujte se narodi!

Zajednička božićna priredba
svih šokačkih udruga

Bač, Plava dvorana Kulturnog centra
petak, **20. XII. 2013.**
s početkom u **19 sati**

Sudjeluju hrvatske udruge iz
Bača, Plavne, Vajske, Sonte, Sombora,
Bačkog Brega, Monoštora te gosti iz
HKPD "Matija Gubec" (Tavankut) i
HKC "Srijem - Hrvatski dom" (Srijemska Mitrovica)

ZAVOD ZA KULTURU
VOJVODANSKIH HRVATA

HRVATSKA
RIJEC